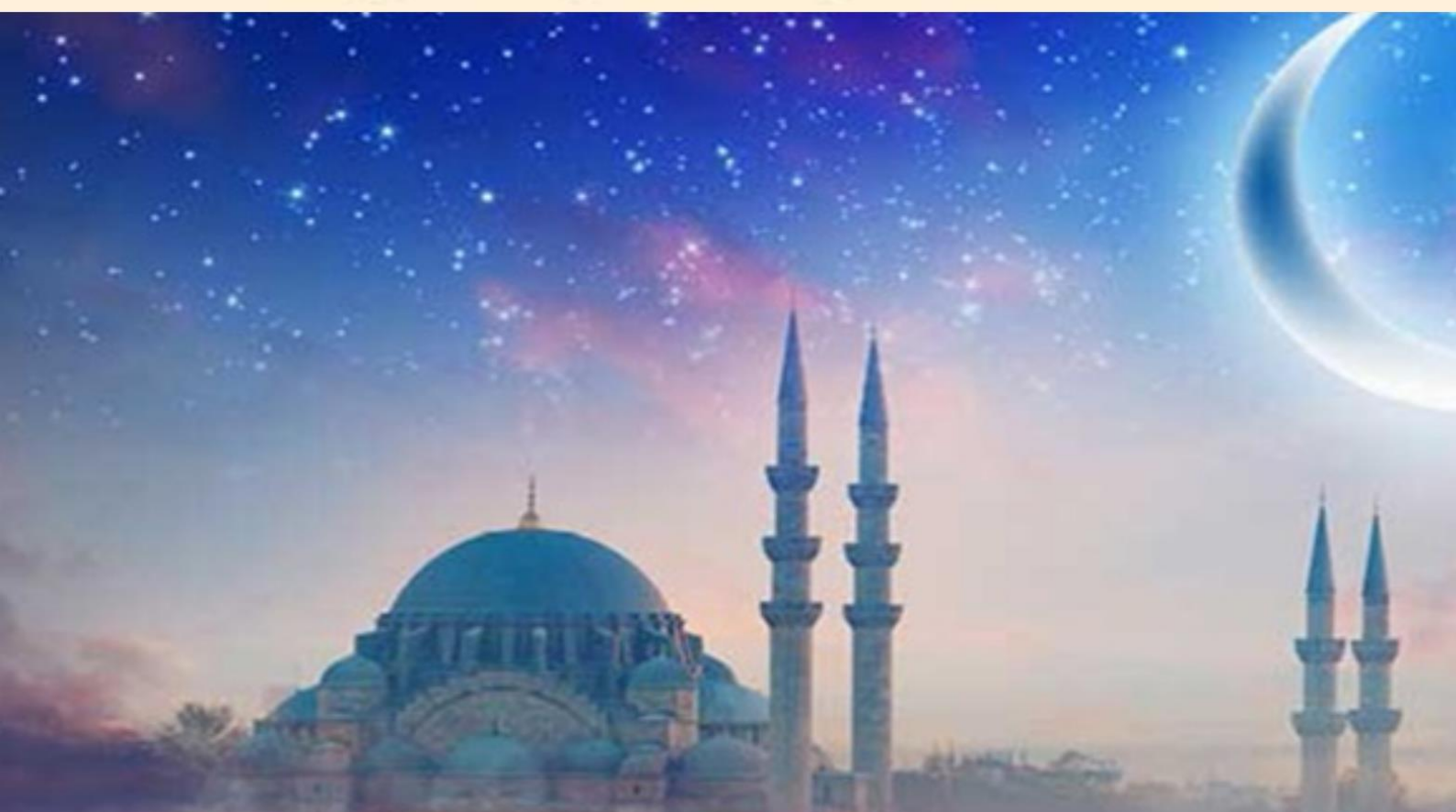

Zamanı değerlendirmek isteyenler için
dua ve niyaz mevsimi:

Üç Aylar

اَللّٰهُمَّ بَارِكْ لَنَا فِي رَجَبٍ وَشَعْبَانَ
وَبَلِّغْنَا رَمَضَانَ

“Allahümme barik lena fi recebe
ve şa'bân, ve belliğna ramazan”

İÇİNDEKİLER

Üç Aylar	4
3 Aylar ne demektir ve Üç ayları nasıl değerlendirelim?	6
Recep Ayı ve Recep Ayının Fazileti	8
Recep Ayı İbadetleri ve Orucu	11
Regaib Kandili ve Gecesi	13
Mübarek Kandil Gecelerini Nasıl Değerlendirmeliyiz?	16
Miraç Kandili ve Gecesi	18
Peygamberimiz neden Miraca çıktı?	20
Peygamberimiz, Allah ile nasıl görüşebilir?	21
Miraçla Gelen Hediyeler	23
Recep Ayı Dua ve Zikirleri	25
Şaban Ayı ve Fazileti	28
Berat Kandili ve Gecesi	30
Berat Gecesinin Özellikleri	32
Berat Gecesi İbadeti	35
Şaban Ayı Dua ve Zikirleri	38
Ramazan Müjdesi	41
Ramazan Ayı hakkında ayet ve hadisler	43
Onbir Ayın Sultanı Ramazanın Faziletleri	47
Hz Musa ve Oruçlu İnsan	49
Ramazan İklimini Yaşamak	50
Ramazan ve Kuran	51
Ramazan ve Teravih	52
Oruçtaki Güzellik	53
Ramazan'daki hedeflerimiz neler olmalı?	54
İftarda Yapılacak Duâ	55
Ramazanda Nasıl Beslenmeli	55
Kadir Gecesi	56
Ramazan Ayı Dua ve Zikirleri	60
Ramazan ve Oruç Hakkında Ders ve İlmi Bilgiler	63
Pırlanta Serisinden Oruç Hakkında Yazılar	67
Ramazan'ın Değerlendirilmesi	79
Ramazan Risalesi	84
Ramazan İlmihali	89
Oruç Kimlere Farzdır?	90
Orucu Bozan ve Bozmayan Haller	92
Çocuklar ve Ramazan	94
Ramazan Bayramı	96
Üç Aylardan Sonra	99
Üç Aylar Takip Çeteleleri	101

ÜÇ AYLAR

Kutlu Zaman Dilimi Recep Şaban Ramazan

Üç Aylara Girerken

"Her hasenenin sevabı başka vakitte on ise, Receb-i Şerifte yüzden geçer, Şâban-ı Muazzamda üç yüzden ziyade ve Ramazan-ı Mübarekte bine çıkar ve Cuma gecelerinde binlere ve Leyle-i Kadirde otuz bine çıkar. Bu pekçok uhrevî faydaları kazandıran ticareti uhreviyenin bir kudsî pazarı ve ehl-i hakikat ve ibadet için mümtaz bir meşheri ve üç ayda seksen sene bir ömrü ehl-i imana temin eden şuhûr-u selâsenizi (üç aylarınızı) tebrik ediyoruz."

Dinî anlatımda "Şühûr-ü selâse", yani üç aylar olarak bilinen bu mevsimin girmesiyle birlikte Müslüman ruhları bambaşka bir hava kaplar. Çünkü bu aylar İlâhî rahmetin coştığı aylardır. Diğer vakitlerde iyilik ve ibadetlere on sevap veriliyorsa, Receb, Şaban ve Ramazan aylarında gittikçe yükselen bir oranda kat kat fazla sevap verilir. Meselâ, başka zamanlarda okunan her bir Kur'ân harfi için on sevap yazılmaktadır. Receb ayında bu sevap yüz olarak yazılır, Şaban'da üç yüzü aşar, Ramazan'da bine çıkar. Cuma gecelerinde binleri bulur. Kadir Gecesinde de otuz bine ulaştığını düşünürsek, üç aylardaki mübarek vakitlerin âhiret ticareti bakımından ne kadar kıymetli bir fırsat olduğunu anlayabiliriz.

Bu bakımdan üç aylar "pek çok uhrevî faydaları kazandıran ticaret-i uhreviyenin bir kudsî pazarı ve ehl-i hakikat ve ibadet için mümtaz bir meşheri (sergisi)" olarak vasıflandırılmıştır. Bilindiği gibi, pazarlar ve fuarlar mühim ticaret yerleri arasında yer alırlar. Haftanın belli bir gününde belli bir yerde kurulan pazarda, insanlar her türlü ihtiyaçlarını karşılarlar. O gün sabahtan akşama kadar pazarın ucuzluğundan istifade etmek mümkündür. Ama o gün pazara gidemeyen bir insan, aynı şartlar altında alışveriş yapabilmek için bir hafta beklemek zorundadır. Çünkü pazar bir günlüktür.

Aynı şekilde, üç aylar da yılda bir defa kurulan ve ahiret ticaretinin yapıldığı pazarlardır. İstifade etmesini bilenler, bu pazardan büyük kazançlar sağlarlar. Ahirete yönelik amellerini diğer vakitlere oranla arttırırlar. Daha fazla Kur'ân okurlar, ilme daha fazla yönelirler, uykularından kısararak ilim ve tefekküre, ibadet ve İslâmî hizmetlere daha fazla vakit ayırırlar. Hayırlı işlerde birbirleriyle yarış içine girerler. Böylece, "bu çok sevaplı ibâdet aylarından tam bir istifade ile çıkarlar. Bir mânâda, bu mübarek vakitlerde yapılan manevî hizmetler, insanın ebedî hayatı için yapılmış en kârlı "yatırım" olur. Buna karşılık, üç ayların fazilet ve kıymetinden haberdar olmayıp da değerlendiremeyenler, herkesin istifadesine açık tutulan çok kârlı bir ticaret imkânından mahrum kalmışlar demektir. Bu kimseler, aynı imkânı tekrar ele geçirebilmek için bir yıl daha beklemek zorunda kalacaklardır.

İşte üç ayların ve bu aylardaki mübarek gecelerin büyük bir coşkunlukla ihya edilmesi bu bakımdan da önem kazanıyor. Çünkü bunlar şeâirdendir, İslâmın sembolü ve alâmetlerindedir. Bu açıdan şeâirin duyurulmasında hem İslâmın izzet ve şerefine gösterilmesi, hem de İslâmın mânâsından uzak yaşayan insanlara örnek olunması gibi büyük hikmetler vardır.

Namazlarda, bilhassa Cumalarda ve Kandil gecelerinde camilerin mü'minlerle dolup taşması, radyo ve televizyonda Kur'ân ve mevlidlerin okunması, camilerin mahyalarla (iki minare arasının ışıklı güzel yazılarla) süslenmesi, hattâ kandil simitlerinin dağıtılması, bu İslâm sembolünü ilân eden huzur verici hadiselerdir.

Böylece bütün mü'minler âhiret kazancına yöneliyor. Herkes Allah'ın rızası yolunda sonsuz bir yarışa giriyor. Ve oluşan manevî hava, bütün bir topluma huzur veriyor. Bu huzur havasından herkes derecesine göre istifade ediyor. Yapılan ibadetler, okunan Kur'ânlar, Arş'a yükselen ihlâslı dualar, bitip tükenmek bilmeyen bir şevkle devam ettirilen İslâmî hizmetler, ilâhî rahmetin celbine vesile oluyor. Ayrıca sırf Allah rızası için ve ihlâsla yapılan bu hizmetler, günahların, sefahetlerin ve zulümlerin kirlettiği manevî havamızı temizliyor.

Şu halde, her yıl bizlere ikram edilen bu bulunmaz fırsattan istifade etmeliyiz. Bunun için, mü'min kardeşlerimizle daha sık bir araya gelip sohbetlerde bulunabiliriz. Aramızda Kur'ân'ı paylaşıp imkân nisbetinde günlük ve haftalık hatimler yapmaya başlayabiliriz. Makbul dua ve zikirleri daha çok okuyabiliriz. İslâmî eserlere daha fazla vakit ayırabiliriz. İslâmın hakikatlerini yayma ve anlatma hususunda daha fazla gayret gösterebiliriz. Bu yolda göstereceğimiz en küçük bir gayret, en azından bire yüz netice verecektir. Bu arada, üç ayların ve kandil gecelerinin evlerimizde ve aile fertleri arasında ayrı bir mânâ içinde yaşanması gerektiğini de unutmamalıyız.

Çocuklarımız o manevî havayı soluya soluya büyümelidirler. Bunun için, mübarek gecelerde onları hediyelerle sevindirip, camilere alıştırmakta büyük faydalar vardır. Ayrıca, sabaha karşı seher vakitlerinde uyanık bulunmaya çalışarak İslâm âlemi için ve mü'min kardeşlerimiz için dualar etmenin fazilet ve kıymeti sonsuzdur.

O feyizli vakitte yapılan duaların kabul ihtimali çok kuvvetlidir. Bu bakımdan gerek kendimizin, gerekse diğer mü'minlerin dünya ve âhiret imtihanlarında başarılı çıkmaları için Cenab-ı Hakka niyazda bulunmak ve Ondan yardım istemek suretiyle, hem sıkıntı ve musibetlere karşı sarsılmaz bir dayanak noktası bulmuş, hem de tükenmez bir teselli kaynağına kavuşmuş oluruz.

3 Aylar ne demektir ve Üç ayları nasıl değerlendirelim?

İki Cihan Güneşi Sevgili Peygamber Efendimiz, saâdet meclisinde oturuyordu. Mescide bir esir grubu getirildi. O sırada Allah Resûlü (sas), bir kadının yana yakıla bir şeyler aradığını gördü. Kadın yakaladığı her çocuğu sinesine basıyor, kokluyor sonra bırakıyordu. Sonra kendi yavrusunu buldu, bağrına bastı. Doyma bilmeden onu öpüyor, kokluyor, tekrar bağrına basıyordu. Allah Resûlü (sas) bu manzara karşısında iyice doldu. Hıçkıra hıçkıra ağlayarak parmağıyla yanındakilere bu kadını gösterdi ve:

-“Şu kadını görüyor musunuz?” dedi. Sahabe cevap verdi:

-“Evet Ya Rasulallah!” Allah Resûlü (sas) tekrar:

“Bu kadın şu kucağındaki çocuğunu cehenneme atar mı?” diye sordu. Sahabe

-“Hayır ya Rasulallah!” karşılığını verdi. Ve işte bunun üzerine İki Cihan Serveri şu hikmet dolu sözleri söyledi:

-“Allah o kadından daha şefkatlidir, kullarını cehenneme atmak istemez.”

İşte böylesine başdöndürücü bir şefkat ve merhamete sahip olan Allahu Teala, sene içinde kulları için gönül dünyalarında adeta bir manevi hamle yapmaları adına bazı özel gün ve geceler yaratmıştır. Bu özel zaman dilimlerinde Cenab-ı Hakk'ın rahmet esintileri sağanak sağanak yağmaktadır. Şu günlerde bu zaman dilimlerinden üç aylara kavuşmanın sevincini yaşıyoruz. Malum olduğu üzere halkımız arasında Arabi aylardan Recep, Şaban ve Ramazan aylarına “üç aylar” deniyor.

Ahiret ticaretinin yapıldığı kazançlı bir pazar durumunda olan üç aylar, yılda ancak bir defa açılır ve üç ay boyunca devam eder. İstifade edebilenlerin çok şey kazandığı bu pazarı kaçıranlar gelecek mevsimi beklemek zorundadır. Tabii ömürleri yeterse. Kimse yarına çıkmaya garanti veremediği gibi gelecek mevsime yetişmeyi de taahhüt edemez. Öyleyse yapılacak iş, bu mevsimi çok iyi değerlendirmek, bunun için de onu elimize geçen son fırsatolarak kabul etmek.

Üç aylar fırsat günleridir, çok bereketli bir kazanç mevsimidir. Böylesine bir koyup binler alabileceğimiz kazanç kuşağında kaybetmemek için bu günleri iyi değerlendirmeliyiz.

Üç Aylara Hazır mısınız?

Bu günlerde müminler, birbirleri ile tebrikleşmeli, birbirlerini yemeklere çağırmalı, çocuklar sevindirilmeli, fakirlerin gönlü alınmalı, ihtiyaç sahiplerinin ihtiyaçları giderilmeli, anne-babanın, masum ihtiyaçların duaları alınmalı, hasılı bu aylar daha canlı ve daha verimli yaşanmalıdır.

Bütün bu yapılanlar bir yarış havası içinde yapılırken ihlaslı yapmaya da azami dikkat gösterilmeli. Zira ihlasla yapılan küçük bir amel, ihlassız yapılan pek çok amelden üstündür. Bu sayede hem cemiyete huzur gelmiş, hem de manevi bir atmosfer meydana getirilerek, ilahi rahmetin celbine zemin hazırlanmış olur. Yapılan ibadetler, okunan Kur'anlar, Cenab-ı Hakk'a yükselen inilti ve ızdırap dolu dualar, akıtılan gözyaşları, yapılan tevbe, istiğfarlar yağmuru çeken bulutlar gibi ilahi rahmeti kendisine çeker.

İlahi rahmet, semamızı kapladığı zaman onu hayat kaynağı yağmurlar gibi lütuflar, ihsanlar, ikramlar ve hediyeler takip eder. Böylece gelen rahmet damlaları günahlarımızdan, gafletimizden dolayı kirlenen manevi hayatımızı da temizler. Öyleyse daha ne duruyoruz. Haydi hep beraber, ilahi rahmet ve lütuflara hasret insanlar olarak başımızı okşayacak rahmet bulutlarının celbine ve onu takip edecek ilahi ihsanlara kendimizi hazırlayalım.

Bu bereketli günleri nasıl değerlendirelim?

1. Bol bol Kur'ân-ı Kerim okuyalım.
2. Peygamber Efendimiz (sas)'in şefaatinin ümit ederek, O'na salât ü selâmlar getirelim.
3. Kaza veya nafile namazlar kılalım.
4. Dünyaya gönderiliş amacımızı ve gidişatımızı düşünerek tefekkürde bulunalım.
5. İşlediğimiz günahlar için bu bereketli günlerin yüzü suyu hürmetine samimi ve gönlümüzden gele gele tevbe ve istiğfarda bulunalım.
6. Bir dua listesi oluşturarak sevdiğimiz insanlara bol bol dua edelim.
7. Geceleri değerlendirerek haftanın belirli günlerinde teheccüd namazı kılalım.
8. Bu günlerde Allah Resulü'nün diğer günlere nazaran daha çok oruç tuttuğunu ve devamlı hayır yapma peşinde olduğunu görüyoruz. Biz de tutabildiğimiz kadar oruç tutmalı ve elimizdeki imkanlar nispetinde muhtaç olan insanlara maddi yardımlarda bulunarak onları sevindirmeliyiz.

Rahmetin sağanak sağanak yağdığı günler geliyor.

Recep Ayı

1.Recep Ayının Fazileti

Receb, tazim ve saygı anlamına gelir, îslâm öncesi Araplar Receb ayına ayrı bir ehemmiyet verirler, saygı gösterir ve şanını yüceltirlerdi. Receb ayı gelince kılıçlar kınına sokulur, oklar torbalarına yerleştirilir, derin ve kanlı husumetlerin üzerine geçici de olsa bir sükûnet örtüsü çekilirdi. Artık o gürültülü ve korkunç çöller tatlı bir huzurun baharına dalar, her taraf bir güven ve selâmet sahasına dönerdi. Öyle ki, bu ayda bir kimse babasının katiline rastlasa bile başını kaldırıp kaşına bakmazdı. Bu aya "sağır ay" denilmesi de sükûnet mevsimi olmasındandır.

Receb ayına sağır denmesinin bir başka anlamı da şöyle ifade edilir: Bu ayın bereketi hürmetine, bu ayda işlenen günah ve hataları manen bu ay duymamakta, mü'minlerin sadece ibadet ve sevaplarına şahitlik etmektedir. Böylece Cenab-ı Hak mü'min kullarının bu ayda işlemiş oldukları günahları bağışlamaktadır.

İslâmiyet gelince de Receb ayına mahsus olan saygı devam ettirildi. Bilhassa Regaib ve Mi'rac gibi tecellilerle şereflendirildi. Resul-i Ekrem Efendimiz dualarında,

“Allahım! Receb'i ve Şâban'ı hakkımızda hayırlı ve mübarek kıl, bizi Ramazan'a ulaştır” buyururlardı.

Receb'e, “recm ayı” da denir. Buna göre, mü'minlerin eziyet ve zahmet vermemesi için şeytanlar bu ayda taşlanır, kovulup uzaklaştırılır.

Receb kelimesindeki “R” Allah'ın rahmetine, “C” Allah'ın cömertliğine ve yardımına, “B” ise Allah'ın birrine (iyilik ve ihsanına) işaret eder.

Receb ayına “mutahhar” denmesinin sebebi, bu ayı oruçlu geçirenlerin günah ve hatalarından temizlenip paklanmasıdır. Receb ayının Peygamberler tarihinde ayrı bir yeri vardır. Meselâ, Nuh Aleyhisselâm ve kavmi Receb ayında gemiye binmiş ve tufandan kurtulmuşlardır.

Receb ayı Hicrî ayların yedincisi ve Ramazan'dan iki ay öncesidir. Fazileti bakımından ayrı bir yeri vardır. Regaib ve Mi'rac gibi mübarek geceleri içinde bulundurması faziletini daha da arttırmaktadır. Ayrıca, Kur'ân'da haram ayları olarak geçen dört aydan birisi olması, Müslüman kalblerdeki yerini bir kat daha daha artırmıştır.

Receb ayı, “üç aylar” olarak bilinen mübarek bir mevsimin ilk ayıdır. Bu aylara “çok sevaplı ibadet ayları” diyen Bediüzzaman, onların kazandırdıkları sevap ve mükâfatlar bakımından, mü'minlerin önünde nasıl bir kademeli yükseliş vesilesi olduklarına şöyle işaret eder:

“Her hasenenin (ibadetin) sevabı başka vakitte on ise, Receb-i Şerifte yüzden geçer, Şâban-ı Muazzamada üç yüzden ziyade ve Ramazan-ı Mübarekte bine çıkar ve Cuma gecelerinde binlere ve Leyle-i Kadirde (Kadir Gecesinde) otuz bine çıkar.”

Buna göre Receb ayında işlenen ibadet, edilen iyilik, yapılan hizmetlerin manevî ecir ve sevabı bire yüz verilmektedir. Bunun için mü'minler bu aydaki nasiplerini arttırmak maksadıyla daha çok gayret sarf ederler. Hayır ve hasenata biraz daha ağırlık verirler.

Bazı hikmet ehli âlimler Receb ayı hakkında şu yorumları getirmişlerdir:

Receb eza ve cefâyı terk içindir, Şaban amel ve vefa içindir, Ramazan sıdk ve safa içindir. Receb tevbe ve pişmanlık ayıdır, Şaban muhabbet ayıdır, Ramazan kurbet (Allah'a yakınlık) ayıdır.

Receb hürmet ayıdır, Şaban hizmet ayıdır, Ramazan nimet ayıdır.

Receb ibadet ayıdır, Şaban dünyanın safasını terk etme ayıdır, Ramazan ibadetlerin mükafatını artıran aydır.

Büyük tasavvuf ehli Zünnün Mısırî der ki:

“Receb ekme ayıdır, Şaban sulama ayıdır, Ramazan derleyip toplama ayıdır. Herkes ne ekerse onu biçer, ne yaparsa cezasını çeker. Bir kimse ekimi bırakırsa, hasat zamanı ekmediğine pişman olur. Kıyamet gününde ise çok kötü duruma düşer.”

Receb ayının diğer aylardan farklı bir ibadeti de oruçtur. Mümkün mertebe bu ayda daha fazla oruç tutulmaya çalışılır. Ebû Davudta, hiç ara vermeden devamlı surette oruç tutan bir zâta Peygamberimiz Aleyhissalâtü Vesselamın bazı tavsiyelerden sonra şöyle buyurduğu rivayet edilir:

“Haram aylarından bazısını tut, bazısını bırak, haram aylarda tut ve bırak, haram aylarda tut ve bırak.”

Hadisin devamında ravî olan Şahabı şöyle demektedir:

“Resulullah 'tut' dedikçe, üç parmağını yumdu, 'Bırak' deyince de üç parmağını bıraktı.” Böylece Peygamberimizin o zata, “Üç gün tut, üç gün ara ver” dediği anlaşılıyordu.

Bilindiği gibi haram ayları, "Zilkade, Zilhicce, Muharrem ve Receb" aylarıdır.

Receb ayında devamlı olarak bir ay boyu oruç tutmanın uygun görülmeişinin sebebi, Receb ve Şaban aylarının Ramazan ayına benzemesinden kaçınılmasıdır. Çünkü hiç kesintisiz bir ay boyunca oruç tutmak sadece Ramazan ayına mahsustur. Hattâ Receb ayında bir ay süresince oruç tutmanın mendup bile olmadığını söyleyen İmam Gazâlî ve İbni Kayyim el-Cevzî gibi müçtehidler, Ramazan ayına benzememesi için diğer aylardan farklı olarak Receb ayında devamlı bir ay boyu oruç tutmayı mekruh görürler.

Diğer aylarda nasılsa, Receb ayında da ayın ortasında veya belli günlerinde, yahut üçer gün ara vermek suretiyle oruç tutulması tavsiye edilmektedir. Görüldüğü gibi Receb ayında tamamen oruçlu geçirme hususunda bir hadis ve rivayet yoktur. Üç ayları hiç ara vermeden tutmak sünnet ve müstehap da değildir, sadece sâlih zatların güzel bir âdetidir. Receb ayını tam olarak tutanlara “Tutma” denilmez, ama fıkıhı olarak da hükmünü belirtmek gerekir.

Bu arada Ramazan ayında bozmuş olduğu bir oruçtan dolayı kefarete orucu tutmak isteyenler için Receb ve Şaban ayı iyi bir fırsattır. Receb ayının birinci gününden itibaren hiç ara vermeden Şaban ayı da dahil olmak üzere iki ay üst üste oruç tutarsa tam bir kefarete borcunu ödemiş olur. Peşinden Ramazan ayının orucu da geleceğinden böylece üç ay boyu, bir gün dahi yemeden oruç tutmuş olur. Bu durumda oruç borcunu öderken aynı zamanda sevap hazinesini de doldurmuş ve geliştirmiş sayılır.

Madem Receb ayı günahların affedildiği aydır. Bağışlanmanın yolunu ve istiğfarın nasıl yapıldığını bilmek gerekiyor. Rivayete göre şu istiğfar duasını Receb ayında yedi kere okuyan kimsenin günahları affolunmaktadır.

“Estağfirullâhe'l-Azîme'İlezî la ilahe illâ hû el-Hay-yü'l-Kayyûmu ve etûbü ileyh. Tevbete abdin zâlimin li-nefsihî lâ-yemlikü li-nefsihî mevten velâ hayâten velâ nüşûrâ.”

Mânâsı: “Hayat sahibi olan, her şeyi idare edip ayakta tutan, kendisinden başka hiçbir ilâh bulunmayan Allah'tan mağfiret dilerim. Kendi nefesine zulmetmiş kulun tevbesi gibi Ona tevbe ederim. Öyle bir kul ki, kendi nefsi adına ne ölüme, ne hayata ve ne de tekrar dirilmeye sahip değildir.” Üç aylar birer dua ve niyaz mevsimidir. En güzel duaları başta sahabiler olmak üzere İslâm büyüklerinden öğreniyoruz.

Hız. Ali'nin Receb ayında şu şekilde dua ettiğı rivayet edilir:

“Allahım, salat eyle Muhammed Aleyhissalâtü Vesselamın üzerine; hikmet yıldızları ve devamlı nimet ve ismet kaynağı ehl-i beytine.

Allahım, beni her türlü kötülükten koru. Beni unutkan etme ve gaflet üzerinde bırakma. Sonumu da hasret ve pişmanlıkla bitirme. Benden razı ve hoşnut ol. Senin mağfiretin zalimler içindir, ben de nefsimi zulmettim.

Allahım, beni bağışla, beni bağışlamakla Sana bir zarar gelmez. Bana nimetlerini ihsan et, bana vermekle senin ihsanın azalmaz. Senin rahmetin geniş ve boldur. Hikmetlerin ise hoş ve güzeldir.

Allahım, bana sıhhat ve afiyet ver. Güven ve huzur ihsan eyle. Şükür ve takvaya ulaştır. Allahım, Senden sabır ve doğruluk istiyorum. Bana işimde kolaylık ver. İşlerimi güçlükle gördürme. Aileme, çocuklarıma ve kardeşlerime iyilik ve ihsanda bulun. Onları mü'min ve Müslümanlardan kıl ve bu şekilde dünyadan ayrılmasını nasip eyle.”

Bazı Selef büyükleri de Receb ayı gecelerinde şöyle dua etmişler:

“Allahım, Sana mahzun gönlümle, isteklerini kabul buyurduğun dostlarının duası ile niyaz ediyorum. Zatına eriştirdiğin ve Senin rızanı isteyenlerin dili ile Senden talep ediyorum. Umarım Senin ululuğundan, Seni bileyim ve kulluk edeyim.

Yâ Rab, bu gecenin rahmet ve bereketinden sevap ve mükâfatından beni nasiptar et. Allahım, kullarından istediğine, istediğini verirsin, kim Seni onlara ikram etmekten alıkoyabilir? Ben fakir ve âciz bir kulum. Fazl ve kereminden nimetlerini ümit ediyorum. Sana sığınırım ve ancak Senden yardım dilerim. Yüce Mevlam, bu gece kullarına çok rahmet ve bereketini döker, saçarsın. Allahım, Sana yalvaran dilleri, Sana kalkan elleri boş çevirme. İyilik ve yardımınla faydalandır bizi. Nimetlerinle donat hepimizi. Allahım, salât eyle Muhammed ve evladına, eşlerine ve dostlarına, bitip tükenmeyen rahmet ve bereketinle. Yâ Rabbe'l-Âlemin!”

Recep Ayı İbadetleri

Recep Ayı Girdiğinde Yapılacak Duânın Okunuşu:

"Allahumme barik lena fi recebe ve şa'ban ve belliğna ramazan"

Açıklaması:"Allah'ım! Recep ve Şaban aylarını bizim için mübarek kıl ve bizi Ramazan ayına ulaştır". Amin! Üç ayların ilki olan recep ayı girdiğinde bu duayı sıkça yapalım, Resulullah Sallallahu Aleyhi ve Sellem bu duayı yaparlardı ve ümmetinin de yapmasını istemiştir.

Recep Ayı Orucu

Abbad ibnu Hanif anlatıyor: “Said İbnu Cübeyr Rahimehullah'a Recep ayındaki oruçtan sordum. Bana şu cevabi verdi.

İbnu Abbas Radiyallahu Anhüma'yı dinledim, şöyle demişti:

- Resulullah Sallallahu Aleyhi ve Sellem Efendimiz Recep ayında bazı yıllarda öyle oruç tutardı ki biz; galiba hiç yemeyecek (ayın her gününde tutacak) derdik, (bazı yıllarda da öyle) yerd ki biz, galiba hiç tutmayacak derdik.”

Yukarıda ki hadisi şeriften anlaşıldığı üzere Recep ayında oruç tutmak pek faziletlidir. Çünkü Resulullah Sallallahu Aleyhi ve Sellem efendimiz bu ayda oruç tutmuştur. Bazı yıllarda tamamına yakını oruçlu geçirmiş, bazı yıllarda da az bir kısmını oruçlu geçirmiştir.

Resulullah sav'min Recep ayı ve Recep ayında tutulacak oruç hakkında şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

- “Recep Allah'ın ayıdır; Şaban benim ayımdır, ramazan ise ümmetimin ayıdır". Recep ayının niçin Allah'ın ayı olduğu sorulduğunda:
-"Çünkü bu ayda özellikle mağfiret boldur. Bu ayda, halkın kan dökmesine mani vardır. Bu ayda, Allah-ü Teala, Peygamberlerinin tövbelerini kabul buyurmuştur.

Allah-ü Teala bu ayda, peygamberlerini düşmanlarından korumuştur. Bir kimse, recep ayını oruçlu geçirirse, Alla-ü Teala üç şeyi onun için gerekli kılar. Şöyle ki:

- Geçmiş günahlarının tümünü bağışlar.
- Kalan ömrünün temiz geçmesini temin eder.
- Büyük huzura çıkılan kıyamet gününün susuzluğundan da onu emin kılar.”

Resuhullah Sallallahu Aleyhi ve Sellem'e sorarlar:

“Ya Resulullah Recep ayının tümünü oruçlu geçirmeye gücüm yetmez.

- O halde, ilkinden bir gün, ortasından bir gün, sonundan da bir gün tutarsın. Böyle ettiğinde ayın tümünü oruçlu geçirmiş olursun. Zira, yapılan iyilikler on misli sevap getirir”.

Ashab'tan Mucibetü'l-Bahiliyle Radiyallahu Anh'dan: babası veya amcası, kabilesinin elçisi olarak Peygamber Sallallahu Aleyhi ve Sellem'e geldi ve gitti. Bir sene sonra kılık ve kıyafeti değişmiş olduğu halde peygamberimizin yanına geldi, ve:

- “Ya Resulallah! beni tamdınız mı?” dedi. Resulullah Sallallahu Aleyhi ve Sellem:

- “Sen kimsin?” Diye sordu:

- “Geçen sene huzuruza gelen Bahili'yim” dedi.

- “Neden bu kadar değiştin? Halbuki kılık kıyafetin düzgündü” dedi.

- “Ya Resulullah! Senden ayrıldığım günden beri yemek yemedim; yalnız geceleri yedim.”

Cevabını verdi. Bunun üzerine Resulullah Sallallahu Aleyhi ve Selem:

- “Kendi kendine işkence yapmışsın. Sabır ayında (Ramazan) tamamıyla, diğer ayların her birinden birer gün oruç tut” buyurdu.

- “Ya Resulullah, günün sayısını artır. Zira bundan fazla tutmağa gücüm yeter” dedi.

Resulullah Sallallahu Aleyhi ve Sellem:

- “O halde her aydan ikişer gün oruç tut” dedi.

- “Biraz daha arttır ya Resulullah” dedi.

- “Her aydan üç gün” dedi.

- “Daha arttır ya Resulullah” deyince,

- “Recep, Zilka'de, Zilhicce, Muharrem aylarında üçer gün oruç tut, kalan günlerde iftar et.” Emrini üç defa tekrarladi ve üç parmağıyla işaret etti. Onları yumdu sonra bıraktı.

Recep Ayı Namazı

Recep ayı içinde otuz rekat namaz kılınır. Bu otuz rekatın on rekatı Recep ayının ilk on günü içinde kılınır. İkinci on rekatı da ikinci on günü içinde kılınır. Üçüncü on rekatı da üçüncü on günü içinde kılınır. Her rekatta fatiha okunduktan sonra üç kere ihlas suresi okunur, ihlası okuduktan sonra da üç kere de Kâfirun suresi okunur. Bütün rekatlar bu şekilde okunarak tamamlanır. Bu namazın kılınma zamanı nafile namazların kılınacağı vakitlerdir. Belli bir vakti yoktur.

Regaib Gecesi ve Kandili

Aziz ve sıddık kardeşlerim ve fedakâr ve sadık arkadaşlarım!

Evvelâ: Sizin, bu mübarek şuhur-u selâse ve içindeki kıymetdar leyali-i mübarekeleri tebrik ediyoruz. Cenab-ı Hak, herbir geceyi sizin hakkınızda birer Leyle-i Regaib ve Leyle-i Kadir kıymetinde size sevab versin, âmîn.

Kastamonu Lahikası.

Regaib Nedir?

Regâib, arapça bir kelimedir ve "re-ğâ-be" kökünden gelmektedir. "Reğâ-be", kelime olarak, herhangi bir şeyi istemek, arzulamak, ona karşı meyletmek ve onu elde etmek için çaba sarf etmek demektir. "Reğîb" kelimesi ise, "reğabe"den türemiş olan bir isimdir ve kendisine rağbet edilen, arzulanan, taleb edilen şey demektir. Müennesi, "reğîbe"dir. "Reğîbe"nin çoğulu da "reğâib" dir. Kelime olarak "Regâib"in aslı budur.

Receb'in ilk cuma gecesine Regaib gecesi denir. Bu geceye Regaib gecesi ismini melekler vermişlerdir. Her Cuma gecesi kıymetlidir. Bu iki kıymetli gece bir araya gelince, daha kıymetli oluyor. Allahü teâlâ, bu gecede, müminlere, ragibetler [ihsanlar, ikramlar] yapar. Bu geceye hürmet edenleri affeder. Bu gece yapılan dua kabul olur, namaz, oruç, sadaka gibi ibadetlere, sayısız sevaplar verilir. Regaib gecesini ibadetle geçirmeli, kazası olan, hiç değilse bir günlük kaza namazı kılmalı! Kazası olmayan da nafile namaz kılar, Kur'an-ı kerim okur, tesbih çeker, tövbe istiğfar eder. Perşembe günü oruç tutup, gecesini de ihya etmek çok sevaptır. Receb ayında oruç tutmak faziletlidir.

Peygamberimiz (a.s.m)' in Ramazan ayından sonra en çok oruç tuttuğu ay Receb ayıdır. Bu Receb ayında oruç tutmanın muazzam, muhteşem sevabları var. Bir de bu ayda sevablar kulların defterlerinin sevab hanelerine, bol bol dökülmesi dolayısıyla da recebül esabb denmiştir. Yâni, sevabların bol bol, şarı şarıl, gürül gürül döküldüğü ay demek... Sabbe, Arapçada dökmek demek... Nehrin de böyle dağlardan çağlayarak şaldur şuldur akıp da döküldüğü yere münsab derler; o da aynı kökten... Receb-ül esabb; Allah'ın rahmetinin cûşa gelip, ikram ü ihsanâtının şarıl şarıl, güldür güldür kullara geldiği ay demektir.

Arifler ve din alimleri kitaplarında yazmışlar ki, bu ay ekim, ekme, ziraat ayıdır. Sevaplı işler, oruç tutmak, tevbe etmek vs. güzel şeyler yapılır. Bir mahsulün ekilmesi gibi ziraat, ekim ayıdır. Şa'ban bakım ayıdır. Ramazan biçim ayıdır, yâni mahsulün alındığı aydır demişler. Demek ki Receb ayı, bizi Ramazan ayına hazırlayan bir mevsimin ilk adımı olmuş oluyor. Onun için, "Receb ayı tevbe ayıdır." demişler. Yâni kul ne yapacak? "Yâ Rabbi! Ben anlayamamışım, hatâ etmişim, bilememişim, suçluyum, kusurluyum; beni affet..." diyerek hatâsını itiraf edip, hatâsından dönerek, Cenâb-ı Hakk'ın yoluna girecek.

Şa'ban ayı ibadetlere devam etme ayıdır. Ramazan da mükâfatlarını alma ayıdır. Böyle çeşitli kelimelerle bu ayların birbirleriyle irtibatlı olduğu beyan edilmiştir.

Regaib ile ilgili ayet-i Kerimeler

Regâib kelimesi Kur'an'da geçmemektedir. Ancak "reğabe"den türemiş olan çeşitli kelimeler, Kur'ân'da sekiz yerde geçmekte ve "reğabe"nin ifâde ettiği mana için kullanılmaktadır.

Ayrıca, "Şüphesiz Allah'ın gökleri ve yeri yarattığı günkü yazısına göre ayların sayısı on ikidir. Bunlardan dördü haram aylardır. İşte bu, Allah'ın dosdoğru kanunudur. Öyleyse o aylarda kendinize zulmetmeyin." (Tevbe Suresi, 36)

Hız. Peygamber'in (asm) (aşağıda hadisler bölümünde bulunan) bir hadisinde, ayet-i kerimede işaret buyurulan haram ayların, Zilkade, Zilhicce, Muharrem ve Recep ayları olduğu vurgulanmaktadır: "

Receb Ayı ve Regaib Gecesi ile İlgili Hadis-i Şerifler:

- Allahü teâlâ, Receb ayında oruç tutanları mağfiret eder. [Gunye]
- Receb-i şerifin bir gün başında, bir gün ortasında ve bir gün de sonunda oruç tutana, Receb'in hepsini tutmuş gibi sevap verilir. [Miftah-ül-cenne]
- Ramazan ayı dışında Allah rızası için bir gün oruç tutan, iyi bir yarış atının bir asırda alacağı mesafe kadar Cehennemden uzaklaşır.) [Ebu Yala]
- Şu beş gecede yapılan duâ geri çevrilmez. Regaib gecesi, Şabanın 15. gecesi, Cuma, Ramazan bayramı ve Kurban bayramı gecesi.) [İbn-i Asâkir]
- "Receb-i Şerîf'in birinci gününde oruç tutmak üç senelik, ikinci günü oruçlu olmak iki senelik ve yine üçüncü günü oruçlu bulunmak bir senelik küçük günahlara kefarettir olur. Bunlardan sonra her günü bir aylık küçük günahların af ve mağfiretine vesile olur." buyuruyorlar. (Camîu-s Sağîr)
- İbn-i Abbas -radiyallahu anh- Hazretleri: "Resulullah -sallallahu aleyhi ve sellem- Recep ayında bazen o kadar çok oruç tutardı ki, biz O'nu hiç iftar etmeyecek zannederdik. Bazen de o kadar çok iftar ederdi ki, biz O'nu hiç oruç tutmayacak zannederdik." buyurmuştur. (Müslim)
- Muhakkak zaman, Allah'ın yarattığı günkü şekliyle akıp gitmektedir. Yıl on iki aydır. Bunlardan dördü haram aylardır. Ve üçü ard arda gelmektedir. Zilkade, Zilhicce, Muharrem bir de Cemaziye'l-âhîrle Şaban ayları arasında gelen Mudar kabilesinin ayı Recep ayıdır." (Buhârî, Tefsir, Sure, 8,9)
- "Recep ayı Allah'ın ayı, Şaban benim ayım, Ramazan da ümmetimin ayıdır." (Aclûnî)
- Yine mübarek üç aylardan ilki olan Receb ayının önemi ve değeri hakkında Enes b. Malik (ra)'dan şöyle rivayet edilir: Receb ayı girdiğinde Hz. Peygamber şöyle derdi: "Allahım! Recep ve Şaban'ı bize mübarek kıl ve bizi Ramazan'a ulaştır." (Ahmed b. Hanbel, Müsned)
- Receb'in ilk cuma gecesini ihya edene, Allahü teâlâ, kabir azabı yapmaz. Duâlarını kabul eder.

Yalnız, 7 kimsenin duasını kabul etmez: Faizci, Müslümanları aşağı gören, ana babasına eziyet eden, Müslüman olan ve dinin emirlerine uyan kocasını dinlemeyen kadın, çalgıcı, livata ve zina eden, beş vakit namazı kılmayan. [Bu günahlardan vazgeçmedikçe, duaları kabul olmaz.] [Saadet-i Ebediyye]

- Receb büyük bir aydır. Allah bu ayda hasenatı kat kat eder. Receb ayında bir gün oruç tutana, bir yıl oruç tutmuş gibi sevaba kavuşur. 7 gün oruç tutana, Cehennem kapıları kapanır. 8 gün oruç tutana Cennetin 8 kapısı açılır. On gün oruç tutana, Allah istediğini verir. 15 gün oruç tutana, bir münadi, “Geçmiş günahların affoldu” der. Receb ayında Allahü teâlâ Nuh aleyhisselamı gemiye bindirdi ve o da, Receb ayını oruçlu geçirdi.

Yanındakilere de oruç tutmalarını emretti. [Taberânî]

- Kim Receb ayında, takva üzere bir gün oruç tutarsa, oruç tutulan günler dile gelip “Ya Rabbi onu mağfiret et” derler. [Ebû Muhammed]

- Hz. Aişe (ra) validemiz, “Resûlullah, pazartesi ve perşembe günleri oruç tutmaya çok önem verirdi.” buyuruyor. Çünkü Hadis-i Şerifte, “Ameller Allahü teâlâyâ pazartesi ve perşembe günleri arz edilir. Ben de amelimin oruçlu iken arz edilmesini istiyorum.” buyururdu. (Tirmizî)

- Receb ayında yapılan dua kabul edilir, günahlar affedilir. Bu ayda günah işleyenin cezası da kat kat olur.

H. Hüseyin (r.a) anlatır

“Kâbe’yi tavaf ederken, yanık sesle Allahü teâlâyâ dua eden bir kimsenin sesini işittik. Babam bunu çağırmamı emretti. Güzel yüzlü, temiz bir kimseydi. Ancak sağ tarafı felç olmuş, kurumuş, hareketsiz idi. Ona, “Sen kimsin, durumun ne böyle?” dedim. O kimse dedi ki:

“Adım Menazil... Ben çalgı çalmak, şarkı söylemekle şöhret salmış, Arabistan’ın ünlülerinden bir gençtim. Hep nefsin arzuları peşinde koştum. Receb ve Şaban aylarında bile, bu günahlara devam ederdim. Salih babam, beni bu günahlardan kurtarmaya çalıştı. Bana, “Allahü Teâlânın azabı şiddetlidir, bir anda kahredebilir. Kötü arkadaşlardan vazgeç, bu kötü işleri bırak! Melekler ve bu aylar senden şikâyet ediyorlar” dedi. Nasihate hiç tahammülüm yoktu. Babamın üzerine yürüyüp, döverek susturdum. Üzüntülü ve kırık kalble, “Bu aylarda oruç tutup, geceleri ibadet ediyorum. Beytullah’a gidip şerrinden korunmak için, Allahü teâlâdan yardım dileyeceğim” dedi. Bir hafta oruç tutup, Kâbe’ye giderek, “Ey Rabbim, mazlumların âhını yerde bırakmazsın.

Bu ayda, bu mübarek yerlerde yapılan duaları red etmezsın. Hakkımı oğlumdan al, onu felç et!” diye dua etti. Henüz duası bitmeden sağ tarafım felç oldu. Beni gören, “Baba bedduasına uğramış kişi” derdi.” Hz. Hüseyin, “Baban bu hâline ne dedi?” buyurdu. O genç, “Babamdan özür diledim. Onun da babalık şefkati galip gelerek beni bağışladı. Beddua ettiği yerde, bu sefer şifa bulmam için hayır dua etmek üzere deve ile gelirken, devenin ürkmesi ile babam düşüp öldü. Şimdi çaresizim.” diyor. Hz. Ali bu felçli gence dua ediyor, Receb’de yaptığı bu dua bereketiyle de Hak teâlâ ona şifa ihsan ediyor.

Regaib Gecesi ile İlgili Risale-i Nur'da Geçen İfadeler:

Üstadımız! Nur talebelerinin okudukları bir eşi, bir benzeri daha dünyada olmayan "Cevşen-ül Kebir" isimli Peygamberimiz Aleyhissalâtu Vesselâm Efendimiz Hazretlerinin duasını ve çok sevablı, çok nurlu, çok faziletli salavat-ı şerifelerinizi elde ettik, okumağa başladık. Sizin devam ettiğiniz bu pek kıymetdar, çok mübarek evradlar; bizim zikrimiz, bizim virdimiz oldu elhamdülillah! Fakat en ziyade Risaleleri okumağa gayret ediyoruz, ehemmiyet veriyoruz. Çünkü Nur Risalelerini ne kadar sık sık okursak, bu dualardan daha ziyade feyz alıyoruz. Duaları, evradları mübarek gecelerde, hususan Leyle-i Regaib ve Leyle-i Mi'rac ve Leyle-i Berat, Leyle-i Kadir ve Cuma geceleri gibi vakitlerde okuyoruz. (Hanımlar Rehberi: 158)

“Evvelâ: Tekraren hem sizin Receb-i şerifinizi ve Leyle-i Regaib'inizi tebrik, hem Safranbolu'lu kardeşlerimizin tebriklerine mukabeleten şuhur-u selâselerini ve dört leyali-i mübarekelerini ve Nurlarla gayet ciddî alâkalarını tebrik ederiz.” (Emirdağ L. - 1: 166)

Evvelâ: Seksen küsur sene bir ömr-ü manevîyi sizlere kazandıracak olan şuhur-u selâse-i mübarekeyi ve bilhassa bu geceki Leyle-i Regaib'i tebrik ediyoruz. (Kastamonu L.: 147)

“Evvelen: Seksen sene bir manevî ömr-ü bâki kazandıran şuhur-u selâsenizi ve mübarek kudsi gecelerinizi ve leyle-i regaibinizi ve leyle-i mi'racınızı ve leyle-i beratınızı ve leyle-i kadrinizi ruh u canımızla tebrik ve herbir Nurcunun manevî kazançları ve duaları umum kardeşleri hakkında makbuliyetini rahmet-i İlahiyeden rica ve hizmet-i Nuriyede muvaffakiyetinizi tebrik ederiz.” (Emirdağ L.-2: 121)

Birinci Sualiniz: Mü'minin mü'mine en iyi duası nasıl olmalıdır?

Elcevab: Esbab-ı kabul dairesinde olmalı. Çünkü bazı şerait dâhilinde dua makbul olur. Şerait-i kabulün içtimai nisbetinde makbuliyeti ziyadeleşir. Ezcümle: Dua edileceği vakit, istiğfar ile manevî temizlenmeli, sonra makbul bir dua olan salavat-ı şerifeyi şefaathı gibi zikretmeli ve âhirde yine salavat getirmeli. Çünkü iki makbul duanın ortasında bir dua makbul olur. Hem bi-zahr-il gaybyani "giyaben ona dua etmek"; hem hadîste ve Kur'anda gelen me'sur dualarla dua etmek. Meselâ:

Allahumme inni es'elukel afve vel-afiyete livelehu fid-dini ved-dünya vel-ahiret

Rebbenatina fid-dünya haseneten ve fil-ahireti haseneten ve gine azabennar.

gibi câmi' dualarla dua etmek; hem hulûs ve huşu' ve huzur-u kalb ile dua etmek; hem namazın sonunda, bilhassa sabah namazından sonra; hem mevâki'-i mübarekede, hususan mescidlerde; hem Cum'ada, hususan saat-ı icabede; hem şuhur-u selâsede, hususan leyali-i meşhurede; hem ramazanda, hususan leyle-i kadirde dua etmek kabule karin olması rahmet-i İlahiyeden kaviyyen me'muldür. O makbul duanın ya aynen dünyada eseri görünür veyahut dua olunanın âhiretine ve hayat-ı ebediyesi cihetinde makbul olur. Demek aynı maksad yerine gelmezse, dua kabul olmadı denilmez; belki daha iyi bir surette kabul edilmiş denilir. (Mektubat)

Mübarek Kandil Gecelerini Nasıl Değerlendirmeliyiz?

1. Kur'an-ı Kerim okuyarak,
2. Peygamberimiz (asm)'ın mübarek duası olan Cevşen-ül Kebiri okuyarak,
3. Aile bireyleriyle birlikte günün mana ve ehemmiyeti hakkında sohbet ederek,
4. Allah rızası için namaz kılarak,
5. Hayatımızın geçmiş günleri ve yılları hakkında muhasebe yaparak,
6. Günahlarımızın bağışlanması için Allah'tan af dileyerek,
7. Sevgili Peygamberimize bol bol salât ve selâm okuyarak,
8. Dünya ve ahirete ait dileklerimiz için dua ederek,
9. Hastaları, yaşlıları ziyaret ederek; yoksulları, öksüz ve yetimleri sevindirerek,
10. Eş, dost ve yakınlarımızla tebrikleşerek,
11. Dargın ve küskünleri barıştırarak, değerlendirebiliriz

Regaib Gecesi Namazı Nasıl Kılınır?

Regâib Gecesi Namazı: Bu geceyi ibâdetle geçirmenin sevabı pek çoktur. Bu gecede kılınacak namaz 12 rek'attır. Bu namazın kılınışı şöyledir:

Her rek'atta fatihadan sonra üç kadir suresi ile 12 adette ihlas suresi okunur. Her iki rek'atta bir selam verilerek 12 rek'at tamamlanır. On ikinci rek'at kılınıp selam verildikten sonra yerinden kalkmadan yetmiş kere "Allahümme salli ala Muhammedinin nebiyyil ummiyyi ve ala alihi" denilir. Sonra secdeye varılır. Secdede yetmiş kere "subbuhun kuddusun Rabb-ul melaiketi verruhi" denir.

Sonra secdeden kalkılarak ettahiyyatta oturulur. Ve yetmiş kere "Rabbiğfir ve erham ve tecavez ta'lemü" dedikten sonra tekrar secde edilir. Secdede yetmiş kere "subbuhun kuddusun Rabb-ul melaiketi verruhi" dedikten sonra, isteklerimizi alemlerin Rabbine arz edilir.

Miraç Kandili

Miraç Kandili, nedir, peygamberimiz niçin miraca çıkmıştır, en iyi şekilde nasıl değerlendirilir?

Feyiz ve bereketin coştığı mübarek gecelerimizden biri de Miraç Gecesidir. Miraç bir yükseliştir, bütün süfli duygulardan, beşeri hislerden ter temiz bir kulluğa, en yüce mertebeye terakki edıştır. Resulullahın (a.s.m.) şahsında insanlığın önüne açılmış sınırsız bir terakki ufkudur.

Bu ulvi seyahat, mucizelerin en büyüğüdür. Miraç mucizesi Kur'ân-ı Kerimde âyetlerle anlatılmış ve varlığı inkâr edilemeyecek bir şekilde ortaya konmuştur. Bu îlâhî yolculuğun ilk merhalesi olan Mescid-i Aksâya kadarki safha Kur'ân'da şöyle anlatılır:

“Âyetlerimizden bir kısmını ona göstermek için kulunu bir gece Mescid-i Haram'dan alıp çevresini mübarek kıldığımız Mescid-i Aksâ'ya seyahat ettiren Allah, her türlü noksandan münezzehtir. Şüphesiz ki O her şeyi hakkıyla işiten, herşeyi hakkıyla görendir.” (İsra,1) Miraçın ikinci merhalesi de Mescid-i Aksâdan başlayarak semânın bütün tabakalarından geçip tâ ilâhi huzura varmasıdır.

Bu safha da Necm Sûresinde şöyle' anlatılır:

“O ufkun en yukarısında idi. Sonra indi ve yaklaştı. Nihayet kendisine iki yay kadar, hatta daha da yakın oldu. Sonra da vahyolunacak şeyi Allah kuluna vahyetti. O'nun gördüğünü kalbi yalanlamadı. Şimdi O'nun gördüğü hakkında onunla mücadele mi edeceksiniz? And olsun ki onu bir kere daha hakiki suretinde gördü. Sidre-i Münte'hâda gördü. Ki, onun yanında Me'vâ Cenneti vardır. O zaman Sidre'yi Allah'ın nuru kaplamıştı. Gözü ne şaştı, ne de başka bir şeye baktı. And olsun ki Rabbinin âyetlerinden en büyüklerini gördü.” (Necm Suresi, 7-18.)

Miraç nasıl oldu?

Miraç, Receb ayının 27. Gecesi Cenab-ı Hakkın daveti üzerine Cebrail Aleyhisselâmın rehberliğinde Peygamber Efendimiz Aleyhissalâtü Vesselamın Mescid-i Haramdan Mescid-i Aksâ'ya, oradan semaya, yüce âlemlere, îlâhî huzura yükselmesidir.

Peygamber Aleyhissalâtü Vesselam Mescid-i Haramdan (Mekke'den), Mescid-i Aksâ'ya (Kudüs'e) ata benzer beyaz bir Cennet bineği olan Burak ile geldi. Kudüs'e gelmeden yol üzerinde Hz. Musa'nın makamına uğradı, orada iki rekât namaz kıldı, daha sonra Mescid-i Aksâ'ya geldi. Orada bütün peygamberler kendisini karşıladı. Miraçını kutladılar. Peygamber Aleyhissalâtü Vesselam burada peygamberlere iki rekat namaz kıldırды, bir hutbe okudu.

Bir rivayette Hz. İsa'nın doğduğu yer olan Betlaham'a uğradı, orada da iki rekât namaz kıldı. Ve bugün Kubbetü's-Sahra'nın bulunduğu yerden Muallak Taşının üzerinden Miraça yükseldi.

Semanın bütün tabakalarına uğradı. Sırasıyla yedi sema tabakalarında bulunan Hz. Adem, Hz. Yahya ve Hz. İsa, Hz. Yusuf, Hz. İdris, Hz. Harun, Hz. Musa ve Hz. İbrahim gibi peygamberlerle görüştü, Onlar kendisine “Hoş geldin” dediler, tebrik ettiler. Bundan Sonra Hz. Cebrail ile birlikte imkân ile vü-cub ortası (kâinatın bittiği yer) Sidretü'l-müntehâ'ya geldiler. Peygamberimiz Aleyhissalâtü Vesselam orada ikisi gizli, ikisi açıktan akan (Nil, Fırat) dört nehir gördü. Sonra hergün yetmiş meleğin ziyaret ettiği Beytül-Ma'mur'u ziyaret etti.

Hz. Cebrail'in buradan öteye gitmesi mümkün değildi. Peygamberimiz Aleyhissalâtü Vesselam bundan sonra Refref adında bir vasıta ile zaman ve mekândan münezze (uzak) olan Cenab-ı Hakkın cemaliyle müşerref oldu.

Süleyman Çelebi'nin dediği gibi

“Aşîkâre gördü Rabbü'l-izzeti/Âhirette öyle görür ümmeti” İnşaallah...

Peygamberimiz Aleyhissalâtü Vesselam Rabbinin huzurundan döndükten sonra Hz. Musa ile karşılaştı.,

-“Allah ümmetine neyi farz kıldı?” diye sorunca, Peygamberimiz Aleyhissalâtü Vesselam -“50 vakit namaz” buyurdu.

Hz. Musa'nın, “Rabbine dön, azaltması için Rabbinden niyazda bulun, ümmetin buna güç yetiremez” demesi üzerine, Peygamberimiz Aleyhissalâtü Vesselam, beş sefer Cenab-ı Hakka niyazda bulundu, her seferinde 10 vakit indi, sonunda beş vakitte karar kıldı.

Daha sonra Peygamberimiz Aleyhissalâtü Vesselam Hz. Cebrail'in rehberliğinde Cenneti, Cehennemi, âhiret menzillerini ve bütün âlemleri gezdi, gördü, Mekke'ye döndü. Sabah olunca Kabe'nin yanında Mekkelilere Miraçı anlattı. Onlar Peygamberimizden delil istediler. Peygamberimiz Aleyhissalâtü Vesselam de onlara yolda gördüğü kabilelerinden haber verdi. Kureyşliler hemen kabileleri karşılamak için Mekke dışına çıktılar. Gelenleri aynen Peygamberimizin Aleyhissalâtü Vesselam haber verdiği gibi gördüler, ama iman nasip olmadı.

Ama yine de Peygamberimizden üst üste Miraça çıktığına dair delil istediler.

Peygamberimiz Aleyhissalâtü Vesselam Kudüs'e, Mescid-i Aksâ'ya uğradığını anlatınca Kureyşliler, “Bir ayda gidilebilen Bir yere Muhammed nasıl bir gecede gidip gelebilir?” diye itiraz ettiler, ardından da Mescid-i Aksâ'yı görmüş olanlar, “Mescid-i Aksâ'yı bize anlatır mısın?” diye Peygamberimize soru yönelttiler.

Peygamberimiz Aleyhissalâtü Vesselam şöyle anlattı:

“Onların yalanlamalarından ve sorularından çok sıkıldım. Hatta o ana kadar öyle bir sıkıntı hiç çekmemiştim. Derken Cenab-ı Hak birden Beytül-Makdis'i bana gösterdi. Ben de ona bakarak her şeyi birer birer tarif ettim. Hatta bana, ‘Beytül-Makdis'in kaç kapısı var?’ diye sordular. Halbuki ben onun kapılarını saymamıştım. Beytül-Makdis karşımda görününce ona bakmaya ve kapılarını teker teker saymaya ve anlatmaya başladım.”

Bunun üzerine müşrikler:

-“Vallahi dos doğru tarif ettin” dediler, ama yine de iman etmediler.

O esnada Hz. Ebû Bekir çıkageldi, müşrikler durumu ona haber verdiler. Hz. Ebû Bekir, “Eğer bu sözleri ondan duymuşsanız seksiz şüphesiz doğrudur” diyerek hemen tasdik etti ve bundan sonra Hz. Ebû Bekir “Siddîk, tereddütsüz inanan” ünvanını aldı.

Peygamberimiz neden Miraca çıktı?

Bir padişahın iki türlü konuşması vardır. Biri, bir vatandaşla telefon ederek küçük bir meseleyi görüşmesi. Diğeri de devlet başkanı, halifelik yönü ve milletin idarecisi olarak, emirlerini her tarafa duyurmak için özel bir elçisi ile konuşması, sohbet etmesi, onun aracılığı ile ferman yayınlamasıdır.

Bu örnekte olduğu gibi Cenab-ı Hakkın da kulları ile iki tarzda muhatap olması vardır. Biri, özel ve cüz'i, diğeri de geniş ve genel mahiyette bir konuşması. Cenab-ı Hakkın bazı velilerle özel ve cüz'i anlamda ilham etmesi birinciye örnektir.

Ama Peygamberimiz Aleyhissalâtü Vesselam bütün velayet mertebelerinin üstünde bir büyüklük ve yücelikte, kâinatın Rabbi, bütün varlıkların Yaratıcısı olarak Cenab-ı Hakkın sohbetine müşerref olması ise ikinci ve mükemmel olanına misaldir.

Peygamber Aleyhissalâtü Vesselam elçiliği iki taraflıdır. Birisi halktan Hakka, diğeri de Haktan halka. Birisi mi'râcin bânîni tarafı olan velayet yönüdür, diğeri de zahiri tarafı olan risalet yönüdür.

Yani Peygamber Aleyhissalâtü Vesselam bizi temsilen Cenab-ı Hakkın huzuruna çıktı, başta insanlar olmak üzere bütün varlıkların ibadet, kulluk, tesbih ve zikirlerini toplu olarak (askerin komutana tekmil vermesi gibi) arz etti. Bu yönüyle Miraç halktan, insanlardan, varlıklardan Hakka bir gidiştir. Diğeri de Cenab-ı Hakkın biz kullarından istediklerini, emir ve yasaklarını Resul olarak getirmiştir. İbadetlerin özü ve esası olan beş vakit namazı Miraç hediyesi olarak getirmesi gibi...

Peygamberimiz, Allah ile nasıl görüşebilir?

Soru: “Bize herşeyden daha yakın olan Cenab-ı Hakka binlerce senelik mesafeyi aşarak yetmiş bin perdeyi geçtikten sonra Rabbiyle görüşmesi ne demektir?”

Cenab-ı Hak herşeye herşeyden daha yakındır, fakat herşey O’ na sonsuz şekilde uzaktır. Meselâ, güneşin insan gibi akli olsa da bizimle konuşacak olsa, elimizdeki ayna aracılığıyla bizimle konuşabilir. Diğer taraftan biz bir çeşit ayna olan gözümüzle güneşe yaklaşabiliyoruz. Oysa güneş bize 150 milyon km. uzaklıkta bulunuyor, hiçbir şekilde ona yanaşamayız. Güneşe bir derece yaklaşmak için ancak Ay kadar büyümek lazım. Bu da mümkün değildir. Bu misalde olduğu gibi, gerçek anlamda Cenab-ı Hak herşeye yakındır, ama herşey ona sonsuz derece uzaktır. Ancak Peygamber Aleyhissalâtü Vesselam, Cenab-ı Hakkın lütfuyla bir anda binlerce perdeyi geçerek Miraça yükselmiş; bütün manevi mertebeleri aşarak huzura varmıştır.

Bir insan nasıl göklere çıkabilir?

Soru: “Bunun bir örneği var mıdır? Bir uçak ancak 10-15 bin metre yukarı çıkabiliyor, bir uzay gemisi ancak Ay'a ve Venüs'e ulaşabiliyor. Bir insan birkaç dakika gibi kısa bir sürede milyonlarca metre uzaklara nasıl gidip gelebilir?”

Yerküremiz, yani Dünya bir yılda yaklaşık 188 saatlik bir mesafeyi bir dakikada döner, yirmi beş bin senelik mesafeyi bir senede alır. Bu muazzam hareketi ona yaptıran ve bir sapan taşı gibi döndüren bir Kudret, bir insanı Arş-ı Âlâya getiremez mi? Güneşin çevresinde o ağır cisim olan dünyayı gezdiren bir hikmet bir insan bedenini şimşek gibi Rahman'ın Arşına çıkaramaz mı?

Peygamberimiz sadece ruhuyla gitse olmaz mıydı?

Soru: "Öyleyse ise neden Miraça çıktı? Ne lüzumu var? Evliya gibi ruhu ve kalbi ile gitse yetmez miydi?"

Cenab-ı Hak görünen ve görünmeyen âlemlerdeki güzellikleri göstermek için, kâinat fabrikasını ve merkezini gezdirmek, insanlığın amel ve ibadetlerinin âhiretteki neticesini göstermek için Efendimiz Aleyhissalâtü Vesselamı oralara davet etmesi gayet makuldür. Sadece ruhu ve kalbi ile değil, bu seyahate bedeninin de iştirak etmesi gerekir. Görünen âlemin anahtarı olan gözünü, işitilen âlemin anahtarı olan kulağını Arşa kadar birlikte alması gerektiği gibi, ruhunun sayısız görevlerini üstlenen âlet ve makinesi hükmünde olan mübarek bedenini Arşa kadar çıkarması akıl ve hikmet gereğidir. Zaten Cenab-ı Hak Cennette bedeni ruha arkadaş ediyor. Çünkü pekçok kulluk görevine ve sınırsız lezzetlere ve acılara beden kaynaklık etmektedir. Öyle ise bu mübarek beden ruha arkadaşlık edecektir. Cennette ruh bedenle birlikte olacaksa Cennetü'l-Me'vâ'nın gövdesi olan Sidretü'l-Müntehaya Efendimiz Aleyhissalâtü Vesselamın zatının arkadaşlık etmesi hikmetin tâ kendisidir. Peygamberimiz Miraça sadece ruhen çıkmış olsaydı, zaten mucize olmazdı. Çünkü her veli ruhen ve kalben o âlemlere çıkabiliyor.

Peygamberimiz kısa zamanda nasıl gidip geldi?

Soru: "Birkaç dakikada binlerce yıllık mesafeye gidip gelmek aklen mümkün müdür?"

Cenab-ı Hakkın sanatında hareket ve hızın derecesi farklı farklıdır. Sesin hızı ile ışığın hızı, elektriğin hızı, hatta ruhun ve hayalin hızı birbirinden bütünüyle farklıdır. Gezegenlerin hızları da birbirinden farklıdır. Meselâ ışığın hızı 300.000 km/sn iken sesin hızı 360 km/sn'dir.

Acaba Peygamberimizin lâtif bedeninin yüce ruhuna tabi olması, ruh hızında hareketi nasıl akla ters gelebilir? Yine bir insan on dakika uyusa bazı olur ki, bir yıllık iş görebilir. Hatta bir dakikada insanın gördüğü rüyayı, rüyada işittiği sözleri, konuştuğu kelimeleri toplansa uyanırken bir gün, belki daha fazla bir zaman gerekir.

Demek ki bir zaman dilimi iki kişiye göre değişebiliyor, birisine bir gün, diğerine de bir yıl hükmüne geçebilir. İşte Peygamber Efendimiz Aleyhissalâtü Vesselam, Burak'a binerek şimşek gibi bütün kâinatı gezip İlâhi huzura çıkıp Rabbiyle sohbet şerefine ermiş, Onun cemalini görmüş, emirlerini alıp dönüp gelmiştir.

Miraçın benzeri bir olay var mıdır?

Soru: "Peygamberimizin Miraça çıkması mümkündür. Fakat her mümkün gerçekleşmiyor. Bunun bir benzeri var mı ki kabul edelim?"

Miraçın çok örnekleri vardır:

Bir insan, gözüyle bir saniyede Neptün gezegenine çıkabilir.

Bir bilim adamı, astronomi kanunlarına binerek tâ yıldızların arkasına bir dakikada gidebilir. İman sahibi her insan, namazın hareketlerine düşüncesini bindirerek bir çeşit Miraçla kâinata arkasına alarak İlâhî huzura girebilir.

Kalb gözü açık bir veli, İlâhî sırlara kırk günde ulaşabilir. Hattâ Abdülkadir Geylânî ve İmam-ı Rabbanî gibi bazı evliyanın bir dakikada Arş-ı Âlâya kadar ruhen çıktıkları bildiriliyor. Yine nurlu bir cisme sahip olan melekler bir anda yerden Arşa, Arştan yeryüzüne gidip geliyorlar.

Cennette, Cennet ehli mü'minler, Cennet bahçelerine kısa bir zamanda çıkabiliyorlar. Bu kadar örnekler gösteriyor ki, bütün evliyanın sultanı, bütün mü'minlerin imamı, bütün Cennet ehlinin reisi ve bütün meleklerin makbulü olan Resul-i Ekrem Efendimizin bir anda Miraça çıkması, dönmesi, bütün yüce âlemleri gezip görmesi gayet makuldür ve şüphesizdir.

Miraçla Gelen Hediyeler

Birincisi:

Peygamberimiz Aleyhissalâtü Vesselam bütün iman hakikatlerini gözleriyle gördü. Melekleri, Cenneti, âhireti, hattâ Cenab-ı Hakkın cemâlini gözleriyle müşahede etti. Sözlerinde ve vaadinde en küçük bir hilafı, aksi beyanı olmayan o yüce insan mü'min ruhlara manen şöyle diyordu: “Sizin inandığınız, melekleri, âhireti, Rabbinizin Nur cemâlini bizzat gördüm; bu iman esasları vardır, mevcuttur; tereddüt ve şüphe etmeyiniz.” Böylece mü'minler sonsuz bir imana ermenin saadetine kavuştular.

İkincisi:

İnsan herşeyi merak ediyor. Ayda hayat var mı, yok mu diye araştırıyor. Halbuki Ay O Ezelî Sultanın memleketinde ancak bir sinek kadar yer kaplıyor. Mü'minler merak ediyorlar. “Rabbimiz bizden ne istiyor? Acaba ne yaparsak Rabbimiz bizden razı olur? Bir yolunu bulsak da doğrudan doğruya Rabbimizle muhatap olsak, bizden ne istiyor, anlasaydık” derken, İki Cihan Serveri yetmiş bin perde arkasından ezel ve ebed Sultanının razı olacağı amelleri Miraç meyvesi olarak getirdi beşere hediye etti. Bu hediye başta namaz olmak üzere İslâmın diğer esasları ve ibadetleridir.

Üçüncüsü:

Peygamberimiz Aleyhissalâtü Vesselam ebedî saadet definesinin anahtarını alıp getirmiş, cinlere ve insanlara hediye etmiştir. Peygamber Efendimiz kendi gözüyle Cenneti görmüş, sonsuz saadetin varlığını müşahede etmiş ve bu büyük müjdeyi haber vermiştir. Öyle ki, bir adama idam edileceği anda affedilerek padişahın yakınında bir saray verilse ne kadar sevinir. Öyle de bütün cinler ve insanlar sayısınca toplu bir müjde olan bu sevinç ne kadar önemli ve değerlidir.

Dördüncüsü:

Peygamber Efendimiz Miraçta Cenab-ı Hakkın cemalini görme nimetini tattı. Bu manevi nimetin Cennette mü'minlere de nasip olacağı müjdesini verdi. “Ayın on dördünü nasıl açıkça gözünüzle görüyorsanız, Rabbinizi de öyle Cennette apaçık göreceksiniz” buyurarak bu ezelî müjdeyi bizlere hediye olarak getirdi.

Beşincisi:

İnsan kâinatın en kıymetli bir meyvesi ve Kâinat Sahibinin en nazlı bir sevgilisi olduğu Miraçla anlaşıldı. Kâinata nisbetle küçük bir varlık, zayıf bir canlı olan insan bu meyve ile öyle bir dereceye çıktı ki, bütün varlıklar üzerinde bir makam ve mevki kazandı. Çünkü rütbesiz bir askere, “Sen paşa oldun” dense ne kadar sevinir.

Öyle de âciz, fani, devamlı ayrılık ve zeval tokadını yiyen biçare insana birden, "Sonsuz ve baki bir Cennette Rahman ve Rahîm olan Allah'ın rahmetine gireceksin" dendiğinde o insan ne kadar büyük bir mevki ve makama çıkar. Cennette hayal hızında, ruh genişliğinde, akıl akıcılığında, kalbin bütün arzularında Cenab-ı Hakkın ebedi mülkünde seyir ve seyahate erecektir. Cenab-ı Hakkın nur cemalini seyretme nimetini tadacaktır. Böyle bir insanın kalb ve ruhu ne kadar büyük bir sevince kavuşur değil mi? Miraçın bu meyvesi insanın en büyük arzu ve hedefidir. (Sözler, 31. Söz.)

Miraç Gecesi Namazı

Miraç gecesi kılınacak namaz on iki rekattır. İki rekatte bir selam verilerek kılınacak olan namaz on iki rekat ile bitirilir. Her rekatte Fatihadan sonra on kere ihlas okunur. Kılınma zamanı yatsı namazı kılındıktan sonra, imsak vaktine kadar ki herhangi bir vakit olabilir. Bu oniki rekat namaz bittiği zaman selamdan sonra yüz defa:

“Sübhanallahi vel hamdülillahi vela ilahe illallahü vallahü ekber vela havle vela kuvvete illa billahil aliyyül azim” duası okunur ve ardından da yüz kere istiğfar yapılır.

Miraç Gecesinin Gündüzünde Kılınacak Namaz

Miraç gecesinin gündüzünde öğlen namazını kıldıktan sonra sonra dört rekat namaz kılınır.

Bu namazın; birinci rekatında Fatiha’ dan sonra bir kere Felak suresi, ikinci rekattan sonra bir kere Nas suresi, üçüncü rekatta üç kere Kadr suresi, dördüncü rekatta elli kere İhlas suresi okunur.

Recep Ayı Duaları

1- Bu dua 99 derde devadır, bunların en hafifi sıkıntıdan kurtulmaktır. '100 defa okumak faziletlidir.

لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ

Lâ havle ve lâ kuvvete illâ billahil aliiyyil azim.

Güç ve kuvvet, sadece Yüce ve Büyük olan Allah'ın yardımıyla elde edilir.

2- Hz. Eyüp a.s.'ın münacâtı

رَبِّ إِنِّي مَسْنِي الضُّرِّ وَأَنْتَ أَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ

Rabbi innî messeniyed'durru ve ente erhamur'rahimîn.

Ey Rabbim! Zarar bana dokundu. Sen ise merhametlilerin en merhametlisin. (Enbiya, 83)

3- Efendimiz (sav), bu dua için 'Dile hafif, terazide ağır gelecek bir tesbih buyurmuş ve hergün 100 defa okumuştur. **Kim günde 100 defa derse günahları denizköpüğü kadar da olsa bağışlanır.**

سُبْحَانَ اللَّهِ وَبِحَمْدِهِ سُبْحَانَ اللَّهِ الْعَظِيمِ

Sübhanallâhi ve bihamdihî, sübhanallâh'il azim.

Yüceler yücesi, her türlü kusur ve noksanlıktan münezzeh olan Allah'ı hamd ile tesbih u takdis ederim.

4- Rasulullah (sav): 'Ey Muâz! Allah'a yemin ederim ki, ben seni gerçekten seviyorum. Her namazın sonunda mutlaka bu duayı söylemeyi terk etme' buyurdu.

اللَّهُمَّ اعْنِي عَلَى ذِكْرِكَ وَشُكْرِكَ وَحُسْنِ عِبَادَتِكَ

Allahümme einni alâ zikrike ve şükrike ve husni ibâdetik.

Allah'ım! Seni zikretmek, şükretmek ve en güzel şekilde ibadet etmek hususunda bizlere yardım et!

1- Hz. Yunus'un balığın karnındayken yaptığı münacat. Üstad Hz. her akşam akşam namazından sonra 33 defa söylerdi.

لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ سُبْحَانَكَ إِنِّي كُنْتُ مِنَ الظَّالِمِينَ

Lâ ilâhe illâ ente sübhaneke innî küntü minezzâlimîn.

Senden başka ilah yoktur. Seni her türlü eksik ve noksandan tenzih ederim. Gerçekten ben nefsine zulmedenlerden oldum. (Enbiya, 87)

2- Efendimizin sürekli yaptığı bir dua

رَبَّنَا لَا تُرِغْ قُلُوبَنَا بَعْدَ إِذْ هَدَيْتَنَا، وَهَبْ لَنَا مِنْ لَدُنْكَ رَحْمَةً، إِنَّكَ أَنْتَ
الْوَهَّابُ

Rabbena Lâ tuziğ kulûbenâ, ba'de iz hedeytena, ve heblenâ mil'ledünke rahmeten,
inneke entel Vehhâb.

Ey Rabbimiz! Bizi doğru yola erıştirdikten sonra kalplerimizi kaydırma. Kendi katından bize rahmet ver. Gerçek rahmet edici Vehhab Sensin. (Al-i İmran, 8)

3- Her kim sabah ve akşam 7 kere bu ayeti okursa, Allah Teâlâ o kulun önemseddiği şeylere kifâyet eder. '

حَسْبِيَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَهُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ

Hasbiyallahü lâ ilâhe illâ hu, aleyhi tevekkeltü ve hüve Rabbül-arşil-azîm

Bana Allah yeter. O'ndan başka ilâh yoktur. Ben O'na dayanmaktayım ve O, o büyük Arş'ın Rabbidir. (Tevbe 129. Ayet)

4- Hz. Musa'nın bir duası

رَبِّ اشْرَحْ لِي صَدْرِي وَيَسِّرْ لِي أَمْرِي وَاحْلُلْ عُقْدَةً مِنْ لِسَانِي يَفْقَهُوا قَوْلِي

Rabbişrahli sadri ve yessirli emri Vahlul ukdeten min lisani yefkahu kavli

Ey rabbim. Göğsümü aç, genişlet. İşimi kolaylaştır. Dilimde bulunan düğümü çöz de, anlasınlar beni”(Taha:25-28)

1- Efendimizden bir dua

اللَّهُمَّ إِنَّا ظَلَمْنَا أَنْفُسَنَا فَأَغْفِرْ لَنَا أَوْزَارَنَا الْكِبَاءِ رَوَّالْمَمِّ، فَإِنَّهُ لَا يَغْفِرُهُمَا إِلَّا أَنْتَ

Allahümme innenâ zalemnâ enfüsenâ fağfirlenâ evzarane'l kebâira ve'l lemem,
Fe innehû lâ yağfiruhumâ illâ ent.

Allah'ım! Hiç şüphesiz biz nefsimize zulmettik, yazık ettik. Sen bizim büyük, küçük bütün günahlarımızı bağışla. Çünkü, günahları ancak Sen bağışlarsın, bizi ancak Sen affedersin.

2- Büyücü ve zalimden emin olur, korku ve belalardan kurtulmak için sabah akşam üç kere okunan dua:

بِسْمِ اللَّهِ الَّذِي لَا يَضُرُّ مَعَ اسْمِهِ شَيْءٌ فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي السَّمَاءِ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ

Bismillâhillezi lâ yedurru measmihî şey ün fil erdî ve lâ fissemai ve hüves-semi ul alim.

Allah'ın yüce ismine sığınana yerde ve gökte hiç bir şey zarar veremez, O, her şeyi işitir ve bilir.

3- Ebu Bekir es-Siddık, Rasûlullah (sav)'e, "Bana bir dua öğret de, namazımda okuyayım" dedi. O (sav) da şöyle buyurdu:

اللَّهُمَّ إِنِّي ظَلَمْتُ نَفْسِي ظُلْمًا كَثِيرًا، وَلَا يَغْفِرُ الذُّنُوبَ إِلَّا أَنْتَ، فَأَغْفِرْ لِي
مَغْفِرَةً مِنْ عِنْدِكَ، وَارْحَمْنِي إِنَّكَ أَنْتَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ

Allahumme innî zalemtu nefsi zulmen kesîran, ve lâ yağfiruz zünûbe illâ ente fağfirli
mağfiraten min indike, verhamnî inneke entel ğafûrur Rahim

Allahım ben kendime çok zulmettim, günahları bağışlayacak olan yalnız sensin. Öyleyse sonsuz bağışlayan ile beni bağışla. Bana merhamet et, acı, çünkü affı sonsuz, merhameti sonsuz olan sadece sensin de.

4- Kurandan cehennem azabından istiaze duası

رَبَّنَا اصْرِفْ عَنَّا عَذَابَ جَهَنَّمَ إِنَّ عَذَابَهَا كَانَ غَرَامًا إِنَّهَا سَاءَتْ مُسْتَقَرًّا
وَمُقَامًا

Rabbenâsrif annâ azâbe cehenneme inne azâbehâ kâne garâmân.
İnnehâ sâet mustekarran ve mukâmen.

Ya Rabbenâ cehennem azabını bizden çevir, muhakkak ki onun azabı devamlı felakettir. Orası ne kötü bir varış yeri ve ne kötü bir konoklama yeridir." (Furkan 25/65-66)

Şaban Ayı

Şaban Ayının Fazileti

İlâhî feyz ve bereketin yeryüzünü şenlendirdiği bu mübarek ay, mü'minler için en kârlı ve kazançlı fırsattır. Çünkü Şâban'ın değer ve kıymetini arttıran en önemli tarafı, diğer aylara göre (Ramazan hariç) yapılan her amelin ve ibadetin sevabının üç yüz kattan fazla oluşudur. Diğer vakitlerde kılınan bir rekât namazın sevabı on ise, Şaban ayında üç yüzden fazladır. Okunan her bir Kur'ân harfi için üç yüz Cennet meyvesi vardır.

Yine bu ihsan ve bağış ayı olan günlerde amel defterimizin sevap hanesine kaydettirdiğimiz ibadetler, her an şeytan ve nefsin fırlattığı gaflet, vesvese ve şüphe oklarına birer kalkan vazifesi görerek gerçek huzurumuzun kaynağı olur. Çünkü farkında olmadan veya bir anlık gaflet sonunda işlediğimiz hatâ ve kusurların keffareti olabilecek hasenat ve iyilikler en bereketli şekilde bu günlerde elde edilmektedir. Ayrıca bu ibadetler ileride hücumuna maruz kalabileceğimiz günahlar için de bir siper hüviyetini taşır.

Resul-i Ekrem Efendimiz Aleyhissalâtü Vesselam diğer aylara göre bu ayda daha çok ibadet ve taatte bulunurlardı.

- "Şaban benim ayımdır."

- "Şaban günahları temizleyendir" buyurarak kadrini yüceltirdi.

Receb ayı geldiği zaman da

- "Allahım, Receb ve Şaban (ayını) bize mübarek ve bereketli kıl" buyururdu.

Böylece dua ve niyazlarında bu ayların kudsiyetini dile getirmişlerdir.

Peygamberimizin Şaban ayına gösterdiği bu hürmetin bir sebebi de devamında gelecek olan Kur'ân ayı olan Ramazan'dan dolayı idi. Hz. Enes'in rivayetine göre, Peygamberimizden سوال ederler:

- "Ya Resulallah, Ramazan'dan başka en faziletli oruç ayı hangi aydadır?" Bu soruya Peygamberimiz Aleyhissalâtü Vesselam,

- "Ramazan'ı tazim için (Ramazan hürmetine) Şâban' da tutulan oruçtur" cevabını verirler.

Başta Hz. Âişe Validemiz olmak üzere Sahabilerin beyanına göre Peygamberimiz bazan Şaban ayının tamamını, çok kere de çoğu günlerini oruçlu geçirirdi. Zaten diğer günler, bilhassa Pazartesi ve Perşembe günleri de oruçlu bulunan Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselam maddî ve manevî pekçok hikmetinden dolayı oruç ibadetini sıkça yapardı. Bu hususta Hz. Âişe'nin (r.a.) şöyle bir rivayeti vardır: "Resulullah Aleyhissalâtü Vesselam bazı aylarda çok oruç tutardı. Hattâ, biz, onu bu ayda hiç iftar etmedi sanırdık. Bazı aylarda da çok iftar ederdi. Hattâ, biz, onu bu ayda hiç oruç tutmadı derdik. Resulullahın Aleyhissalâtü Vesselam Ramazan'dan başka bir ayın orucunu tamamladığını görmedim. Şaban'daki kadar, kendisinde, çok oruçlu olduğu bir ay da görmedim"

Hazret. Âişe bu konuda şunları söyler: "Resulullah Aleyhissalâtü Vesselam senenin hiçbir ayında Şaban ayındakinden fazla oruç tutmaz ve şöyle buyururdu:"Amellerden gücünüzün yettiğini yapın. Çünkü siz bıkmadıkça, Allah da size asla bıkmış muamelesi yapmaz. Allah yanında amelin en makbulü, kişinin az da olsa devam üzere işlediği ameldir."

Yine Hazret. Âişe, İbni Mâce'de geçen başka bir rivayetinde de, "O (Resul-i Ekrem) Şaban ayının tamamını oruçla geçirerek nihayet Şâban'ı Ramazan'la birleştirdi"diyerek Peygamberimizin bu ayda daha çok oruç tuttuğunu ifade etmektedir. Bu iki rivayetten hadis âlimleri, Peygamberimizin bazı seneler Şâban'ın tamamını, bazı zamanlarda da çok günlerini oruçlu geçirdiği kanaatine varmışlardır. Zaten hadiste geçen "tamamı" mânâsına gelen "küll" kelimesi Arapçada çoğunluk mânâsında kullanılırdı. Bir kimse bir ayın çok günlerini oruçlu geçirirse, tamamını oruçlu geçirdiği ifadesi yer alırdı. Her iki rivayetten Şaban ayının tamamını oruçlu geçirmenin veya bir kısmında oruç tutmanın caiz olacağı hükmü çıkarılmaktadır.

Şaban ayında oruç, namaz, sadaka gibi ibadetlerin ve diğer imâni ve İslâmî hizmetlerin fazla yapılmasının bir hikmeti de, devamında gelecek olan Ramazan ayı için zihnen, bedenen ve ruhen bir hazırlık ve alışkanlığa sebep olmasıdır. Çünkü bazı insanlar, "Nasıl olsa, Ramazan gelince daha çok ibadet ederiz" diye gaflet ve tembelliğe kapılabilirler. İşte Şâban'da yapılan ibadetler bu perdeyi yırtmaktadır.

Bu hususa Peygamberimiz, Hazret. Üsâme bin Zeyd'in suâli üzerine işaret etmektedir.

Hazret. Üsâme sorar:

"Yâ Resulallah, Şaban ayında tuttuğunuz kadar hiçbir ayda oruç tuttuğunuzu görmedim."

Bunun üzerine Peygamber Aleyhissalâtü Vesselam şöyle buyururlar:

"Receb ve Ramazan ayları arasında şu Şaban ayında insanlar gafildir. Bu öyle bir aydır ki, ameller, Alemlerin Rabbine bu ayda yükseltilir. Ben oruçlu iken amellerimin yükseltilmesini severim."

Bu mübarek günleri değerlendirerek gün ve gecelerimizi manevî yönden daha çok bereketli kılsak, bu ayın feyzinden daha fazla istifade etmiş oluruz. Bu aylarda tutulan oruç farz ve vacip olmayıp sadece sünnettir. Peygamberimize uyarak sevap ve mükâfatına nail olmak için oruç tutmaya gayret ederiz. Cenab-ı Hak bizleri Şaban ayının nurundan ve feyzinden en azami mertebede istifade eden kullarından eylesin.

Amin.

Berat Kandili

Bu gelen gece olan Leyle-i Berat, bütün senede bir kudsî çekirdek hükmünde ve mukadderat-ı beşeriyenin programı nev'inden olması cihetiyle Leyle-i Kadr'in kudsiyetindedir. Herbir hasenenin Leyle-i Kadir'de otuzbin olduğu gibi, bu Leyle-i Berat'ta herbir amel-i sâlih ve herbir harf-i Kur'anın sevabı yirmibine çıkar. Sair vakitte on ise, şuhur-u selâsede yüze ve bine çıkar. Ve bu kudsî leyalı-i meşhurede onbinler, yirmibin veya otuzbinlere çıkar.

Bu geceler, elli senelik bir ibadet hükmüne geçebilir. Onun için elden geldiği kadar Kur'anla ve istiğfar ve salavatla meşgul olmak büyük bir kârdır. (Said Nursî Şualar: 505)

Hadislerle Berat Kandili

- Resulullah Sallallahu Aleyhi ve Sellem efendimiz şöyle buyurmuşlardı:

“Recep, Allah’ın ayıdır. Şaban, benim ayımdır. Ramazan, ümmetimin ayıdır”. Mübarek Recep ayının ardından gelen Şaban ayı Resulullah sallallahu aleyhi ve sellem’in ayıdır. Bu mübarek ayın değerini bilerek, ibadetlerimizi yapmalı, alemlerin Rabbinden af dilemeliyiz. Şaban ayının önemli özelliklerinden biri Beraat gecesi gibi müstesna bir gecenin bu ayın içinde bulunmasıdır.

Ebu Hüreyre Radiyallahu And’dan rivayet edildiğine göre: Resulullah Sallallahu Aleyhi ve Sellem efendimiz şöyle buyurmuştur:

—“Şaban ayının on beşinci gecesinin ilk vaktinde Cebrail (a.s) bana geldi; şöyle dedi:

—“Ya Muhammed, başını semaya kaldır. Sordum.

—“Bu gece nasıl bir gecedir? Şöyle anlattı:

—“Bu gece, Allah-u Teala, rahmet kapılarından üç yüz tanesini açar. Kendisine şirk koşmayanların hemen herkesi bağışlar. Meğer ki, bağışlayacağı kimseler büyücü, kahin, devamlı şarap içen, faizciliğe ve zinaya devam eden kimselerden olsun. Bu kimseler tövbe edinceye kadar, Allah-u Teala onları bağışlamaz.

Gecenin dörtte biri geçtikten sonra, Cebrail yine geldi ve şöyle dedi: "Ya Muhammed başını kaldır. Bir de baktım ki, cennet kapıları açılmış.

Cennetin birinci kapısında dahi bir melek durmuş şöyle sesleniyor: "Ne mutlu bu gece rüku edenlere.

İkinci kapıdan dahi bir melek durmuş şöyle sesleniyordu: "Bu gece secde edenlere ne mutlu".

Üçüncü kapıda duran melek dahi, şöyle sesleniyordu: "Bu gece dua edenlere ne mutlu."

Dördüncü kapıda duran melek dahi şöyle sesleniyordu: -"Bu gece, Allah'ı zikredenlere ne mutlu".

Beşinci kapıda duran melek dahi, şöyle sesleniyordu: "Bu gece Allah korkusundan ağlayan kimselere ne mutlu."

Altıncı kapıda duran melek dahi, şöyle sesleniyordu: "Bu gece Müslümanlara ne mutlu."

Yedinci kapıda da bir melek durmuş şöyle sesleniyordu: "Günahının bağışlanmasını dileyen yok mu ki, günahları bağışlansın."

Bunları gördükten sonra, Cebrail'e sordum: "Bu kapılar ne zamana kadar açık kalacak? Şöyle dedi: "Ya Muhammed, Allah-u Teala, bu gece, Kelp kabilesinin koyunlarının tüyleri sayısı kadar kimseyi cehennemden azat eder."

- Hz. Ayşe Radiyallahu Anha anlatıyor: "Resulullah Sallallahu Aleyhi ve Sellem buyurdular ki: "Allah Teala Hazretleri, Nıfs-u Şa'ban gecesinde dünya semasına iner ve Kelb kabilesinin koyunlarının tüyünün adedinden daha çok sayıda günahı affeder."

Berat Gecesinin Mahiyeti ve Önemi

Yıllık bir program çerçevesinde yürütülen ticari faaliyetler yıl sonunda o program esaslarına göre kontrol) ve teftiş edilir. Kâr zarar hesapları yapılır. Kesin hesabın tespitinden sonra da gelecek yılın programı hazırlanarak şeklini alır. Her yıl tekrar edilen bu kontrol ve tespit işlemleri sayesinde ekonomik hayatta istikrarlı ve sağlam bir ilerlemenin temini mümkün olur.

Bu misalin ışığında manevi hayatımıza ve faaliyetlerimize bakalım. Dünya, âhiret hayatının kazanılması için yaratılmış bir manevi ticaret yeri olduğuna göre, o ticaretle ilgili faaliyetlerin de yıllık muhasebeye tabi olması gayet tabiidir.

Bu muhasebenin vakti üç ayların içindedir. Berat Kandili ile başlayıp Kadir Gecesiyle biten devreye rastlar. Duhan Sûresinin 2., 3. ve 4. âyetlerinin Berat Gecesinde bahsettiği bildirilmektedir. Âyetlerin meali şöyle:

"O apaçık kitaba and olsun ki, biz onu gerçekten mübarek bir gecede indirdik. Çünkü biz onunla insanları uyarmaktayız. Bütün hikmetli işler o gecede tefrik olunur."

Bu âyetler hakkında iki görüş vardır. Çoğu tefsir bilginlerinin görüşüne göre, bu mübarek gece Kadir Gecesidir. İkrime bin Ebi Cehil'in de dahil olduğu bir grup alim ise; bu gecenin Berat Gecesi olduğunu söylemişlerdir. Her iki tefsiri birleştiren diğer bir görüşe göre de, hikmetli işlerin ayırımının yapılmasına Berat Gecesinde başlanmakta ve bu işlem Kadir Gecesine kadar devam etmektedir. Bu hikmetli işler nelerdir ve âyetin mânası nedir?

Yıllık Kader Programı

İbni Abbas'tan rivayet edildiğine göre, hikmetli işlerin birbirinden ayırd edilmesi şu şekilde cereyan etmektedir: Bu seneden gelecek seneye kadar meydana gelecek olayların hepsi ayrı ayrı melekler tarafından defterlere yazılır. Rızıklar, eceller, zenginlik, fakirlik, ölümler, doğumlar hep bu esnada kaydedilir. O yılki hacıların sayısı bile bu devrede takdir olunur. Herkesin ve her-şeyin o sene içindeki mukadderatı kaydedilir.

- 1-Rızıkla alakalı defterler Mikail Aleyhisselâma verilir.
- 2-Savaşlarla ilgili defterler Cebrail Aleyhissalama verilir.
- 3-Ameller nüshası dünya semasında görevli melek olan İsrail'e verilir ki bu büyük bir melektir.
- 4-Ölüm ve musibetlerle ilgili defter de Azrail Aleyhisselâma teslim edilir.

Fahreddin er-Râzî'nin açıklamasına göre bu defterlerin düzenlenmesi Berat Gecesinde başlar, Kadir Gecesinde tamamlanarak her defter sahibine teslim edilir. Berat Kandilinin "bütün senede bir kudsi çekirdek hükmünde ve beşer mukadderatının programı nev'inden olması cihetiyle Leyle-i Kadrin kudsiyetinde" olması bu manalara dayanmaktadır.

Kur'ân'ın bu gecede indirilmesi meselesine ise şöyle bir açıklama getirilmektedir: Berat gecesi, Kuran-ı Kerimin Levh-i Mahfuzdan dünya semasına toptan indirildiği gecedir. Buna inzal denir. Kadir gecesinde ise Peygamberimize ilk kez ve parça parça indirilmeye başlanmıştır. Buna da tenzil denir.

Berat Gecesinin Özellikleri

Tefsirlerde bu gece ile ilgili olarak şu şekilde izahlar yer almaktadır: Vergi ödendiği zaman nasıl ki vergi borçlusuna borcundan kurtulduğunu gösteren bir belge veriliyorsa, Allah Azze ve Celle de Berat Gecesinde mü'min kullarına berat yazar. Zaten bu gecenin dört adı vardır: "Mübarek Gece", "Berae Gecesi", "Sakk Gecesi. Belge ve senet. (Allah Teala bu gece mü'min kullarına beraet yazar)", "Rahmet Gecesi."

"Berat, beraet" kelimesi "el-berâe" kelimesinin Türkçedeki kullanılış şeklidir. Beri olmak, aklanmak, temiz ve suçsuz çıkmak demektir.

"Berâet" iki şey arasında ilişki olmaması, kişinin bir yükümlülükten kurtulması veya yükümlülüğünün bulunmaması anlamına gelmektedir. Mü'minlerin bu gece günah yüklerinden kurtulup İlâhî bağışa ermeleri umulduğu için de Berat Gecesi denmiştir.

Bir kısım âlimlerin, kıblenin Kudüs'teki Mescid-i Aksâ'dan Mekke'deki Kabe istikametine çevrilmesinin Hicretin ikinci yılında Berat Gecesinde gerçekleştiğini kabul etmeleri de geceye ayrı bir önem kazandırmaktadır.

Berat Gecesinde beş ayrı özelliği vardır.

1. Bütün hikmetli işlerin ayırımına başlanması.
2. Bu gecede yapılacak ibadetlerin diğer vakitlere nispetle kat kat sevaplı olması.
3. İlâhi rahmetin bütün âlemi kuşatması.
4. Allah'ın af ve bağışlamasının coşması.
5. Peygamberimize tam bir şefaathet yetkisinin verilmiş olması.

Bir rivayette bildirildiğine göre Resulullah Aleyhissalâtu Vesselam Şâban'ın onüçüncü gecesi ümmeti hakkında şefaathet niyaz etti, üçte biri verildi. Ondördüncü gecesi niyaz etti üçte ikisi verildi. Onbeşinci gecesi niyaz etti, hepsi verildi. Ancak Allah'tan devenin kaçması gibi kaçanlar başka... Zemzem kuyusunun bu gecede açık bir şekilde coşup çoğalması da bu manaları kuvvetlendiren kutsal bir işaret olarak yorumlanmaktadır.

Peygamber Efendimiz bir hadis-i şeriflerinde Berat Gecesinde feyiz ve bereketini çeşitli şekillerde nazara vermektedir.

"Şâban'ın 15. gecesi geldiğinde geceyi uyanık ibadetle, gündüzü de oruçlu olarak geçirin. O gece güneş battıktan sonra Allah rahmetiyle dünya semasına tecelli eder ve şöyle seslenir:

"İstiğfar eden yok mu, affedeyim ve bağışlayayım. "Rızık isteyen yok mu, hemen rızık vereyim.

"Başına bir musibet gelen yok mu, hemen sağlık ve afiyet vereyim.

"Böylece tan yerinin ağarmasına kadar bu şekilde devam eder."

Çünkü o gece İlâhi rahmet coşmuştur. Berat Gecesi beşer mukadderatının programı çizilirken insanlara verilen eşsiz bir fırsattır. Bu fırsatı değerlendirip günahlarını affettirebilen, gönlünden geçirdiklerini bütün samimiyetiyle Cenab-ı Hakka iletip isteklerini Ondan talep eden ve belalardan Ona sığınan bir insan ne kadar bahtiyardır. Buna karşılık, her tarafı kuşatan rahmet tecellisinden istifade edemeyen bir insan ne kadar bedbahttır.

Bu Gece Af Dışı Kalanlar

Peygamber Efendimiz bu gecede af dışı kalanları şu hadisleri ile bildirmektedir:

"Muhakkak ki, Allah Azze ve Celle Şâban'ın onbeşinci gecesinde rahmetiyle yetişip herşeyi kuşatır. Bütün mahlukatına mağfiret eder. Yalnızca müşrikler ve kalbleri düşmanlık hissiyle dolu olup insanlarla zıtlasmaktan başka bir şey düşünmeyenler müstesna." "Yüce Allah bu gece bütün Müslümanlara mağfiret buyurur, ancak kâhin, sihirbaz yahut müşahin (çok kin güden) veya içkiye düşkün olan veya ana babasını inciten yahut zinaya ısrarla devam eden müstesna."

"Allah Teâlâ Şâban'ın onbeşinci gecesi tecelli eder ve ana-babasına asi olanlarla Allah'a ortak koşanlar dışında kalan bütün kullarını bağışlar."

Üç aylara ayrı bir ruh ve mâna içinde giren Peygamber Efendimiz özellikle Şaban ayına özel bir özen gösterir, başka zamanlarda görülmemiş bir derecede ibadete ve âhiret işlerine yönelirdi. Bu ayın çoğu günlerini oruçlu geçirirken, geceleri de diğer gecelerden çok farklı bir şekilde ihya ederdi.

Bir Berat Gecesinde uyanıp da Resulullah Aleyhissalâtü Vesselamı yanında bulamayan Hz. Âişe kalkarak Efendimizi aramaya başladı. Sonunda Peygamberimizi Cennetü'l-Bakî mezarlığında başını semaya kaldırmış halde buldu. Peygamberimiz Aleyhissalâtü Vesselam mübarek hanımına Berat Gecesinde faziletini şöyle anlattı:

"Muhakkak ki, Allah Teâlâ Şâban'ın onbeşinci gecesinde dünya semasına rahmetiyle tecelli eder ve Benî Kelb Kabilesinin koyunlarının kılları sayısınca insanları mağfiret eder."

Bütün mahlukatına mağfiret eder. Yalnızca müşrikler ve kalbleri düşmanlık hissiyle dolu olup insanlarla zıtlasmaktan başka bir şey düşünmeyenler müstesna." "Yüce Allah bu gece bütün Müslümanlara mağfiret buyurur, ancak kâhin, sihirbaz yahut müşahin (çok kin güden) veya içkiye düşkün olan veya ana babasını inciten yahut zinaya ısrarla devam eden müstesna."

"Allah Teâlâ Şâban'ın onbeşinci gecesi tecelli eder ve ana-babasına asi olanlarla Allah'a ortak koşanlar dışında kalan bütün kullarını bağışlar."

Üç aylara ayrı bir ruh ve mâna içinde giren Peygamber Efendimiz özellikle Şaban ayına özel bir özen gösterir, başka zamanlarda görülmemiş bir derecede ibadete ve âhiret işlerine yönelirdi. Bu ayın çoğu günlerini oruçlu geçirirken, geceleri de diğer gecelerden çok farklı bir şekilde ihya ederdi

Bir Berat Gecesinde uyanıp da Resulullah Aleyhis-salâtü Vesselamı yanında bulamayan Hz. Âişe kalkarak Efendimizi aramaya başladı. Sonunda Peygamberimizi Cennetü'l-Bakî mezarlığında başını semaya kaldırmış halde buldu.

Peygamberimiz Aleyhissalâtü Vesselam mübarek hanımına Berat Gecesinde faziletini şöyle anlattı:

"Muhakkak ki, Allah Teâlâ Şâban'ın onbeşinci gecesinde dünya semasına rahmetiyle tecelli eder ve Benî Kelb Kabilesinin koyunlarının kılları sayısınca insanları mağfiret eder."

İşlenen sevaplı amellerin değeri başka zamanlarda on ise, Berat Kandilinde yirmi bindir. Meselâ başka zamanlarda okuduğumuz bir tek Kur'ân harfine on sevap veriliyorsa, bu gecede her bir harfine yirmi bin sevap verilmektedir.

Bu bakımdan tam bir ihlâsla çalışıp ihyasına gayret gösterebildiğimiz takdirde Berat Kandili elli bin senelik bir ibadet hayatının sevabını bir gece içinde bize kazandırabilir.

"Onun için elden geldiği kadar Kur'ân ve istiğfar ve salavatla meşgul olmak büyük bir kârdır."

Tek kişinin çalışma ve kazanma gücü maddi hayatta olduğu gibi manevi hayatta da sınırlıdır diyorsak, bunun çaresi vardır. Aynı gayeyi paylaşan ve dünyada aynı maksatla yaşayan mü'min kardeşlerimizle birlikte teşkil ettiğimiz manevi şirket; bize hesabından âciz kalacağımız sonsuz bir manevi serveti kazandırabilir. Üstelik maddi kazançlarda kâr, ortaklar arasında bölünerek küçüldüğü halde mânevi kârda böyle bir şey kesinlikle söz konusu değildir. Çünkü manevi faaliyetler nurludur. Nur ise maddi eşya gibi küçülmez ve bölünmez.

Berat Gecesi ibadeti

Gecenin manevi değeri dolayısıyla namaz, Kur'ân tilaveti, zikir, teşbih ve istiğfarla geçirilmesi, bu gece vesilesiyle muhtaçlara yardım ve benzeri hayırlı amellere özel bir önem verilmesi müstehaptır.

İşlenen sevaplı amellerin değeri başka zamanlarda on ise, Berat Kandilinde yirmi bindir. Meselâ başka zamanlarda okuduğumuz bir tek Kur'ân harfine on sevap veriliyorsa, bu gecede her bir harfine yirmi bin sevap verilmektedir

Bu bakımdan tam bir ihlâsla çalışıp ihyasına gayret gösterebildiğimiz takdirde Berat Kandili elli bin senelik bir ibadet hayatının sevabını bir gece içinde bize kazandırabilir.

"Onun için elden geldiği kadar Kur'ân ve istiğfar ve salavatla meşgul olmak büyük bir kârdır."

Tek kişinin çalışma ve kazanma gücü maddi hayatta olduğu gibi manevi hayatta da sınırlıdır diyorsak, bunun çaresi vardır. Aynı gayeyi paylaşan ve dünyada aynı maksatla yaşayan mü'min kardeşlerimizle birlikte teşkil ettiğimiz manevi şirket; bize hesabından âciz kalacağımız sonsuz bir manevi serveti kazandırabilir. Üstelik maddi kazançlarda kâr, ortaklar arasında bölünerek küçüldüğü halde mânevi kârda böyle bir şey kesinlikle söz konusu değildir. Çünkü manevi faaliyetler nurludur. Nur ise maddi eşya gibi küçülmez ve bölünmez.

İmam-ı Gazali Hazretleri el-İhyâ'da, Berat Gecesinde yüz rekât namaz kılınması hakkında bir rivayete yer verse de, hadis âlimleri bu namazın sünnette yerinin olmadığını, böyle bir namazın Hicretten 400 sene sonra Kudüs'te kılınmış olduğu tesbitinde bulunurlar. Hatta İmam Nevevi böyle bir namazın sünnette bulunmadığı için bid'at bile olduğunu ifade eder.

Bunun yerine kaza namazının kılınması daha isabetli olacaktır. Bununla beraber kılındığı takdirde de sevabının olmadığı anlamına gelmez. Çünkü ibadet alışkanlıklarının iyice azaldığı zamanımızda insanların bu vesileyle namaza yönelmelerini hoşgörü ile karşılamak faydalı olacaktır.

Berat Gecesi Duası

Peygamber Efendimiz Aleyhissalâtu Vesselam bu gece Rabbine şöyle dua etmiştir:

"Allahım, azabından affına, gazabından rızana sığınırım, Senden yine Sana iltica ederim. Sana gereği gibi hamd etmekten âcizim. Sen Kendini sena ettiğin gibi yücesin."

Bazı mâna büyüklerinin de şöyle bir duası vardır:

"Allahım, şayet ismimi saîdler defterine yazdıysan, orada sabit kıl. Şayet ismimi şakiler defterine yazdıysan oradan sil. Çünkü Sen buyurdun ki, 'Allah dilediğini siler yok eder, dilediğini de sabit bırakır, Levh-i Mahfuz Onun katındadır."

Bu idrak ve şuur içinde ihya edeceğimiz Berat Gecesinde hepimiz için hayırlara vesile olmasını Cenab-ı Haktan niyaz edelim.

Berat Gecesi Namazı -I

Şaban ayının on beşinci gecesi kılınacak olan namaz; yüz rekattır. Bu namazın her rekatında, Fatihadan sonra on kere ihlas süresi okunur. Yüz rekat kılan kişi bin defa ihlas süresini okumuş olur.

Bu namaza hayır namazı da denmiştir. Geçmiş büyükler bu namazı toplu halde cemaatle de kılmışlardır. Bu namazın çok fazileti olduğu gibi, hesaplanamayacak kadarda çok sevabı vardır.

Hasan-ı Basri Rahmetullahı Aleyh'den gelen rivayete göre:

"Otuz sahabeden dinledim, bu namaz için şöyle dediler: "Her kim bu namazı, berat gecesi kılar ise. Allah-u Teala'nın yetmiş rahmet nazarı ona ulaşır. Her nazarda, kendisinin yetmiş ihtiyacı yerine gelir. Bunların en küçüğü, Allah-u Teala'nın mağfiretidir.

Berat Gecesi Namazı -II

Berat gecesi kılınan namazlardan biride iki rekat olarak kılınır.

Birinci rekatta Fatiha okunduktan sonra kısa bir sure okunarak rükuya gidilir. Rükudan doğrulur ve secdeye gidilir. Secdede uzun sure kalınır, bu konuda belli bir tahdit yoktur, ne kadar dayanabilirsen.

İkinci rekatta da aynı şekilde Fatihadan sonra kısa bir sure okunur. İlk rekatta olduğu gibi secdeye gidildiğinde yine uzun sure secdede kalınır. Gücünüzün yettiği kadar. Secdeden kalkılır tahiyatta okunacaklar okunur ve selam verilir. Selam ile birlikte eller dua için alemlerin Rabbine kalkar...

Bu namaz hakkında Hz. Aişe validemiz, Resulullah Sallallahu Aleyhi ve Sellem'in şöyle buyurduğunu nakletmiştir.

- "Ya Aişe, bu gecenin nasıl bir gece olduğunu bilir misin? Bende

- "En iyisini, Allah ve Resulü bilir." Dedim. Şöyle buyurdu:

- "Bu gece şaban ayının yarısıdır. Dünya işleri ve kulların işleri bu gece Yüce Hakka arz edilir. Bu gece cehennemden azat edilenlerin sayısı; kelb kabilesinin koyunları sayısı kadardır. Bu gece bana izin verir misin"?

- "Olur" dedim.

Kalkıp namaza durdu. Ayakta durması hafif oldu. Fatiha suresini okudu; sonra da küçük bir sure okudu. Gecenin yarısına kadar secdede kaldı. Daha sonra ikinci rekata kaktı.

Ayakta iken, birinci rekatta okuduğu kadar bir şey okudu. Sonra yine secdeye vardı. Bu secdede dahi, tan yeri ağarınca kadar kaldı. Secdede o kadar kaldı ki, bunun için Yüce Allah ruhunu aldı sandım. Bana gelmesi uzayınca, kendisine yaklaştım. Hatta ayaklarına elimi sürdüm. Hareket ettiğini görünce rahatladım. Secdesinde şöyle dediğini işittim:

"Azabından affına sığınırım. Dargınlığından rızana sığınırım. Senden sana sığınırım. Şanın yücedir. Sen kendi zatını övdüğün gibi, seni övemem..."

Sonra kendisine sordum: "Ya resulullah, bu gece secdende bir şeyler okuduğunu duydum.

Bunları daha önce okuduğunu hiç duymamıştım. Böyle demem üzerine, bana sordu:

"Sen onları öğrenebildin mi"? Bu sorusuna karşılık: "Evet" deyince, şöyle buyurdu:

"Onları hem sen öğren, hem de başkalarına öğret."

Şaban Ayı Duaları

1- Hz. Yunus'un balığın karnındayken yaptığı münacat. Üstad Hz. her akşam akşam namazından sonra 33 defa söylerdi.

لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ سُبْحَانَكَ إِنِّي كُنْتُ مِنَ الظَّالِمِينَ

Lâ ilâhe illâ ente sübhaneke innî küntü minezzâlimîn.

Senden başka ilah yoktur. Seni her türlü eksik ve noksandan tenzih ederim. Gerçekten ben nefsine zulmedenlerden oldum. (Enbiya, 87)

2-Hz İbrahim as bir duası

رَبَّنَا اغْفِرْ لِي وَلِوَالِدَيَّ وَلِلْمُؤْمِنِينَ يَوْمَ يَقُومُ الْحِسَابُ

Rabbene'ğfirî veli-vâlideyye ve lilmü'- minîne yevme yegûmül-hisâb.

Ey Rabbimiz! Herkesin hesaba çekileceği günde beni, ana-babamı ve mü'minleri bağışla! (İbrahim, 14/41)

3- Kuran'dan Efendimizin sürekli yaptığı ve tavsiye ettiği bir dua

رَبِّ اغْفِرْ وَارْحَمْ وَأَنْتَ خَيْرُ الرَّاحِمِينَ

Rabb'igfir verham, ve ente hayrur'rahimin.

Ya Rabbî, Sen bizi affet, Sen bize merhamet et. Zira merhamet edenlerin en hayırlısı Sensin. (Mü'minûn, 118)

4-Rasûlullah (sav) Rabimizden isterken şöyle dua ederdi:

اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ الْهُدَى، وَالتَّقَى، وَالْعَفَا، وَالْغَنَى

Allahumme inni es'eluke'l-huda ve't-tüka velafâfe velğına

Allahım senden hidayet, takva, iffet ve gönül zenginliği isterim." (Müslim, Zikir, 72)

1-Peygamber Efendimiz (sallallahu aleyhi ve sellem) de bu duayı çok tekrar etmiş

اللَّهُمَّ وَفِّقْنَا إِلَى مَا نُحِبُّ وَتَرَضَّا اللَّهُمَّ تَبَتَّنَا عَلَى مَا نُحِبُّ وَتَرَضَّا

Alahümme veffiknâ ilâ mâ tuhibbu ve terdâ. Allahümme sebbitna alâ mâ tuhibbu ve terdâ.

Ey Allah'ım! Bizleri sevdiğin ve razı olduğun işlere muvaffak eyle. Ey Allah'ım! Bizleri sevdiğin ve razı olduğun üzere sabit eyle.

2- Efendimiz (sav): 'Her kim bu duayı okursa, savaştan kaçmış bile olsa, günahları bağışlanır.

أَسْتَغْفِرُ اللَّهَ الْعَظِيمَ الْكَرِيمَ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ وَأَتُوبُ إِلَيْكَ

Estağfirullah el azim el kerim ellezi la ilahe illahu, el hayyel kayyum ve etubü ileyk.

Kendisinden başka ilâh bulunmayan, ebedî hayatla daima diri olan, her şeyin varlığı kendisine bağlı olup kâinatı yöneten Allah'tan beni bağışlamasını diler ve günahlarıma tövbe ederim.

3- Hz. Âdem ve Havva dünyaya gönderilince hatalarından dolayı çok gözyaşı dökerek bu duayı yapmışlar. '

رَبَّنَا ظَلَمْنَا أَنْفُسَنَا وَإِنْ لَمْ تَغْفِرْ لَنَا وَتَرْحَمْنَا لَنَكُونَنَّ مِنَ الْخَاسِرِينَ

Rabbenâ zalemnâ enfusenâ ve in lem tagfirlenâ ve terhamnâ le nekûnenne minel hâsirîn.

Ey Rabbimiz, biz nefsimize zulmettik, eğer bizi bağışlamaz ve merhamet etmezsen şüphesiz hüsrana düşenlerden oluruz. (A'raf 7/23)

4- Bu dua her sabah ve akşam üç defa okunup kendi üzerine veya hastanın üzerine üflenirse, göz değmesinden ve şeytanların ve hayvanların zararından korur.

أَعُوذُ بِكَلِمَاتِ اللَّهِ التَّامَّةِ مِنْ شَرِّ كُلِّ شَيْطَانٍ وَهَامَّةٍ وَمِنْ شَرِّ كُلِّ عَيْنٍ لَامَةٍ

Eüzü bi-kelimatillahittammati min şerri külli şeytanin ve hammatin ve min şerri külli aynin lammetin

Şeytanların, haşaratın ve kem gözlerin şerrinden Allah'ın kusursuz kelimalarına Kur'ana sığınırım.Zira âyetlerinde gizli açık her ilim, her ihsan, her tedbir vardır.

1-Rasûlullah (sav): Tesbih ile meşgul olmakta olan Cüveyriye annemize üç defa söylediğim şu dört cümle, senin sabahtan beri söylediğin zikirlerle tartılacak olsa sevap bakımından onlara denk gelir.

سُبْحَانَ اللَّهِ وَبِحَمْدِهِ عَدَدَ خَلْقِهِ، وَرِضَى نَفْسِهِ، وَزِينَةَ عَرْشِهِ، وَمِدَادَ كَلِمَاتِهِ

Sübhanallahi ve bihamdihi adede halkihi ve rıza nefsihi
ve zinete arşihî ve midade kelimatihi.

Yarattıkları sayısınca, kendisinin hoşnudluğu miktarınca, arşının ağırlığı kadar ve bitip tükenmeyen kelimeleri adedince Allah'ı kendisine yakışmayan sıfatlardan uzak tanır ve O'nu eksiksiz övgülerle överek hamdederim." (Müslim, Zikir, 79)

2- Kurandan cehennem azabından istiaze duası

رَبَّنَا اصْرِفْ عَنَّا عَذَابَ جَهَنَّمَ إِنَّ عَذَابَهَا كَانَ غَرَامًا إِنَّهَا سَاءَتْ مُسْتَقَرًّا وَمُقَامًا

Rabbenâsrif annâ azâbe cehenneme inne azâbehâ kâne garâmân.
İnnehâ sâet mustekarran ve mukâmen.

Ya Rabbenâ cehennem azabını bizden çevir, muhakkak ki onun azabı devamlı felakettir. Orası ne kötü bir varış yeri ve ne kötü bir konoklama yeridir." (Furkan 25/65-66)

3- Efendimizin dilinden bir dua

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ سَمْعِي وَمِنْ شَرِّ بَصَرِي وَمِنْ شَرِّ لِسَانِي وَمِنْ شَرِّ قَلْبِي وَمِنْ شَرِّ مَنِّي

Allâhumme innî e'ûzu bike min şerri sem'î ve min şerri besarî ve min şerri lisânî ve min şerri kalbî ve min şerri meniyyî.

Allah'ım! Kulağımın şerrinden, gözümün şerrinden, dilimin şerrinden, kalbimin şerrinden ve cinsel organımın şerrinden sana sığınırım.

4-Peygamber Efendimiz (sav) bu duayı çok tekrar etmiş; sürekli rıza talebiyle tazarru ve niyazda bulunmuştur.

اللَّهُمَّ عَفْوَكَ وَعَافِيَّتَكَ وَرِضَاكَ، اللَّهُمَّ وَفَّقْنَا إِلَى مَا تُحِبُّ وَتَرْضَى

Allahümme afveke ve âfiyeteke ve ridâke. Allahümme veffiknâ ilâ mâ tühibbu ve terdâ

Allahım, Senden afv ü afiyet ve rızanı istiyorum; sevip hoşnut olduğun şeylere beni hidayet buyur!"

Ramazan Müjdesi

Ramazan'ın ilk günü ile birlikte nur ve feyiz dolu bir mevsimi yaşamaya başlarız. Kâinat şenlenir, dünya Cennetten süzülen nurânî bir hava ile dolup taşar. Ulvi âlemlerin masum ve mübarek sakinleri öbek öbek mü'minlerin çevresini sarar. Rahmet ülkesinden müjdeler, kâinatın Rabbinden selâmlar ve mağfiret ümitleri getirir, Ramazan ayı...

Mukaddes kelâmın nazil oluşunun yıldönümünü mü'minlerle birlikte cinler, melekler; ağacı, çiçeği, böceği, kurdu, kuşu, denizi ve deryasıyla yaşlı dünyamız da kutlar. Görünen ve görünmeyen âlemlerde tam manâsıyla bir bayram havası yaşanır.

Bu ayın Cenâb-ı Hak katında müstesna bir yeri vardır. Yüce Rabbimiz kendisine muhatap olarak seçtiği kullarına sonsuz rahmetinin en geniş tecellilerini bu aya tahsis eder. Başta Kur'ân-ı Kerim olmak üzere! Tevrat, Zebur ve İncil gibi diğer semavî kitapların da bu ayda indirilmiş olması, bu günlerin kıymet ve kudsiyetini artıran diğer bir husustur.

Mü'minlere İlâhî bir ihsan olarak bu günleri birer güzel fırsat bilerek değerlendirme, Rablerine olan kulluk derecelerini gösterme, Ona muhatap olabilme gayreti içine girerek tam bir ihlâs ve şuurla ibadet ve taate koşarlar. Bu gayretin neticesi elbette karşılıksız kalmayacaktır. Oruç tutup, Ramazan ayını bir kulluk şuuru içinde geçirenler tatlı bir ânı yaşadıkları, huzura erdikleri gibi pekçok nimete de mazhar olurlar.

Ubâde bin Samit anlatıyor:

Ramazan ayının başladığı bir günde Resulullah Aleyhissalâtü Vesselam şöyle buyurdu: "İşte bereket ayı olan Ramazan geldi. Artık Allah'ın rahmeti sizi kuşatır. O ay, yeryüzüne bol bol rahmet iner. Günahlar affedilir. Dualar kabul olunur. Allah sizin iyilik ve ibadette yarışmanıza bakar da, bununla meleklerine karşı iftihar eder. Öyle ise kulluğunuzla kendinizi Allah'a sevdiren. Asıl bedbaht olan da, bu ayda Allah'ın rahmetinden nasibini alamayandır."

Ramazan her yönüyle bir ibadet mevsimidir. Her mü'min namazı, orucu, iyilikleri hizmetleri ve duâsıyla bu rahmet ve bereketten nasibini almaya çalışır. Bilerek veya bilmeyerek yapmış olduğu günahları için Allah'tan af diler. Rabbine niyazda bulunur. Cenâb-ı Hak da kulunun bu samimi dua ve niyazını karşılıksız bırakmaz, günahlarını affeder, rahmetine garkeder.

Ramazan ayının kudsiyet ve bereketini bildiren şu hadis-i şerifi birlikte okuyalım. Peygamber Efendimiz geniş anlamda bu hususu dikkatimize vermektedir.

Selmân-ı Fârisî (r.a.) anlatıyor: Resul-i Ekrem Efendimiz Aleyhissalâtü Vesselam Şaban ayının son günlerinde bize irad ettiği bir hutbede şöyle buyurdu:

"Ey insanlar büyük ve mübarek bir ay yaklaştı, gölgesi başınızın üstüne düştü. Bu öyle bir aydır ki, içinde bin aydan daha hayırlı olan Kadir Gecesi vardır. Allah o mübarek ayın gündüzlerinde orucu farz, gecelerinde nafil namazı meşru kıldı.

Bu ayda küçük büyük bir hayır yapan insan, başka aylarda bir farz eda etmiş gibi sevap alır. Bu ayda bir farzı yapmak, başka aylarda yetmiş farz yerine geçer.

Bu ay Allah için açlık ve susuzluğun, taat ve ibadetin meşakkatlerine sabır ve tahammül ayıdır. Sabrın karşılığı da Cennettir.

Bu ay yardımlaşma ayıdır. Bu ay mü'minlerin rızkını arttıracak aydır. Bu ayda her kim oruçlu bir mü'mine iftar edecek bir şey verirse, yaptığı bu iş günahlarının bağışlanmasına ve Cehennemden kurtulmasına sebep olur. Oruçlunun sevabından da hiçbir şey eksilmeden onun kadar sevaba kavuşur."

Ashâb-ı Kiramdan bazıları, "Ya Resulallah, hepimiz oruçluya iftar edecek bir şey bulup verecek durumda değiliz" dediler.

Bunun üzerine Resul-i Ekrem Efendimiz Aleyhissalâtü Vesselam, "Allah bu sevabı bir tek hurma ile, bir içim su ile, bir yudum süt ile oruçlu mü'mine iftar ettirene de verir" buyurdular ve hutbelerine şöyle devam ettiler:

"Bu ayın başı rahmet, ortası mağfiret, sonu da Cehennemden kurtuluştur.

Bu ayda kim kölesinin (işçi ve hizmetçisinin) işini hafifletirse, Allah da onu affeder ve Cehennemden uzak tutar.

Bunun için bu ayda şu söyleyeceğim dört hasleti fazlasıyla bulundurmaya çalışınız. Bu dört hasletten ikisi ile Rabbinizi razı edersiniz, diğer ikisinden ise hiçbir zaman ayrı kalamazsınız.

Rabbinizin rızasına sebep olan hasletlerin birisi, kelime-i şهادete devam etmeniz, diğeri de Allah'tan mağfiret dilemenizdir. Vazgeçemeyeceğiniz iki hasletin biri Allah'tan Cenneti istemek, diğeri de Cehennemden Allah'a sığınmaktır. Her kim oruçluya bir yudum su verirse, Allah da ona benim mahşerdeki havuzumdan öyle bir su içirecektir ki, Cennete girinceye kadar bir daha susuzluk çekmeyecektir.

İbn Abbas (r.a.) dan şöyle rivayet edilmiştir: "Resulullah (s.a.s) insanların en cömerdi idi. Onun bu cömertliği Ramazan ay'ı girip de kendisiyle Cebrail (a.s.) karşılaştığı zaman daha da artardı. Cebrail (a.s.) Ramazan ay'ı çıkıncaya kadar her gece Resulullah (s.a.s) ile buluşup, Resulullah (s.a.s) Kur'an'ı arzeder (okur) du. Resulullah (s.a.s) Cebrail (a.s) ile buluştuğunda insanlara rahmet getiren rüzgardan daha cömert, daha faydalı olurdu"

Ramazan Ayı

Bakara / 183-185. Ey iman edenler! Oruç sizden önce gelip geçmiş ümmetlere farz kılındığı gibi size de farz kılındı. Umulur ki korunursunuz. Sayılı günlerde olmak üzere (oruç size farz kılındı). Sizden her kim hasta yahut yolcu olursa (tutamadığı günler kadar) diğer günlerde kaza eder. (İhtiyarlık veya şifa umudu kalmamış hastalık gibi devamlı mazereti olup da) oruç tutmaya güçleri yetmeyenlere bir fakir doyumu kadar fidye gerekir. Bununla beraber kim gönüllü olarak hayır yaparsa, bu kendisi için daha iyidir. Eğer bilerseniz (güçlüğüne rağmen) oruç tutmanız sizin için daha hayırlıdır. Ramazan ayı, insanlara yol gösterici, doğrunun ve doğruyu eğriden ayırmanın açık delilleri olarak Kur'an'ın indirildiği aydır. Öyle ise sizden ramazan ayını idrak edenler onda oruç tutsun. Kim o anda hasta veya yolcu olursa (tutamadığı günler sayısınca) başka günlerde kaza etsin. Allah sizin için kolaylık ister, zorluk istemez. Bütün bunlar, sayıyı tamamlamanız ve size doğru yolu göstermesine karşılık, Allah'ı tazim etmeniz, şükretmeniz içindir.

Tevbe / 112. (Bu alış verişi yapanlar), tevbe edenler, ibadet edenler, hamededenler, oruç tutanlar, rükû edenler, secde edenler, iyiliği emredip kötülükten alıkoyanlar ve Allah'ın sınırlarını koruyanlardır. O müminleri müjdele!

Bakara / 187... Sabahın beyaz ipliği (aydınlığı), siyah ipliğinden (karanlığından) ayırt edilinceye kadar yeyin, için, sonra akşama kadar orucu tamamlayın...

Ahzab / 35...oruç tutan erkekler ve oruç tutan kadınlar, ırzlarını koruyan erkekler ve (ırzlarını) koruyan kadınlar, Allah'ı çok zikreden erkekler ve zikreden kadınlar var ya; işte Allah, bunlar için bir mağfiret ve büyük bir mükâfat hazırlamıştır.

* Hz. Ebu Hüreyre (ra) anlatıyor: "Resulullah (as) buyurdular ki: "Ademoğlunun her ameli katlanır. (Zira Cenab-ı Hakk'ın bu husustaki sünneti şudur:) Hayır ameller en az on misliyle yazılır, bu yediyüz misline kadar çıkar. Allah Teâla Hazretleri (bir hadis-i kudside) şöyle buyurmuştur: "Oruç bu kaideden hariçtir. Çünkü o sırf benim içindir, ben de onu (dilediğim gibi) mükâfaatlandıracağım. Kulum benim için şehvetini, yiyeceğini terketti." "Oruçlu için iki sevinç vardır: Biri, orucu açtığı zamanki sevincidir; diğeri de Rabbine kavuştuğu zamanki sevincidir. Oruçlunun ağzından çıkan koku (halûf), Allah indinde misk kokusundan daha hoştur."

* "Oruç perdedir. Biriniz birgün oruç tutacak olursa kötü söz sarfetmesin, bağırıp çağırmasın. Birisi kendisine yakışksız laf edecek veya kavga edecek olursa "ben oruçluyum!" desin (ve ona bulaşmasın)."

* Ebu Hüreyre (ra) anlatıyor: "Resulullah (sav) buyurdular ki: "Kim Allah Teala yolunda bir gün oruç tutsa, Allah onunla ateş arasına, genişliği sema ile arz arasını tutan bir hendek kılar."

- * Ebu Ümâme (ra) anlatıyor: "Ey Allah'ın Resülü dedim, bana öyle bir amel emret ki Allah beni mükâfaatlandırsın. Sana dedi, orucu tavsiye ederim, zira onun bir eşi yoktur."
 - * Sehl İbnu Sa'd (ra) anlatıyor: "Resulullah (sav) buyurdular ki: "Cennette Reyyân denilen bir kapı vardır. Oradan sadece oruçlular girer. Oruçlular girdiler mi artık kapanır, kimse oradan giremez." Buhari, Tirmizi'nin rivayetinde şu ziyâde var: "Oraya kim girerse ebediyyen susamaz."
 - * Hz. Ebu Hüreyre (ra) anlatıyor: "Resulullah (sav) buyurdular ki: "Kim bir oruçluya iftar ettirirse, kendisine onun sevabı kadar sevap yazılır. Üstelik bu sebeple oruçlunun seyahından hiçbir eksilme olmaz."
 - * Yine Hz. Ebu Hüreyre (ra) anlatıyor: "Resulullah (sav) buyurdular ki: "Ramazan ayı girdiği zaman cennetin kapıları açılır, cehennem kapıları kapanır ve şeytanlar da zincire vurulur."
 - * Hz. Enes (ra) anlatıyor: "Resulullah (sav): "Ramazandan sonra hangi oruç efdaldır?" diye sorulmuştu, şu cevabı verdi: "Ramazanı ta'zim için Şa'bân!" Tekrar soruldu: "Hangi sadaka efdaldır?" "Ramazanda verilen!" cevabını verdi."
 - * Hz. Cabir (ra) anlatıyor: "Her iftar vaktinde Allah tarafından (cehennemden) azad edilen kimseler bulunur. Bu, (Ramazanın) her gecesinde olur."
 - * Hz. Enes İbnu Malik (ra) anlatıyor: "Ramazan ayı girmişti. Resulullah (sav) buyurdular ki: "Bu mübarek aya girmiş bulunuyorsunuz. Bu ayda bir gece vardır ki bin aydan hayırlıdır. Bu gecenin hayır ve bereketinden mahrum kalan bir kimse, bütün hayırlardan mahrum kalmış gibidir. Onun hayrı ise sadece (uhrevi saadetten) mahrum kimseye haramdır."
 - * Abdullah İbnu Amr (ra) anlatıyor: "Resulullah aleyhissalatu vesselam'ın: "Nuh aleyhisselam Ramazan ve Kurban bayramları hariç, yıl orucu tutmuştur" dediğini işittim."
 - * Hz. Ebu Hureyre (ra) anlatıyor: "Resulullah (sav) buyurdular ki: "Herşeyin bir zekatı (temizlenme vasıtası) vardır, cesedin zekatı oruçtur." Muhrız rivayetinde şu ziyadede bulundu: "Resulullah aleyhissalatu vesselam şunu ilave etti: "Oruç, sabrın yarısıdır."
 - * Abdullah İbnu Amr İbni'l As (ra) anlatıyor: "Resulullah (sav) buyurdular ki: "Şurası muhakkak ki, oruçlunun iftarını açtığı zaman reddedilmeyen makbul bir duası vardır."
- Peygamber efendimiz (s.a.v.), Ramazan-ı şerifin fazileti hakkında buyuruyor ki: Ramazan ayı mübarek bir aydır. Allahü teâlâ, size Ramazan orucunu farz kıldı. O ayda rahmet kapıları açılır, Cehennem kapıları kapanır, şeytanlar bağlanır. O ayda bir gece vardır ki, bin aydan daha kıymetlidir. O gecenin [Kadir gecesinin] hayrından mahrum kalan, her hayırdan mahrum kalmış sayılır. Ramazan ayı gelince, "Hayır ehli, hayra koş, şer ehli, kötülüklerden el çek" denir.

*Cabir b. Abdullah Resulullah (sas)’in şöyle buyurduğunu rivayet etmiştir:

“Ümmetime Ramazan ayında beş şey verilmiştir ki bunlar benden önceki hiç bir peygambere verilmemiştir”:

- 1- Ramazan ayının ilk gecesi olunca Allah Teala ümmetime (rahmet bakışıyla) bakar. Allah her kime (rahmet bakışıyla) bakarsa ona ebedi olarak azab etmez.
- 2- Akşamladıklarında ağızlarının kokusu Allah katında misk kokusundan daha güzeldir.
- 3- Melekler her gün ve gece onlara istiğfar ederler, 'Allah'tan bağışlanmalarını dilerler.
- 4- Allah Cennetine emredip; “Kullarım için hazırlanıp süslen. Onların dünya meşakkatlerin den kurtulup, benim yurduma ve ihsanıma istirahat için gelmeleri yaklaştı” buyurur.
- 5- Gecenin sonu olunca, Allah hepsini bağışlar. Orada bulunanlardan biri; “O gece Kadir gecesi midir?” deyince: “Hayır, çalışanları görmüyor musun? Onlar çalışıp işlerini bitirince kendilerine ücretleri tam olarak ödenir” buyurdu

Ramazan bereket ayıdır. Allah bu ayda, günahları bağışlar, duaları kabul eder.

Ramazan gelince, Allahü teâlâ meleklerle, müminlere istiğfar etmelerini emreder.

Farz namaz, sonraki namaza kadar; Cuma, sonraki Cumaya kadar; Ramazan ayı, sonraki Ramazana kadar olan günahlara kefarete olur.

Peş peşe üç gün oruç tutabilenin, Ramazan orucunu tutması gerekir.

Bu aya Ramazan denmesinin sebebi, günahları yakıp erittiği içindir.

Ramazanın başı rahmet, ortası mağfiret, sonu ise, Cehennemden kurtuluştur.

İslam, kelime-i şahadet getirmek, namaz kılmak, zekat vermek, Ramazan orucunu tutmak ve haccetmektir.

Allahü teâlânın, gözlerin görmediği, kulakların işitmediği ve hiç kimsenin hayaline bile gelmeyen nimet dolu sofrası, ancak oruçlular içindir.

İmam-ı Rabbani hazretleri de buyuruyor ki:

Mübarek Ramazan ayı, çok şerefli ve mübarek aydır. Bu ayda yapılan, nafile namaz, zikir, sadaka ve bütün nafile ibadetlere verilen sevap, başka aylarda yapılan farzlar gibidir. Bu ayda yapılan bir farz, başka aylarda yapılan yetmiş farz gibidir. Bu ayda bir oruçluya iftar verenin günahları affolur. Cehennemden azat olur.

O oruçlunun sevabı kadar, ayrıca buna da sevap verilir. O oruçlunun sevabı hiç azalmaz.

Bu ayda, emri altında bulunanların, işlerini hafifleten, onların ibadet etmelerine kolaylık gösteren âmirler de affolur, Cehennemden azat olur. Ramazan-ı şerif ayında, Resulullah, esirleri azat eder, her istenilen şeyi verirdi. Bu ayda ibadet ve iyi iş yapabilenlere, bütün sene bu işleri yapmak nasip olur. Bu aya saygısızlık edenin, günah işleyenin bütün senesi, günah işlemekle geçer. Bu ayı fırsat bilmeli, elden geldiği kadar ibadet etmelidir. Allahü teâlânın razı olduğu işleri yapmalıdır. Bu ayı, ahireti kazanmak için fırsat bilmelidir.

Kur'an-ı kerim Ramazanda indi. Kadir gecesi bu aydadır. Ramazan-ı şerifte iftarı erken yapmak, sahurü geç yapmak sünnettir. Resulullah bu iki sünneti yapmaya çok önem verirdi. İftarda acele etmek ve sahurü geciktirmek, belki insanın aczini, yiyip içmeye ve dolayısıyla her şeye muhtaç olduğunu göstermektedir. İbadet etmek de zaten bu demektir. Hurma ile iftar etmek sünnettir. İftar edince, (Zehebez-zama' vebtellet-il uruk ve sebet-el-ecr inşaallahü teâlâ) duasını okumak, teravih kılmak ve hatim okumak önemli sünnettir.

Bu ayda, her gece, Cehenneme girmesi gereken, binlerce Müslüman affolur, azat olur. Bu ayda, Cennet kapıları açılır. Cehennem kapıları kapanır. Şeytanlar, zincirlere bağlanır. Rahmet kapıları açılır. Allahü teâlâ, bu mübarek ayda Onun şanına yakışacak, kulluk yapmayı ve Rabbimizin razı olduğu, beğendiği yolda bulunmayı, hepimize nasip eylesin! Açıktan oruç yiyen, bu aya hürmet etmemiş olur. Namaz kılmayanın da, oruç tutması ve haramlardan kaçınması gerekir. Bunların orucu kabul olur ve imanları olduğu anlaşılır.

Ramazanda oruç tutmak hakkındaki hadis-i şeriflerde buyuruluyor ki:

Ramazan orucu farz, teravih namazı ise sünnettir. Bu ayda oruç tutup, gecelerini de ibadetle geçirenin günahları affolur.

Ramazan orucunu farz bilip, sevap bekleyerek oruç tutanın günahları affolur.

Ramazan orucunu tutup ölen mümin, Cennete girer.

Ramazan bereket ayıdır. Allah bu ayda, günahları bağışlar, duaları kabul eder. Bu ayın hakkını gözetin! Ancak Cehenneme gidecek olan, bu ayda rahmetten mahrum kalır.

Ramazan ayında ailenizin nafakasını geniş tutun! Bu ayda yapılan harcama, Allah yolunda yapılan harcama gibi sevaptır.

Oruçlunun susması tesbih, uykusu ibadet, duası makbul, ameli de çok sevaptır.

Oruçlu iken çirkin konuşmayın! Birisi size sataşırsa, "Ben oruçluyum" deyin!

Ramazan-ı şerifte, oruç tutmak çok sevaptır. Özürsüz oruç tutmamak büyük günahdır. Hadis-i şerifte, Özürsüz, Ramazanda bir gün oruç tutmayan, bunun yerine bütün yıl boyu oruç tutsa, Ramazandaki o bir günkü sevaba kavuşamaz. buyuruldu. Ama dini bir mazeret varsa oruç tutmamak günah olmaz.

Kur'an-ı Kerim'de ismi açık olarak geçen tek ay Ramazan ayıdır. Kur'an-ı Kerim bu ay içerisinde indirilmiştir. Kur'an-ı Kerim'de, "bin aydan daha hayırlı" olduğu belirtilen Kadir gecesi bu ay içerisinde. Dinimizin beş temelinden biri olan oruç ibadeti bu ayda üzerimize farz kılınmıştır. Fıtır sadakası vermek bu aya mahsus bir ibadettir.

Teravih namazı da bu ay'a mahsus ibadetlerimizdendir. Ebû Hüreyre (ra)'dan şöyle rivayet edilmiştir: "Resulullah (sas)'ın Ramazan hakkında şöyle buyurduğunu işittim: Kim inanarak ve sevabını umarak Allah rızası için teravih namazı kılsa geçmiş günahları bağışlanır". İtikafa girmek: Ramazan ay'ının son on gününde itikafa girmek sünnettir. Hz. Peygamber (s.a.s) Ramazan'ın son on gününde daha çok ibadet ve taatta bulunurdu.

Hz. Âişe validemizden şöyle rivayet edilmiştir:

"Resulullah (s.a.s) Ramazan ayının son on günü girince elini eteğini toplar, geceyi ihya eder ve ev halkını uyandırır". Yine Hz. Âişe (r.a.) dan şöyle rivayet edilmiştir:

"Hz. Peygamber (s.a.s) Ramazan'ın son on gününde vefatına kadar itikafa girdi. İrtihalinden sonra da zevceleri itikafa devam ettiler".

Onbir Ayın Sultanı Ramazanın Faziletleri

Hz.Peygamber(s.a.s) buyuruyor ki: "Eğer Allah (c.c) senin vasıtanla birine hidayet verir de onun doğru yola gelmesine sebep olursan, bu senin için kırmızı develerden (çok kıymetli mal mülkten) hayırlıdır". Mübarek ramazan ayı Müslümanlara Allah'ın en büyük lütuflarından biridir. Ancak bu lütuftan istifade edebilmek için Ramazanın faziletlerini bilip, ona göre amelleri düzenlemek lazımdır. Bir hadisi şerifte buyurulmaktadır ki "Eğer insanlar Ramazanın ne olduğunu bilselerdi senenin tamamının Ramazan olmasını arzu ederlerdi."

Hz.Selman (r.a) dan nakledilmiştir: "Şaban ayının son günü Hz Peygamber (s.a.s) buyurdu ki: Ey insanlar sizi mübarek, büyük bir ay gölgelemiştir. O içinde bin aydan daha hayırlı bir gece bulunduran aydır. Allah'u Teala'nın oruç tutulmasını farz kıldığı, gecesinde ibadet yapılmasını sevap kıldığı bir aydır. Kim ki bu ayda iyi bir amelle Allah'a yakınlık gösterirse diğer aylardaki farzı yerine getirmiş olur. Kim ki bu ayda bir farz ameli yerine getirirse diğer aylarda yetmiş farzı yerine getirmiş gibi olur. O, sabır ayıdır. Sabrın karşılığı da cennettir. Bu ay başkalarının derdine, acısına, sıkıntısına ortak olma ayıdır. Bu kendisinde müminin rızkının artırıldığı bir aydır.

Kim bu ayda bir oruçluya iftar verirse bu onun günahlarının bağışlanmasına, cehennem azabından kurtulmasına sebep olur. Bu onun kendi mükafatından hiçbir şey eksilmeden bir oruç tutma sevabına daha nail olmasına sebep olur." Bunun üzerine Sahabeler dediler ki: "Ey Allah'ın elçisi! Hepimiz bir oruçluyu doyuracak kadar yiyeceğe sahip değiliz." Buna karşılık Resullullah: "Kim bir oruçluyu bir hurma ile iftar verirse veya bir içecek su ile veya tadımlık bir süt ile iftar ettirilirse Allah ona bu sevabı verir." buyurdu. Bu öyle bir aydır ki önü rahmet, ortası mağfiret, sonu cehennem azabından kurtulmadır.

Daha sonra Allah'ın Resulü (s.a.s) oruçluya iftar ettirmenin sevabı konusunda tavsiyelerde bulunuyor: "Kim helal kazancı ile Ramazanda iftar verir açları doyurursa melekler Ramazan geceleri boyunca ona Rahmet gönderirler, Cebrail (a.s) onunla müsafaha eder.

Bunun alameti o kişinin gönlünde yufkalık meydana gelmesi, gözünden de her an yaşlar boşalmasıdır.” Meşhur hadis alimi Cemmad b.Seleme hazretleri Ramazanda her gün elli kişiye iftar verir ve bunu asla terk etmezdi. İftarın faziletini beyandan sonra buyuruyor ki, bu ayın baş harfi rahmettir, yani Allah’u Teala’nın lütuf ve nimetleri bütün Müslümanlara bol bol iner. Buna şükreden insanlara rahmet ve bereket daha da artar.

Ayet: “Eğer şükrederseniz biz size nimetlerimizi daha da fazlalaştırırız.”

Ramazanın ortasından itibaren mağfiret başlar, çünkü bir kısmı tamamlanmıştır, onun mükafatı ve karşılığı da mağfiretle başlamaktadır. Ramazanın son bölümü ise cehennemden kurtuluştur. İnsanlar üç tiptir: birincisi, üzerinde günah yükü olmayanlardır. Onlar üzerine ta Ramazanın başından itibaren rahmet yağmuru yağmaya başlar. İkincisi, basit günahları olan kullardır ki, bir miktar oruç tutmak suretiyle, o oruç karşılığında günahları af olmaya başlar, bu da mağfiretine sebep olur. Üçüncüsü ise, çok günahkar olanlardır ki, onların daha çok oruç tutmasıyla cehennem azabından kurtulmaları mümkün olmaktadır. Ramazanın başında günahları bağışlanıp Allah’ın sonsuz rahmetine kavuşanlar ne mutlu kimselerdir.

Ebu Hureyre (r.a) Hz Peygamber (s.a.s) şöyle buyurduğunu söylemiştir: “Ümmetime Ramazanda daha önceki ümmetlere verilmeyen beş özel şey verilmiştir:

Oruçlunun kokan ağzı Allah katında misk kokusundan daha hoştur.

(Bu ayda) Balıklar bile iftar edinceye kadar istiğfar ederler.

Yakında benim Salih kullarım dünya yükünü üzerinden atar da sana gelir diye Allah (c.c) her gün bir cennetini hazır kılar. Diğer aylarda yapabildiklerini bu ayda yapmasınlar diye azgın şeytanlar bağlanarak hapsedilir. Bu ayın son gecesinde oruçlu olanlar bağışlanır.

Sahabe-i Kiram “o gece kadir gecesi midir, ya Rasulullah?” dediler de Hz Peygamber:

“Hayır ama işçi işini bitirince ücretini alır, buyurdu.”

“Kıyamet günü Allah (c.c) kulunu çağırır da buyurur ki: “Ey kulum! Ben sana dua et diye emretmişim ve onu kabul edeceğimi de bildirmiştim. Sen benden dua edip bir şey istedin mi?” o kul da: “Evet ya Rabbi! Falan musibeti benden uzaklaştı, diye dua etmişim.”

Deyince Allah (c.c) da: “Ben o isteğini sana dünyada iken verdim, falan derdi kaldırı diye dua etmiştin. Sen hiç farkına varmadan ama ben ona karşılık olan mükafatı ve ecir sana vermiştim.”

Hz Peygamber (s.a.s) buyuruyor ki: “Kulun er duası kıyamette kendisine hatırlatılacak ve onun dünyada ki karşılığı ve ahiretteki karşılığı gösterilecek, o zaman kul ahiretteki mükafatın bu kadar büyük olduğunu görünce, keşke dünyada hiçbir duam kabul olmasaydı da ahirette bu kadar büyük ecri ve mükafata nail olsaydım” diyecek.

Ramazan yaklaştığı sırada bir gün Hz Peygamber (s.a.s) buyurdu ki: “Ramazan ayı gelmiştir. O ay bolluk ve bereket ayıdır. O ayda Allah’u Zülcelal tamamen size yönelir, kendi rahmetini size indirir. Hataları affeder. O ayda yapılan duaları kabul eder.

O aydaki hayır işlerindeki iddialaşma ve yarışmanıza bakar da sizinle meleklerine övünür. Öyleyse kendi nefislerinizden Allah’a hayır gösteriniz. Şüphesiz ki, bu ayda Allah’ın rahmet ve bereketinden mahrum kalan, nasipsiz, bedbaht bir kişidir.”

İbni Mesud (r.a) hazretlerinin bir rivayeti: “Ramazanın her gecesı bir münadi şöyle bağırır: Ey hayrı, iyiliği arayanlar! Dikkat edin ve ileri gelin. Ey kötülüğü arzu edenler! Artık yeter deyip de gözünüzü açın.” Daha sonra o melek şöyle nida eder: “Bağışlanmasını isteyen biri varsa o bağışlanacak. Tövbe eden biri varsa, onun da duası kabul edilecek. Kim Allah’tan ne dilerse o dileği kabul edilecek.”

Bütün bunlardan sonra, bir duanın kabul edilmesi için bir takım şartların yerine getirilmesi gerektiği bazı hadislerde belirtilmiştir. Bu şartların hiç birisinin bulunmaması, duaların kabul edilmeyip geri çevrilmesine sebep olur. Onlardan biri haram yiyeceklerdir ki, bu yüzden dua kabul edilmez. Peygamber Efendimiz (s.a.s) buyuruyor ki: “Sıkıntı içinde pek çok kişi elini göğse kaldırarak dua eder. “Ya Rabbi! Ya Rabbi!” der durur da yediği haram, içtiği haram, giydiği haram olduğu için duası kabul edilmez.”

Tarihçilerin yazdığına göre Kufe’de duaları her zaman kabul edilen bir topluluk vardı. Başlarına bir idareci musallat olunca ona beddua ederler, o da helak olur, giderdi. Haccacı Zalim oraya idareci olunca özellikle o kişilerin katıldığı bir yemek ziyafeti verdi. Yemekten sonra Haccac dedi ki: “Ben artık bunların bedduasından korundum, onların bedduası bana tesir etmez. Haram lokmayı onlara yedirdim, onların karnında haram lokma oldukça duaları kabul olmaz.” Hz Ömer (r.a) Hz Peygamber’in (s.a.s) şöyle buyurduğunu söyledi: “Şüphesiz ki Allah ve meleklerin sahura kalkanlara rahmetini indirir.” Allah’u Teala’nın ikram ve lütfüne bak ki, orucun hürmetine, sahuru ümmet için sevap kaynağı kıldı ve bununla Müslümanlara ecir ve mükafat verdi.

HZ MUSA VE ORUÇLU İNSAN

Bir gün HZ. Musa bin bir cümlelik her zaman ki konuşmasını bitirince Yüce Allah’a şöyle bir soru sorar ”Ortağı ve eşi olmayan Allah’ım. Sana dillere ve cümlelere sığmaz derecede şükürler olsun. Bana kendinle konuşma şerefini verdin. Beni zatına kadar yaklaştırdın. Merak ediyorum benden başka kullarından herhangi birini kendine bu kadar yakın kıldın mı? Allah Musa’ya şu cevabı verdi “Ey Musa benim ahir zamanda yaşayacak bir takım kulların olacaktır. Bu kullara rahmet denizinden sunulmuş hediye olarak bir ramazan ayı vereceğim. Bu ayda benim hoşnutluğumu kazanmak niyetiyle oruç tutan kimse bana senden de daha yakın olur. Çünkü sen her ne kadar benimle konuşabiliyorsan da aramızda 71 perde vardır. Fakat ahirzaman peygamberinin ümmeti ramazan ayında oruç tutarak susuzluktan çatlayan dudakları ve açlıktan sapsarı kesilmiş yüzleriyle akşam iftarına oturdukları zaman onlarla aramızdaki tüm perdeleri kaldırırım. İşte bu bahtiyar kullarım bana o anda senden yetmiş bin derece daha yakın olurlar. Ey Musa Ramazan

orucu tutarken susuzluktan bağı yanan ve açlıktan kıvranan kimselere müjdeler olsun. Ortaksız ve benzersiz varlığıma and olsun ki oruçlunun benden dileyip de reddedilecek hiçbir arzusu yoktur.

Ramazan İklimini Yaşamak

Ramazan-ı Şerif'ten beklenen neticeyi elde edebilmesi için, insanın, yeme-içmeden kendisini alıkoyduğu gibi, faydasız işlerden, kötü sözlerden ve çirkin düşüncelerden de uzak tutması lazım geldiğini; bu suretle ağzına ve batnına oruç tutturduğu gibi, –tabiri diğerle– yeme-içmeden kendisini kestiği gibi, her zaman mahzurlu olan şeylere karşı da kapanması, hatta mahzuru olmasa bile yararsız şeylere yanaşmaması. böylece, eskilerin tabiriyle, bütün âzâ u cevârihine oruç tutturması ve havâss-ı zahire ve bâtınasına oruç lezzetini tattırması gerekir. Aksi halde, insanın, şu mealdeki hadis-i şerifin tehdit sınırlarına girmesinin söz konusu olacaktır: *“Nice oruç tutanlar vardır ki, yemeden içmeden kesilmeleri onların yanına açlık ve susuzluktan başka kâr bırakmaz.”*

Orucun en güzelinin, mideyle beraber bütün duygulara; göz, kulak, kalb, hayal ve fikre, yani bütün cihazât-ı insaniyeye oruç tutturmak suretiyle eda edileni olduğunu söyledi. Hak dostlarının orucu üçe ayırdıklarına; avam, havas ve ehassu'l-havassa ait olan orucun özellikleridir. Oruç tutma bakımından aralarındaki farkı şu şekilde: Avam, sadece midesine oruç tutturan sıradan insanlar; havass, midesiyle beraber el, dil, göz ve kulak gibi azalarına da Ramazan ayının bereket ve feyzini tattıran seçkin kullar; ehassu'l-havass ise, kalb, hayal ve fikirlerini dahi dergâh-ı ilahiyede güzel görülmeyen yabancı şeylerden uzak tutarak seçkinler arasında da hususi bir yere sahip olan müttakîlerdir.

Allah Rasulü'nün (sav) *“Oruçlu bir kimse yalan ve yalancılıkla iş yapmayı terk etmezse, yeme-içmeyi bırakıp aç durmasına Allah'ın ihtiyacı ve o orucun da Allah nezdinde hiçbir kıymeti yoktur.”* hadis-i şerifine de, başkaları ne yaparsa yapsın ve nasıl davranırsa davransın, Kur'an talebelerinin ve Hizmet gönüllülerinin Ramazan ayını tam bir kurbet vesilesi olarak değerlendirmeleri gerekir. Bunun için de gıybet, yalan ve iftira gibi günahlara katiyen bulaşmamak; kendileriyle beraber bütün müminlerin ıslahı ve hidayeti için bol bol dua etmeli.

Ramazan ve Kur'an

Ramazan-ı Şerif'i değerler üstü kıymete ulaştıran nokta onda Allah kelamı Kur'an'ın indirilmiş olmasıdır. Ramazan, Kur'an ayıdır. Efendimiz (sallallâhü aleyhi vesellem) en çok bu ayda Kuran okumuştur. Öyleyse ümmeti olarak bize düşen de Kur'an- Kerim'i anlamını düşünerek, tefekkürle okumaktır. Allah dostları Kur'an'la iştigal ederken, bizzat Efendimiz (aleyhissalativeselam)'dan alıyormuş ve hatta ayetler bize o an yeni nazil oluyormuş gibi dikkat ve saygıyla okumaya ve dinlemeye çalışmamızı tavsiye etmişlerdir.

Hadislerde nakledildiğine göre Allah Rasûlü (sallallahu aleyhi ve sellem) ve Hazreti Cibrîl (aleyhisselam) Ramazan'da Kur'an-ı Kerim'i karşılıklı olarak mukabele suretinde okurlardı. Hazreti Cibrîl (aleyhisselam) her sene Ramazan ayında, bir rivayete göre de Ramazan ayının her gecesinde, Allah Rasûlü (sallallahu aleyhi ve sellem) Efendimiz'e gelirdi. Allah Rasûlü (aleyhi ekmelüttehâya) Kur'an âyetlerini Cibrîl Aleyhisselam'a okurdu ve sonra da onun okuyuşunu dinlerdi.

Kur'an'ın Ramazan'da inmesi ve özellikle bu ayda Kur'an okumanın kat kat mükâfatlandırılacağına müjdelenmesi sebebiyle, mü'minler Ramazan boyunca camilerde ve evlerde "mukabele" okumayı ve hatimler yapmayı güzel bir adet haline getirmişlerdir. Selef-i salihîn efendilerimiz, Kur'an'ı her ay bir defa hatmetmeyi ona karşı vefanın alt sınırı kabul etmiştir.

Ramazan ve Dua Dinamiği

Kur'an-ı Kerim'de Ramazan ayı ve orucunun anlatıldığı yerde dikketmizi çeken husulardan birisi de Ramazan'la ilgili ayetlerin nihayetinde duanın anlatılmasıdır. Burada Allah Teâlâ mü'minlere Ramazan ve orucu bildirdikten sonra şöyle seslenir: "Kullarım Ben'i senden soracak olurlarsa, bilsinler ki Ben pek yakınım. Bana dua edenin duasına icabet ederim. Öyleyse onlar da dâvetime icabet ve Bana hakkıyla inanıp tasdik etsinler ki doğru yolda yürüyerek selâmete ersinler." (Bakara Suresi, 2/185)

Öyleyse biz de ellerimizi açıp sürekli O'na dua etmeliyiz. Dua ederken de, himmetimizi âlî tutmalı; yakın çevremizden başlayarak inananların ve bütün insanlığın hayır ve saadetini istemeliyiz. Bu mevzudaki hadis-i şeriflerde şöyle buyurulmuştur: "Allah (azze ve celle) Ramazan'ın her gecesinde üç defa şöyle buyurur: Bir isteği için dua eden yok mu ona isteğini vereyim. Tевbe eden yok mu tevbesini kabul edeyim." (Beyhakî)

"Allah Teâlâ, Ramazan'ın her gün ve gecesinde cehennemi hak eden bir kısım kimseleri bağışlar. Bir de ramazan'ın her gün ve gecesinde her müslümanın kabul edilecek bir duası vardır." (Müsned-i Bezzâr)

Ramazan ve Teravîh İklimi

Rasûl-ü Ekrem (aleyhissalatu vesselâm) Efendimiz, bir hadis-i şeriflerinde teravîh namazı kılmanın önemini şöyle ifade buyurmuşlardır:

“Kim inanarak ve sevabını Allah’tan umarak Ramazan namazını (teravihi) ikâme ederse onun geçmiş günahları bağışlanır.” (Sahih-i Buhari, Sahih-i Müslim)

Teravîh namazı Hanefî, Şafiî, Hanbelî mezheplerine göre yirmi rekâttır. Malikî mezhebinde ise yirmi ve otuz altı rekât olduğu şeklinde iki görüş vardır. Gücü ve kuvveti yerinde olan mü’minler teravîh namazını mutlaka yirmi rekât olarak ikâme etmeye çalışmalıdırlar.

İslam alimleri, teravîh namazını Kur’an-ı Kerîm’i en az bir kere hatmederek kılmanın sünnet, birden fazla hatimle ikâme etmenin ise bir fazilet olduğunu belirtmişlerdir.

Teravîh namazı kılınırken, ayetlerin tertil üzere okunması ve namazda tadil-i erkana riayet edilmesi çok önemlidir.

Çocuklar da teravîh namazından mahrum bırakılmamalıdır. Onlar da mutlaka camiye götürülmeli fakat ibadet huzur ve edebini ihlal etmelerine de müsaade edilmemelidir.

Ramazan ve Kadir Gecesi

Ramazan’ın bütün geceleri değerli olmakla birlikte son on günün yeri ayrıdır. Hazret-i Âişe annemizin bildirdiğine göre Efendimiz (aleyhi ekmelüttehâya) Ramazan’ın son on gününe ayrı bir önem verirdi:

“Ramazan ayının son on gününde Rasûlullah (sallallahu aleyhi ve selem) geceleri ihyâ eder, ev halkını uyandırır, kendisini tamamen ibadete adardı. (Buhârî, Leyletül-Kadr, 5) Hadislerde geçtiğine göre Kadir gecesini Ramazan’ın son on gecesinde, bir rivayette de son onun tek gecelerinde aramamız tavsiye edilmiştir. Bin daha hayırlı olan Kadir gecesine nâil olmaya çalışmak, bütün inananların hedefidir.

“Kadir gecesi bin aydan daha hayırlıdır.” (Kadr Suresi, 97/3)

Allah dostları da bütün bir Ramazan’ı hatta bütün bir senenin gecelerini Kadir gecesi olabilir diye değerlendirenlerin bu geceye erişeceğini söylemişlerdir.

Hazret-i Âişe annemiz, Allah Rasûlü Efendimiz’e “Yâ Rasûlallah! Kadis gecesini idrak edersem nasıl dua edeyim” diye sormuş, Efendimiz de (aleyhissalati vesselam) şu cevabı vermişlerdir: “Allah’ım! Sen çokça affedicisin, affı seversin, beni de affet.”

Biz bu ve benzeri duaları, bütün ümmet-i Muhammed’in ve insanlığın hayır ve hidayetini niyet ederek yapmalıyız.

Ramazan ve Sahur

Ramazan orucunu sahur yaparak tutmak sünnettir. Çocuklar da mutlaka sahur ve iftarlara iştirak ettirilmeli, oruç tutamayacak kadar küçük olsalar bile iftar ve sahurun manevi havasını onlara da teneffüs ettirmelidir.

“Sahur yapınız, zira sahurda bolluk-bereket vardır.” (Buhârî, Savm)

“Bizim orucumuz ile Ehl-i kitabın orucu arasındaki en önemli fark sahur yemeğidir.”

Oruçdaki Güzellik

Alimler demişlerdir ki: Oruç ve açlıkda on güzel haslet vardır:

1. Açlıkta kalb safası, gönlün hakka inkıyadı, göz keskinliği vardır. Tokluk ise aptallık ve tenbellik verir, basireti kör eder. Dimağda buharı fazlalaştırır, bu sebeble kalbde bir ağırlık olur. Söylenen fikirlere intikal ve intibak edemez, esrarı anlayamaz.
2. Açlıkta rikkat-i kalb olur. Kalb safası da insanı münacatın lezzetini idrak etmeye hazırlar, zikrinin ve sair ibadetlerinin te'sirini görür.
3. Kalbde züll ü inkisar olur, şımarıklık gider. Cenab-ı Hakk da hadîsi kudside: "Ben, benim rızam için kalbi münkesir olanlarla beraberim", buyurmuştur. Lüzumsuz ferah ve tuğyanın başlangıcı olan, aynı zamanda büyük mahrumiyetlerin sebebi olan iftihar ve böbürlenme duygusu gider. Nefis açlıkla kırıldığı kadar hiç bir şeyle kırılmaz.
4. İnsan açlıkda belaları unutmaz, zararlara ve afetlere duçar olanları unutmaz. Tok olan açları unuttur, aç olanlar ise açlığın ve belaların elemelerini bilirler. Elemlili fakirleri ve zayıfları unutmazlar.
5. Açlık bütün ma'siyet arzularını kırar, devamlı kötülüğü emreden nefsin (nefs-i emmarenin) üzerine basar.
6. Açlık, insana betaet ve hamakat veren fazla uykuyu defeder. Çok yiyen ise çok içer, çok içen çok uyur, çok uyuyanın gafleti artar. Kimin gafleti artarsa hüsrana uğrar ve nedameti artar. Bu sebeble meşayih-i kiram müridi ere: "Çok yemeyiniz, çok içmeyiniz, bu sebeble çok uyursunuz ve hüsrana uğrarsınız" diye buyurmuşlardır.
7. Açlıkta ibadete devam kolaylaşır. Toklukta ise ibadet zorlaşır, ibadete devam ise daha güçleşir.
8. Açlıkta bedenler ve uzuvlar sıhhatli olur, hastalıklar def olur. Çünkü umumiyetle hastalıkların sebebi çok yemek, çok içmek, çok uyumak, kan fazlalığıdır. Hastalık ibadetlere mani olur, kalbi huzursuz eder, ibadet şevkini kırar.
9. Gayet sade bir hayat sürer, sıkıntısı olmaz. Az yemeği itiyad edinen az mala kanaat eder. Bu sebeble Rasûlullah -sallallahü aleyhi ve sellem-: "İktisada riayet eden fakra duçar olmaz." yani maîşetinde orta yolu tutan fakir olmaz buyurmuşlardır.
10. Açlıkta sadakasını gönül huzuru ile verebilir, yemeğinin fazlasını yetimlere, miskinlere dağıtır, kıyamette de sadakası altında gölgelenir.

Takva İçin Oruç

Cenabı Hakk Azze ve Celle ayeti kerimede: "Orucun farziyyeti sizin ittikanız için" buyurmuştur. Çünkü oruç insanın kuvvei şehvaniyyesini kırdığı gibi nefsin heva ve hevesini kırarak bütün azalan günahdan, isyandan ictinab ile zühd ü takvaya sebep olacağı beyan buyurulmuştur. Çünkü insanların dünyevî mesaisi iki şeye münhasırdır: Biri tatlı tatlı yiyip içmek arzusudur. Diğeri de kuvve-i şehvaniyyedir. Bu iki arzu da ancak oruç ile men'edilmiş olduğu gibi tasfiye-i cesed ve bazı emraz-ı kalbiyyenin tathirine de oruç vesile olur. Ve tıbben de midenin tashîhine vesile olduğu malum, bir hakikattir.

Muhammed bin el-Haris -radiyallahu ahn- der ki: Beş zümreye beş şeyi sordum, hepsi de aynı cevabı verdiler:

1. Tabiblere devaların en şifalısını sual ettim: "Açlıktır ve az yemekdir," dediler.
2. Hikmet ehillerine: "Allah'a ibadete en fazla yardımcı olan nedir?" diye sual ettim. "Açlıktır ve az yemektir" dediler.
3. Zahidlere, "Zühde en fazla kuvvet kazandıran nedir?" diye sual ettim. "Açlıktır ve az yemektir" dediler.
4. Alimlere, "İlim hıfzında en fazla yardımcı şey nedir?" diye sual ettim, "Açlıktır ve az yemektir" dediler.
5. Sultanlara, "Her vakit dikkatli bulunmanın çaresi ve en güzel, en lezzetli taam nedir?" diye sual ettim, "Açlıktır ve az yemektir" dediler.

Ramazan'daki hedeflerimiz neler olmalı?

Bir Müslüman olarak rahmet ve bereket ayı olan Ramazan'ı en verimli şekilde geçirebilmek için kendimize şu hedefleri belirleyelim:

Çok Kur'an-ı Kerim okumak ve hatim indirmek.

Teravih namazını 20 rekat olarak cemaatle camilerde kılmak.

İftar saatlerinde ümmeti Muhammet için çok dua etmek.

Oruçlarımızı mutlaka sahura kalkarak tutmak ve sahur vakitlerini dua, namaz ve Allah'ı zikirle çok iyi değerlendirmek.

Öğrencilere, komşularımıza ve akrabalarımıza iftar vermek.

Sadaka, burs, bağış ve yardımlarımızı bu ayda biraz daha artırmak.

Allah'ın isimlerini bolca zikretmek.

Gıybet, su-i zan, yalan, dedikodu gibi günahlardan uzak durarak orucumuzu lekelememek.

Ramazan'ımızı bereketlendirmek için fitremizi fazlasıyla vermek.

Çevremize hayırhâh olup bu ayda kalplerin de yumuşamasını fırsat bilerek din-i mübin-i İslam'a hizmet adına daha fazla şeyler yapmak.

Hayır ve hasenat sahiplerini yeni bir nesle sahip çıkma adına çeşitli hayırlara kanalize etmek.

Kötü huy ve alışkanlıklarımızı bu rahmet ve bereket ayında tamamen terk etmeye çalışmak.

'Ramazan tebrik ziyaretleri' adı altında tanıdık tanımadık herkese ziyaretlerde bulunmak.

'Her gece Kadir Gecesi olabilir' mülahazası ile Ramazan gecelerini çok dinç olarak ibadet ve dua ile değerlendirmek.

İftarda Yapılacak Duâ

"Allâhumme leke sumtu ve bike âmentu ve aleyke tevekkeltu ve alâ rızıkıke eftartu veli savmi ğadin neveytu fağfir limâ kaddemtu vemâ ahhertu."

Anlamı:

"Allah'ım! Senin için oruç tuttum, sana inandım, sana dayandım, Senin verdiğin rızıkla orucumu açtım. Yarının orucuna da niyet ettim, benim geçmiş ve gelecek günahlarımı bağışla."

Ramazanda Nasıl Beslenmeli

Ramazan ayı bazılarımızın zannettiği gibi 'yeme ayı' değil, 'yememe ayı'dır. Yani oruçlu olduğumuzda iftar ve sahurda aşırıya kaçmamız hiç doğru değildir. Akşam iftara oturduğumuzda (sahura kalkmışsak) 12 saat civarında aç kalmışız demektir. Sindirim sistemimiz istirahattedir.

İşte biz iftarda yemeği birden ve aşırı şekilde mideye doldurursak salgılar fazlalaşır, tansiyon düşüklüğü olur. Hele bir de yemeği yedikten sonra uzanıp yatarsak tehlike artar. Vücuttaki kan, mide ve bağırsakların etrafında toplanır. Beyin ve kalbe kanın gitmesi engellenir. Kan birden vücuda dağıldığında ise kalp çarpıntılarına ve krize kadar varır. Bu sebeple kalbinden rahatsız olanlar yediklerine dikkat etmelidirler.

Tavsiye edilen; yemeğin yavaş, iyi çiğnenerek ve sohbetle, muhabbetle yenmesidir. Osmanlı konaklarında iftarda önce çorba çıkar, misafirler orucunu bu şekilde açtıktan sonra akşam namazı eda edilirmiş. Yemek ise namazı müteakiben yenirmiş. Aslında sağlığa en uygun olanı da budur.

Yine Ramazan'da bol sıvı almalıyız. Taze meyve suyu, ayran gibi içecekler de alınabilir Ramazan'da ağır yiyeceklerden kaçınmalı, meyve ve çiğ sebze tüketimine önem verilmelidir. Ramazan'ın sağlık ayı olduğunu unutmayalım.

Kadir Gecesi

En nurlu ve feyizli geceyi Kadir Gecesinde idrak ederiz. Kur'ân'da adı geçen tek ay Ramazan ayıdır; tek gece de Kadir Gecesidir. Bu bereketli saatlerin şeref ve kıymetini Kâinatın Rabbi Sevgili Habibine haber vermektedir. Bu gecenin faziletine o kadar değer verilmektedir ki, o vakitlerde tecelli edecek rahmetin ve ruhanî hâdiselerin anlatılması için müstakil bir sûre inmiştir. Bu sûre Kadr Süresidir.

Yine Cenâb-ı Hak bu gecenin kudsiyetini bildirmek için beş âyetli bir sûrede üç defa "Leyletü'l-Kadr" ifadesini açıkça zikretmektedir:

"Şüphesiz, o Kur'ân'ı Kadir Gecesinde indirdik. Bilir misin, Kadir Gecesi nedir? Kadir Gecesi bin aydan daha hayırlıdır."

Ulvî hâdiseler de sûrenin sonunda şöyle ifade buyrulur:

"O gecede melekler ve Cebrail Rablerinin izniyle her iş için arka arkaya iner. O gece, tan yerinin aydınlanmasına kadar bir selâmettir."

Kadir Gecesinin en önemli özelliği, cin ve insanlara iki cihan saadeti bahşeden, kâinat kitabının ezelî bir tercümesi olan yüce kitabımız Kur'ân-ı Kerimin bu gecede ilk olarak dünya semasına indirilmesidir. Daha sonra ise ihtiyaca göre âyet âyet veya sûreler halinde vahyin mazharı Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselama Cebrail (a.s.) vasıtasıyla takdim edilmiş olmasıdır.

Yine bu mübarek gecede insanlığın ebedî refahına sebep olacak, ona bereketli bir ömrü kazandıracak bir fırsat verilmektedir. Bu geceyi dua, zikir ve ibadetle geçiren kişi, ancak seksen sene gibi uzun bir ömürde kazanabileceği ecir ve sevabı bir gecede elde etme bahtiyarlığına ermiş olacaktır.

Bu gecedeki İlâhî ziyafete ve Kur'ânî sofraya başta Kur'ân-ı Mübini Resulullah Aleyhissalâtü Vesselama vahiy yoluyla getiren Cebrail olmak üzere melekler de inerek şenlendirirler. Kalb ve basîreti açık olan mü'minlere uhrevî âlemden manzaralar sergilenir. Meleklerin pey der pey inmesiyle yeryüzü manevî bir tazyike maruz kalır. Dünya adetâ onlara dar gelmeye başlar. Mü'minlerin etrafını kuşatarak onlara Rablerinin bağış ve rahmetini müjdelerler. Tan yeri ağarincaya kadar devam eden bu ulvi tecelli, ümmet-i Muhammed'in gönüllerine engin bir huzur ve saadet dalgası estirir.

Kadir Gecesinde böyle nurlu hâdiselerin yıldönümlerini idrak ederiz. Onun kadrini bilmekle de feyiz ve bereketinden, dünyayı kuşatan nuranî havasından istifade etmiş oluruz.

Hadislerde Kadir Gecesi

- Ubâde b. Sâmit (r.a) şöyle demiştir: Resûlu'llâh sallâ'llâhu aleyhi ve sellem, Kadir Gecesi'ni haber vermek üzere Hâne-i Saâdetinden çıktı. Derken Müslümanlardan iki kişi kavga ettiler. Buyurdular ki: Ben, size Kadir Gecesi'ni haber vermek üzere çıkmıştım. Filân ile filân kavga ettiler de ona dâir olan bilgi kaldırıldı. İhtimâl ki hakkınızda bu daha hayırlıdır. Artık siz, Kadir Gecesi'ni yirmiden sonraki yedinci veya dokuzuncu veya beşinci gecelerde arayınız
- İbn-i Abbâs (ra)'dan rivâyet edildiğine göre, Nebî sallâ'llâhu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur: Ashâb'ım! Siz leyle-i Kadr'i Ramazan'ın aşr-ı ahîrinde arayınız! Leyle-i Kadir, ya Ramazan' dan dokuz gece kala, yâhut yedi gece kala, yâhut da beş gece kaladır
- Âişe (ra)'dan şöyle dediği rivâyet edilmiştir: Ramazan'ın son on günü girince, Nebî sallâ'llâhu aleyhi ve sellem ibâdet konusunda daha da ciddî bir sa'y ü içtihad arz ederlerdi. Gecesini ihyâ eder, ehl ü âilesini de ibâdet için uyandırırđı.
- Ebû Hüreyre radiyallâhu anh'den: Şöyle demiştir: Resûlu'llâh sallâ'llâhu aleyhi ve sellem buyurdu ki: Her kim, imânından dolayı ve mükafatını yalnız Allâh'tan umarak Kadir Gecesi'ni ihyâ ederse, geçmiş günahları affedilir.

Bin aydan hayırlıdır denmesinin hikmeti nedir?

"Bin ay" seksen üç sene dört aylık bir süreye tekabül eder. Geçmişteki salih kimselerin bir ömür boyu kazandıkları manevi mertebeyi bir gece içinde elde etme fırsatıdır. Resulullah (a.s.m.) sahabilere İsrailoğullarından bir kimsenin Allah yolunda bin ay boyunca silâhlı olarak cihat ettiğini anlatmıştı. Sahabiler bunu duyunca şaşırdılar ve kendi amellerini az, gördüler. Bunun üzerine Kadir Suresi indirildi.

Başka bir rivayette Peygamberimiz Sahabilere İsrailoğullarından dört kişinin seksen sene boyunca hiç günah işlemekten ibadet ettiklerini anlattı. Sahabiler bunu hayretle karşıladı. Cebrail Aleyhisselâm geldi, "Yâ Muhammed, ümmetin o birkaç kişinin seksen sene ibadetinde hayrete düştüler. Allah sana ondan daha hayırlısını indirmiştir" diyerek Kadir Suresini okudu ve, "İşte bu senin ve ümmetinin hayran kalışından daha hayırlıdır" buyurdu.

Diğer bir rivayette Resulullah'a bütün ümmetlerin ömürleri gösterilmişti. Kendi ümmetinin ömrünü kısa görünce, ömrü uzun olan ümmetlerin amellerini düşündü. Kendi ümmetinin bu kısa ömürlerinde yaptıkları amellerle onlara ulaşamayacakları endişesi içinde üzöldü. Yüce Allah da Habibine, bu üzüntüsüne mukabil Kadir Gecesini vererek diğer ümmetlerin bin yılından daha hayırlı kıldı. Kadir Suresi bu hadiseler üzerine nazil olmuştur. Bu sure, Sahabilerin üzüntüsünü hafifleten bir suredir.

Kadir Gecesinin Bu Kadar Faydalı Olmasını Nasıl Açıklersınız?

Evet bir tek Ramazan, seksen sene bir ömür semeratını kazandırabilir. Leyle-i Kadir ise, Kur'an'ın bildirmesiyle bin aydan daha hayırlı olduğu bu sırta kat'î bir delildir. Evet nasıllı bir padişah, saltanatında belki her sene, ya tahta geçme merasimi namıyla veyahut başka bir şaşaalı cilve-i saltanatına mazhar bazı günleri bayram yapar. Halkını, o günde umumî kanunlar dairesinde değil; belki hususî ihsanatına ve perdesiz huzuruna ve has iltifatına ve fevkalâde icraatına ve doğrudan doğruya lâıık ve sadık milletini, has teveccühüne mazhar eder. Öyle de: Ezel ve Ebed Sultanı olan onsekiz bin âlemin Padişah-ı Zülcelal'i; o onsekiz bin âleme bakan, teveccüh eden ferman-ı âlîşanı olan Kur'an-ı Hakîm'i Ramazan-ı Şerifte indirmiş. Elbette o Ramazan, mahsus bir bayram-ı İlahî ve bir meşher-i Rabbanî ve bir meclis-i ruhanî hükmüne geçmek, Cenab-ı Hakkın hikmetinin muktezasıdır. Madem Ramazan o bayramdır; elbette bir derece, adî ve hayvanî meşguliyetten insanları çekmek için oruca emredilecek.

Sure neden Kadir Gecesinde indi?

Peygamber (a.s.m.) her şeyden önce bir uyarıcıdır. Bu ikaz görevini doğrulukla yapması için emri önce kendi nefsinde uygulaması lazımdı. Nefsine uygulamanın en uygun vakti de gece vaktidir.

Neden "Kadir" Gecesi?

Kadir Gecesi hüküm gecesi demektir. Duhan Suresinde açıklandığı üzere İlâhi takdirce belirtilen hükümler Kadir Gecesinde ayırd edilir. Bu anlamda Kadir Gecesine takdir gecesi diyenler de vardır. Aslında eşyanın, işlerin ve hükümlerin miktar ve zamanları ezelde takdir edildiği için burada söz konusu olan takdir, önceden tespit edilen kader programının yerine getirilmesiyle ilgili planların hazırlanmasıdır.

"Kadr" kelimesinde "tazyik" manası da vardır. Buna göre o gece yeryüzüne o kadar çok melek iner ki, dünya onlara dar gelir. Bir hadiste, **"O gece yeryüzüne inen meleklerin sayısı çakıl taşlarının sayısından çok daha fazladır."** buyurularak buna işaret edilir.

Kadir Gecesinin Ramazan'ın hangi gecesine rastladığı hususunda pekçok rivayet olmakla birlikte, Ramazan'ın son on gününde aranması tavsiye edilmiştir. Bazı hadis-i şeriflerden de 27. gecesine denk geldiği bildirilmektedir. **"Onu yirmi yedinci gecede arayınız"** mealindeki hadis bu hususa işaret etmektedir.

Bu rivayetlerin ışığında, İslâm âlimleri Kadir Gecesinin Ramazan'ın yirmi yedinci gecesi olarak kabul etmiş ve böylece Müslümanlar o geceyi Kadir Gecesi niyetiyle ihya edegelmişlerdir.

Bunun için mü'minler mümkün mertebe, vakit ve imkânları ölçüsünde Kadir Gecesini değerlendirmeye çalışırlar. Uyku ve istirahatla geçirmemeye gayret ederler. Çünkü bu gecede herbir Kur'ân harfine otuz bin sevap verilmektedir. Diğer ibadetlerin sevabı da o nisbette artış göstermektedir.

Kadir Gecesini değerlendirmek ve o vaktin feyiz ve bereketinden istifadeyi arttırmak için namaz kılınır, Kur'ân okunur, Kur'ân tefsirleri mütâlâa edilir. Zikredilir, salavat-ı şerife getirilir. Dualar edilir, Allah'a niyaz ve tazarruda bulunulur. Fakir ve kimsesizler doyurulur, bol bol sadaka verilir. Hâsılı her vesileyle vakit nurlandırılır. Kadir Gecesinde getireceği büyük kazanç hakkında rivayet edilen hadisler en güzel teşvik mahiyetini taşımaktadır.

"Kim inanarak, sevabını ancak Allah'tan bekleyerek Kadir Gecesinde kıyam üzere olursa (uyanık kalıp ihya ederse) geçmiş günahları affedilir."

Bu gecede nasıl dua edelim?

Bunu da Hazret-i Âişe (r.a.) vasıtasıyla yine Peygamberimizden, öğrenelim:
"Dedim ki, 'Yâ Resulallah, Kadir Gecesine rastlarsam nasıl dua edeyim?'
Resulullah Aleyhissalâtu Vesselam

"Allahümme inneke afüvvün tuhibbü'l-afve fa'fu annî

(Allah'ım, Sen affedicisin, affetmeyi seversin, beni de affeyle) dersin' buyurdu"

Ramazan Ayı Duaları

1-Bir işe başlarken, bunun kolay ve hayırlı olması için;

رَبِّ يَسِّرْ وَلَا تُعَسِّرْ رَبِّ تَمِّمْ بِالْخَيْرِ

Rabbi yessir velâ tuassir Rabbi temmim bi'l-hayr.

Rabbim! işimi kolaylaştır, zorlaştırma, Rabbim bu işi hayırla tamamla!

2- Peygamber Efendimizin tavsiye ettiği Kadir gecesı duası

اَللّٰهُمَّ اِنَّكَ عَفُوٌّ ثَجِبُ الْعَفْوِ فَاَعْفُ عَنَّا

Allahümme, inneke afuvvun tuhibbul afve, fa'fu anna.

Allah'ım şüphesiz sen affedicisin. Affetmeyi seversin. Bizleri de affet.

3-Efendimiz evinden çıkarken bu duayı okurdu.

اَللّٰهُمَّ يَا حَافِظُ يَا حَافِظَ اِخْفَنْ مِنْ كُلِّ شَرٍّ وَدَرٍ

Allahümme ya Hafizu ya Hafiz ihfazna min külli şerrin ve darr.

Bizleri her türlü şer ve zarardan muhafaza buyur Allahım.

4-Eshab-ı Kehf'in Duası

رَبَّنَا آتِنَا مِنْ لَدُنْكَ رَحْمَةً وَهَيِّئْ لَنَا مِنْ أَمْرِنَا رَشَدًا

Rabbenâ âtinâ min ledunke rahmeten ve heyyi' lenâ min emrinâ raşedâ

Rabbimiz, katından bize hususî bir rahmet ver, bize yardım et, önümüzü aç ve şu işimizde doğru ve rızana uygun olan ne ise onu bize nasip eyle! (Kehf 18-10)

1-Resul-i Ekrem (s.a.v); Her kim bu duaya devam ederse, kendisine büyük belalar isabet etmeden ölür.

اللَّهُمَّ أَحْسِنْ عَاقِبَتَنَا فِي الْأُمُورِ كُلِّهَا وَاجْزِنَا مِنْ خِزْيِ الدُّنْيَا وَعَذَابِ الْآخِرَةِ

Allahümme ahsin âkıbetenâ fil umûri küllihâ ve ecirnâ min hızyı'd-dünya ve azabil âhirah.

Allah'ım! bütün işlerde akıbetimizi güzel et ve bizi dünyanın cazibe ve rezilliğinden ve ahiretin azabından muhafaza et.

2- Bir dua ve zikir

يَا سَتَّارُ يَا غَفَّارُ، اغْفِرْ لَنَا ذُنُوبَنَا كُلَّهَا وَاسْتُرْ عَيْبَاتَنَا كُلَّهَا

Ya Settaru ya Gaffaru, igfirlene zunubena kulleha vestur ayubena kullehe

"Ey Settar u Gaffâr olan Allah'ım! Günahlarımızı bütününüyle yarlığa! Ayıplarımızı da bütününüyle setreyle!"

3- Rasûlullah (sav) şöyle dua ederdi:

اللَّهُمَّ مُصَرِّفِ الْقُلُوبِ صَرِّفْ قُلُوبَنَا عَلَى طَاعَتِكَ

Allahumme musarrifel kulûb, sarraf kulûbena alâ tâatike.

Ey kalbleri çeviren yönlendiren Allahım, kalblerimizi sana itaate yönelt." (Müslim, Kader,17)

4- Kurandan cehennem azabından istiaze duası

رَبَّنَا اصْرِفْ عَنَّا عَذَابَ جَهَنَّمَ إِنَّ عَذَابَهَا كَانَ غَرَامًا إِنَّهَا سَاءَتْ مُسْتَقَرًّا
وَمُقَامًا

Rabbenâsrif annâ azâbe cehenneme inne azâbehâ kâne garâmân.
İnnelhâ sâet mustekarran ve mukâmen.

Ya Rabbenâ cehennem azabını bizden çevir, muhakkak ki onun azabı devamlı felakettir. Orası ne kötü bir varış yeri ve ne kötü bir konoklama yeridir." (Furkan 25/65-66)

1-Maddi-Manevi hastalıklara şifa bir salavat-ı şerîfe

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ طِبِّ الْقُلُوبِ وَدَوَائِهَا وَعَافِيَةِ الْأَبْدَانِ وَشِفَائِهَا
وَنُورِ الْأَبْصَارِ وَضِيَائِهَا وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ وَسَلِّمْ

Allahümme salli alâ seyyidînâ Muhammedin tıbbil kulûbi ve devâihâ, ve âfiyeti'l
ebdâni ve şifâihâ ve nûri'l ebsâri ve dıyâihâ ve alâ âlihî ve sahbihî ve sellim.

Ey Allah'ım! Kalplerin tabibi ve ilacı, bedenlerin afiyeti ve şifası, gözlerin nûru ve ziyası olan Efendimiz Hz. Muhammed'e ve O'nun âl ve ashâbına, salât ve selam eyle!

2- Bu dua, Kur'ân'da peygamberler ve onunla birlikte Allah yolunda savaşan, bu konuda gevşeklik göstermeyen ve sabreden Allah dostlarının duası olarak geçmektedir.

رَبَّنَا اغْفِرْ لَنَا ذُنُوبَنَا وَإِسْرَافَنَا فِي أَمْرِنَا وَثَبِّتْ أَقْدَامَنَا وَانصُرْنَا عَلَى الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ

Rabbeneğfir lenâ zünûbenâ ve isrâfenâ fî emrinâ ve sebbit akdâmenâ vensurnâ 'alel-kavmilkâfirîn.

"Rabbimiz! Bizim günahlarımızı ve işlerimizdeki taşkınlıklarımızı bağışla ve (yolunda) ayaklarımızı sabit kıl, kâfirler güruhuna karşı da bize yardım et!" (Âl-i İmrân,147)

3- Hz Yusuf as bir duası

رَبِّ السِّجْنِ أَحَبُّ إِلَيَّ مِمَّا يَدْعُونِي إِلَيْهِ وَلَا تَصْرِفْ عَنِّي كَيْدَهُنَّ أَصْبُ إِلَيْهِنَّ
وَأَكُنْ مِنَ الْجَاهِلِينَ

Rabbis sicnu ehabbu ileyye mimmâ yed'ûnenî ileyhi ve illâ tasrif annî keydehunne
asbu ileyhinne ve ekun minel câhilîn.

Ey Rabbim! Zindan bana bunların davet ettikleri şeyden daha sevimlidir. Eğer Sen, bu kadınların tuzaklarını benden uzaklaştırmazsan, ben onların sevdasına düşer, cahillerden olurum. (Yûsuf, 12/33)

4- Peygamberimizin çok okuduğu dua

اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ الصِّحَّةَ وَالْعَافِيَةَ وَالْأَمَانَةَ وَحُسْنَ
الْخُلُقِ وَالرِّضَاءَ بِأَلْقَدَرٍ بِرَحْمَتِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ

Allahümme inni eselükes-sıhhate vel-afiyete vel-emanete ve hüsnel-hulkı verrıdae
bilkaderi birahmetike ya Erhamerrahimin

Ya Rabbi, senden, sıhhat ve afiyet ve emanete hıyanet etmemek ve güzel ahlak ve kaderden razı olmak istiyorum. Ey merhamet sahiplerinin en merhametlisi! Merhametin hakkı için, bunları bana ver!

Ramazan ve Oruç Hakkında Ders ve İlmî Bilgiler

Oruç, dinin en büyük rükün (esas)lerinden ve güçlü şeriatın en kuvvetli kanunlarından. Nefs-i emmare, bu cihadla terbiye edilir. Kötülüğe olan hırslar, bununla sakinleştirilir. Oruç, bir kalb işi, bütün gün yiyecek, içecek ve cinsî münasebet gibi isteklerden nefsi alıkoymaktan oluşan kutsal bir cihaddır. Hayatın lezzetini, iradenin kıymetini tattıracak en güzel bir özelliktir. Fakat insan nefsine, ilâhî emirlerin en meşakkatlisi görünür. Bunun için, Allah'ın hikmeti, derece derece, önce şer'î emirlerin en hafifi olan namazın, ikinci olarak ortası olan zekatın, üçüncü olarak da en zoru olan orucun emredilmesini gerektirmiş ve böylece mükelleflere bir alıştırma yapılmıştır.

Bunun için "Mütevazi erkeklerle mütevazi kadınlar, sadaka veren erkeklerle sadaka veren kadınlar, oruç tutan erkeklerle oruç tutan kadınlar..." (Ahzab, 33/35) âyetinde övgü makamında bile bu tertip gözetildiği gibi, İslâm'ın binası hadisinde de "Kelime-i şehadet, Namaz kılmak, zekat vermek, Ramazan orucu tutmak, Kâ'be'yi hacetmek" diye bu tertib gösterilmiştir.

Peygamberimizin Medine'ye hicretinin ilk zamanlarında Hz. Peygamber tarafından ayda üç gün, bir de aşûre gününde oruç tutmak, bir nafile olmak üzere emredilmişti ki, buna ilk oruç denir. Hicretten birbuçuk yıl sonra kiblenin değişmesinden sonra Şaban ayının onunda Ramazan orucu farz kılınmıştır.

Bazıları bu âyetlerin ve buradaki sayılı günlerin, ilk oruc hakkında olduğu ve bunun Ramazan âyetiyle tamamen neshedildiği görüşüne sahip olmuşlarsa da, doğrusu bu âyetler hep Ramazan orucu hakkında inmiştir. Şöyle ki: Ey iman ile sorumlu bulunup da iman etmiş olanlar! Ey akıllı ve būluğ çağına ermiş iman ehli! Sizden önceki peygamberlere ve ümmetlerine yazıldığı gibi sizin üzerinize de oruç yazıldı, yani farz kılındı. Bundan dolayı oruc meşakkatinin sadece size yüklendiğini zannedip de gocunmayınız. Oruç, öteden beri tatbik edilegelen ilâhî bir kanundur. Buna insanlığın, terbiye ve düzen bakımından büyük bir ihtiyacı ve tatbikinde hesapsız menfaati vardır.

Dilimizde oruc demek olan "sıyâm, savm", sözlükte nefsi meylettigi şeylerden, isterse bir söz olsun alıkoymak yani kendini tutmaktır. "Ben Rahmân'a bir oruç adadım." (Meryem, 19/26) âyetinde bu mânâyadır. Mutlak olarak tutmak mânâsına da gelir. "Tutulan atlar ve tutulmayan atlar" gibi.

Bu konudaki âyetlerden ve Peygamberimizin öğrettiklerinden anlaşıldığına göre şeriattaki mânâsı ise, nefsin en büyük istekleri olan yeme, içme ve cinsel ilişki gibi bilinen zaruri ihtiyaçlardan, niyet ederek bütün gün kendini tutmaktır. Tam anlamıyla tarif edilmek üzere:

Ehliyetli bir insanın sabahın başlangıcından güneşin batışına kadar karın hükmünü taşıyan, içine herhangi bir şeyi sokmaktan ve cinsî ilişkiden, ibadet niyetiyle nefsini alıkoyması yani kendini tutmasıdır. Buna göre ağzına veya burnuna bir şey giderse bozmaz. Fakat dimağına ve bedenine içine bir şey girerse bozar. Demek ki bedene şırınga ve aşağıdan lavman yapılması da orucu bozar. Söz orucu bozmaz. Fakat nefisle cihad için susmak, zikir ve fikirle meşgul olmak mendub ve daha uygundur.

Niyetsiz ve yalnız geceleyin kendini tutmaya oruc denmez. Bu şekilde şer'î oruç, sözlükteki orucdan daha özeldir. Burada geçmiş ümmetlere benzetmekten maksadın, vacib oluşunun aslında, orucun sıfatında veya sayısında veya vaktinde olması muhtemeldir. Bir rivayete göre Ramazan orucu ve aynı miktar oruç yahudilere ve hristiyanlara da farz kılınmıştı. Yahudiler, bunu terk etmişler ve yılda bir gün oruç tutmaya başlamışlar ve bu günün, Firavun'un suda boğulduğu gün olduğu iddiasında bulunmuşlardır. Oysa bunda da yanlışlardır. Çünkü Firavun'un boğulması, aşûre gününde olmuştu.

Hristiyanlara gelince, onlar da Ramazan'da oruç tutarlarmış. Nihayet pek şiddetli bir sıcağa tesadüf etmişler. Bunun üzerine yaz ile kış arasında mutedil, sabit bir mevsim tayin edilmesinde âlimlerinin görüşü toplanarak orucu bahara tahsis etmişlerdir. Bu değişikliğe keffâret olmak üzere de on gün daha ilave etmişler. Böylece oruçları kırk güne çıkmıştır. Sonra hükümdarları hastalanmış veya aralarında salgın ölüm olayı meydana gelmiş, bunun için de on gün daha ilave etmişler ve orucu elli güne çıkarmışlardır. Daha sonraları, şeklinde de değişiklik yaptılar ki, buna perhiz denir.

İşte burada bu değişikliği dikkate almadan esas itibariyle, orucun sıfatında, veya sayısında yahut da vaktinde olmak üzere üç noktadan biriyle benzetme yapılmış ve bu kanunun eskiliği gösterilmiştir. Fakat bu benzetme, mücmel olduğundan açıklamaya muhtaçtır. İlerde geleceği şekilde sırasıyla açıklanacaktır.

İşte ey müminler! Size de oruç farz kılındı ki, korunabilesiniz. Oruç sayesinde nefsinize ve şehvetlerinize hakim olma alışkanlığını elde ederek günahlardan, tehlikelerden sakınıp takva mertebesine erebilesiniz.

Çünkü oruç, şehveti kırar, nefsin heveslerini mağlub eder. Azgınlıktan, kötülükten meneder. Dünyanın âdi lezzetlerini, makam ve yükselme davalarını küçük gösterir, hayatın lezzetini tattırır, kalbin Allah'a bağlılığını artırır, ona bir meleklik zevki ve saflığı bahşeder.

Çünkü, "Kişi, karnı ve tenasül organı olmak üzere iki deliği için koşar." darb-ı meseli hükmünce insanları her derde sokaş şehvetlerin esası, karın ve tenasül organı şehvetidir. İnsanın insanlığı da bunlara hakim olmasındadır.

Oruç ise ilk önce bu ikisini kırar, düzene koyar. Onların mecbur ettiği şeyleri, zarurilikten kurtarıp, isteğe bağlı bir hale çevirir. Öyle ki, oruç tutmayan insanlar, şehvetli arzularının önünde bir oyuncak gibi yuvarlanıp kıvrandıkları, akıl ve iradelerine sahip olmayarak geliş güzel günahlara sürüklendikleri halde, oruç tutanlar, tersine bunlara hakim olur. Kendini zaptetmesini ve nefsinin arzularını da ihtiyacına göre kullanmasını bilir. Bunun için Peygamber (s.a.v.) Efendimiz, nefisleri azgın olanlar hakkında "Oruç tutsun, çünkü orucun güzel bir tesiri vardır." buyurmuştur.

Oruç tutmayan, sabretmesini bilmez, nefsini normal şekilde kullanma yollarını gözetmez. Hele refah içinde yaşayanlar, hiç oruç tutmazlarsa, bütün hürriyetlerini şehvi arzularına kaptırırlar. Şunun bunun ırzına ve malına tecavüzden kendilerini alamazlar, haram helal seçmezler. Hatta vicdanları da istemeye istemeye, rezaletlere atılırlar. Nihayet nefislerine de zulmederler, kendilerini akıl ve vicdanın, din ve imanın aksine telef ederler.

"Kimi vicdana dokundu kimi cism ü cana Zevk namına ne yaptımsa peşiman oldum" diyerek inlerler giderler.

Böyle şehvet esiri olanlar, o kadar sabırsız ve o kadar aç gözlü olurlar ki, bir gün aç kalmakla hemen ölüvereceğiz zannederler. Bu zanla da orucu zararlıymış gibi kabul ederler. Halbuki oruç, gerek fert ve gerekse toplum açısından büyük bir ruh terbiyesini içerdiği gibi, aynı zamanda midenin ve bedenin dinlenmesiyle sıhî ve tıbbî vücuda ait birtakım faydaları bulunan bir beden eğitimini de içine almaktadır.

Oruç, "Çaresiz sizleri biraz korku ve biraz açlıkla imtihan edeceğiz." (Bakara, 2/155) âyetinde işaret buyurulan "biraz açlık"tan bir hissedir ki, bu sayede uzun uzadıya ahiret açlıklarının önüne geçilecek ve büyük sabır müjdelerine erişilecektir. İnsanlık tarihinde öyle zamanlar olur ki, günlerce açlığa dayanmayı alışkanlık haline getirebilecek bir beden terbiyesinin, hayatın ayrılmaz parçalarından birisi olduğu takdir edilir.

Bu cümleden olarak, büyük savaş devirlerinde böyle bir melekenin gerekli olduğu daima hissedilegelmiştir. Bu bakımdan "Oruç, ateşten koruyan bir kalkandır." hadis-i şerifi ifade buyurulmuştur.

Orucun bu şekilde bedene kuvvet, dayanıklılık nefsin arzularına ölçü bahşeden birtakım ruhî ve bedenî faydaları; hayatın ve insanlığın tadını tattıran ve fakirlerin hallerini hissettiren, sosyal ve ahlâkî yönden güzel menfaatleri bulunmakla beraber bunların hepsi birer fayda olup, vacib (farz) oluşunun sebebi ve hikmeti değildirler. Orucun vacib (farz) oluşunun asıl hikmeti, Allah'ın emrine boyun eğmekle kulluk zevkini tatmak; ruhu, riyâ eserlerinden temizleyerek kuvvet ve ihlası artırmak ve kendini bizzat Allah'ın korumasına teslim etmek için nefisle cihad etmektir.

Nitekim Cenâb-ı Allah, bir kudsî hadiste "**Oruç, benim içindir. Onun mükafatını ancak ben veririm.**" buyurmuştur. Böylece "gerek ki sakınasınız" ifadesi, orucun hikmet ve menfaatlerini, faydalarını ve yararlarını, sebep ve maksatlarını bütün genişliğiyle ifade eden ilâhî bir beyandır ki hepsini maddî, manevî, din ve dünyaya ait maksatları içine alan "sakınma" özelliğinde toplamıştır.

Allah Resulü'ne (s.a.s.), "Ramazandan sonra hangi oruç efdaldır?" diye sorulmuştu, şu cevabı verdi: "Ramazanı tazim için Şa'ban!" Tekrar soruldu: "Hangi sadaka efdaldır?" "Ramazanda verilen!" cevabını verdi.

Resulullah (sav) Ramazan ayında, diğer aylarda görülmeyen bir gayrete girerdi. Ramazanın son on gününde ise çok daha şiddetli bir gayrete geçerdi. Son on günde geceyi ihya eder, ailesini de (gecenin ihyası için) uyandırır, izarını da bağlardı. (Yani kendini ibadete verirdi).

Allah Resulü (s.a.s.) ile bir ramazan ayında beraber oruç tuttuk. Ay boyunca bize son yedi güne kadar fazladan hiç namaz kıldırmadı. Ayın son yedinci gününde gecenin üçte biri geçinceye kadar bize namaz kıldırır. Altıncı gününde yine bir şey kıldırmadı. Beşinci gününde gecenin yarısı geçinceye kadar namaz kıldırır. Kendisine:

- "Bu gecemizin geri kalan kısmında da bize nafile kıldırırsanız!" dedik. Talebimize karşı: - "Kim imamla namaza başlar, sonuna kadar devam ederse, kendisine gecenin tamamını namazla geçirmiş (sevabı) yazılır" buyurdular. Sonra Efendiler Efendisi (s.a.s.), aydan son üç gece kalıncaya kadar başka namaz kıldırmadılar. Üçüncü gece bize namaz kıldırılar. Ehline ve kadınlarına dua ettiler. Bize o kadar uzun namaz kıldırılar ki "Felah"ı kaçırmaktan korktuk. (Ebu Zerr'e):

- "Felah" nedir? diye soruldu:

- "Sahur!" cevabını verdi. (Sonra ayın geri kalan kısmında bize namaz kıldırmadı.) (Cemaatle teravih kılmaya, uzun namaz kılmaya, namaza olan iştihaya işaret var.)

Übeyy (ra)'i dinledim, diyordu ki:

- "Ramazanda (teravih) namazından ayrılıp, hizmetçilerden alelacele sahur yemeği getirmelerini isterdik, çünkü vaktin çıkmasından korkardık."

Resulullah (sav) onları, kesin bir emirde bulunmaksızın ramazan gecelerini ihyaya teşvik ederdi. (Bu maksadla) derdi ki:

- "Kim ramazan gecesini, sevabına inanarak ve bunu elde etmek niyetiyle namazla ihya ederse geçmiş günahları affedilir.

- " Resulullah (sav) -bu tavsiyesi herhangi bir değişikliğe uğramadan vefat etti. Bu durum (teravihin ferden kılınması) Hz. Ebu Bekr'in hilafeti zamanında da böylece devam etti, Hz. Ömer'in hilafetinin başında da böyle devam etti.

Pırlanta Serisinden Oruç Hakkında Yazılar

O'nun, günlerce ağzına bir tek lokma koymadığı çok olurdu. Zaten hayatı boyunca, arpa ekmeğiyle dahi, karnını bir kere doyurduğu vâki değildir. Aylar geçer O'nun evinde bir çorba kaynatmak için ateş yanmazdı.

Bir gün namazını oturarak kılıyordu. Kıldığı nâfile bir namazdı. Ebu Hüreyre (ra), namazdan sonra sordu: Ya Resûlallah! Bir hastalığınız mı var? Namazı oturarak kılıyorsunuz? Verilen cevap cihanı ürpertecek şekildeydi: “Ya Eba Hüreyre, günlerdir ağzıma götürecek birşey bulamadım. Açlık takatımı kesti, ayakta duracak dermanım kalmadı, onun için namazımı oturarak kılıyorum.”

Ebu Hureyre diyor ki, bunu duyunca ağlamaya başladım. Allah Resulü kendi durumunu unutmuş, bana teselli veriyordu: “Ağlama Ya Ebâ Hureyre! Burada çekilen açlık, insanı âhiret azabından kurtarır.” O, bir liderdi. Raiyyetinin arasında günlerce aç kalanlar vardı. İşte, Allah Resûlü de kendi hayat standardını onlara göre ayarlamıştı.

Teb'ası içinde, maddî hayat itibariyle en fakirâne hayatı O yaşıyordu.. hem de bunu kendi ihtiyarıyla yapıyordu. İsteseydi müreffeh bir hayat yaşayabilirdi. Bu, O'nun için hiç de zor değildi. Zira, sadece kendisine hediye olarak gelenleri dağıtmayıp yanında bırakmış olsaydı, o gün için en mesudâne bir hayat yaşamasına kâfi gelirdi; ama O böyle yapmayı hiç düşünmedi.

Bu, kat'iyen O'nun ve yetiştirdiği cemaatinin dünyaya küsmüşlüğü veya dünyayı terketmişliği ma'nâsına alınmamalıdır. Mesele bir kısım şom ağızların, “Bir lokma, bir hırka” deyip Allah Resulüne ait bir ahlâk ölçüsünü alaya aldıkları gibi değildir. İsteyen, kazanır, zengin olur ve Allah (cc)'ın emrettiği ölçüde zekatını verir, infakta bulunur; evet kimse böyle bir kazancın karşısında değildir.. hatta helâlinden kazanmak İslâm'da teşvik bile görmüştür.

Bununla beraber, Allah Resulü'nün ve O'nun has dairedeki bir kısım arkadaşlarının, yukarıda müşahhas misâllerini verdiğimiz anlayışa ve idrake sâdık kalmaları gerekir. Aksi halde, hergün hızla büyüyen, Mekke ve Medine sınırlarını çoktan aşan bu cemaati, ilk günkü saffet ve duruluğunda tutmak mümkün değildir. Bu cemaat, sırf bir beden ve cismaniyet cemaati değildir. Bu cemaat, aynı zamanda, ruh, kalp, irade ve vicdan cemaatidir.

Ve işte Allah Resulü, cemaatini bu dinamiklerle ayakta tutmaya çalışıyordu. Onlardan istediği her fedakarlığı da, evvela kendisi gösteriyor ve her mes'elede olduğu gibi bu mes'elede de çıraklarına örnek oluyordu. İşte, en çarpıcı örneklerden bir tablo:

Gecenin yarısıydı. Açlık Allah Resûlü'nün bütün dermanını tüketmiş ve artık gözüne uyku da girmez olmuştu. Belki biraz uyuyabilseydi, açlığın o şiddetli ızdırabından geçici de olsa kurtulacaktı. Ne var ki açlık, O'nu terkedeceğe benzemiyordu. Evinden çıktı, bir tarafa doğru yürümeye başladı. Biraz sonra da bir karartı hissetti. Gelen biri vardı. Dikkatini oraya çevirdi.. tanımıştı... Bu hayatının hiçbir ânında O'ndan ayrılmayan insandı. Düşüncede, aksiyonda hep O'nunla beraber olmuşdu. Şimdi de gecenin yarısında, Medine'nin bu تنها köşesinde randevulaşmış gibiydiler. Gelen, Hz. Ebu Bekir (ra)'di ve Allah Resûlü, ona selâm verdi. Ardından da sordu: "Yâ Eba Bekir! Gecenin bu vaktinde seni dışarıya çıkaran nedir?" Ebu Bekir (ra), Allah Resûlü'nü görünce derdini unutuvermişti.

Zaten o, hep öyle idi. Hani Mekke'de Allah Resûlü'nü kurtarmak için girdiği kavgada komalık olmuş.. bir gün baygın kalmış ve gözlerini ilk açtığı anda "Allah Resûlü'ne ne oldu?" diye sormuştu. Anası Ümmü Ümâre kızmış: "Ölüyorsun; fakat hâlâ O'nu düşünüyorsun" demişti. O, bilmiyordu ki, Ebu Bekir (ra), O'nu düşünmediği zaman ölürdü. Çünkü Allah Resûlü, onun hayat kaynağıydı. İşte şimdi de O'ndan ayrı kalamamış ve bilemediği bir his, onu buraya kadar sürüklemişti. Sürüklemişti ve Resûlullah'ın sorusuna "Açlık" diye cevap veriyordu. "Evde yiyecek birşey bulamadım, gözüme uyku girmedi ve dışarıya çıktım." Aynı dünya..! Hemen ardından ekledi: "Anam babam Sana feda olsun Yâ Resûlallah, Sen niye çıktın?" Cevap aynıydı. Allah Resûlü de açlıktan dolayı çıkmıştı.

Tam bu esnada bir karartı daha belirdi. Belli ki bu uzun boylu, görkemli insan Ömer'di. Zaten, tablonun tamamlanması gerekiyordu. Allah Resûlü, sağ tarafına Hz. Ebu Bekir (ra)'i almıştı; ama, henüz sol tarafının her zamanki konuğu yoktu; sanki tabloyu yarım bırakmamak için o da koşup geliyordu. Evet gelen Hz. Ömer (ra)'di. Karşısında bu iki dostu görünce O da şaşırıp kalmıştı. Selam verdi, selamı alındı. Ve Söz Sultanı, Ömer (ra)'e de niçin çıktığını sordu. O da, aynı cevabı verdi: "Açlık, Ey Allah'ın Resûlü, açlık beni dışarıya çıkardı" dedi.

Efendimiz'in hatırına Ebu'l-Heysem (ra) geldi. Evi o taraflardaydı. İhtimal gündüz de onu bağında görmüştü. Hiç olmazsa onlara hurma ikram eder ve açlıklarını yatıştırırlardı. "Gelin Ebu'l-Heysem'e gidelim" dedi. Ebu'l-Heysem (ra)'in evine vardılar. Ebu'l-Heysem (ra) ve hanımı, uyuyordu. Evde, bir de küçük bir çocukları vardı. Yaşı, beş veya altıydı. Önce kapıyı Hz. Ömer (ra) çaldı. O gür sesiyle "Ya Ebe'l-Heysem!" diye seslendi. Ne Ebu'l-Heysem (ra) ne de hanımı sesi duymadı. Fakat, yatağında mışıl mışıl uyuyan o yavru, birden yatağından fırladı, "Baba! kalk Ömer geldi" dedi. Ebu'l-Heysem (ra), çocuğunu rüya görüyor sandı. "Yat oğlum, gecenin yarısı, bu vakitte burada Ömer'in işi ne!" Çocuk yattı. Kapı açılmayınca, bu defa da o nârin sesli Ebû Bekir (ra), gelip seslendi: "Yâ Ebe'l-Heysem!" Çocuk yine fırladı, kalktı ve "Baba! Ebu Bekir geldi" diye bağırdı.

Babası onu tekrar yatırdı. Fakat son gelen, sesi soluğu cenazeleri dahi dirilten Allah Resûlü'ydü. O, “Ya Ebe'l-Heysem!” diye seslenince, çocuk, artık yayından fırlayan bir ok olmuştu. Hem kapıya doğru koşuyor, hem de “Baba kalk, Resûlullah geldi!” diyordu. Ebu'l-Heysem (ra), neye uğradığını şaşırmişti.

Hemen kapıya koştu. Gözlerine inanamıyordu. Gecenin bu saatinde, hanesine, Sultanlar Sultanı nüzûl etmişti. Hemen onları içeri aldı. Gidip bir oğlak boğazladı. Bu şeref, insana hayatta belki bir kere nasip olurdu. Hayatının en mes'ûd anını yaşıyordu. Canını bile sofraya koysa azdı. Hurma getirdi, süt getirdi, et getirdi ve bu aziz misafirlerine ikram etti... Açlıklarını bastırarak kadar yediler. Ardından da yine Allah Resûlü'nün gözleri dolu dolu oldu. Ve her hâdiseye ayrı bir buud ve derinlik kazandıran dudaklarından şu sözler döküldü:

-“Allah’a kasem ederim, işte şu nimetlerden yarın hesaba çekileceksiniz.” Ardından da şu âyeti okudu: “O gün, muhakkak bütün nimetlerden hesaba çekileceksiniz”(Tekâsür, 102/8).

İşte O, hayatını bu kadar hassas ve bu kadar derin ölçüler içinde geçiren müstesna bir insandı. Böyle bir insanın hayatında inhıraf bulmaya çalışmak, ya garaz, ya da cehalettir. Hz. Ömer (ra) O'na en yakın olanlardandı ve O'nun hayatının zühd yanını şöyle anlatıyordu: “Allah’a yemin ederim, ben, Resûlullah'ın, sabahtan akşama kadar kıvrandığını bilirim. Zira, hurmanın en kötüsü olan (dakal) denen hurmayı dahi bulup karnını doyuramıyordu.”

Halbuki O, kimden isteseydi, O'nun için en mükellef sofralar hazırlardı. Hem buna ne hacet? Kendisine gelen hediyeler, her gün O'na ve ailesine, müreffeh bir hayat yaşatacak ölçüdeydi. Ancak O, geleni dağıtıyor ve yarınlara birşey bırakmıyordu.

Kendisine, niçin dünya nimetlerinden istifade etmediği sorulunca da O, şöyle cevap veriyordu: “Dünya nimetlerinden istifadeyi nasıl düşünebilirim ki, İsrâfil sûru eline almış, Cenâb-ı Hakk'ın emrini beklemektedir. Böyle bir durumda olan insan, gelişigüzel, dünya nimetlerinden nasıl istifade eder ki?”

Oruçlunun Ağız Kokusu

Oruç tutanın ağız kokusu aklıktan kaynaklanır. Kıyamet günü Cenab-ı Hakk katında, bu kokunun miskten, anberden daha şirin ve daha enfes bir semereye vesile olacağına işâret buyurulmuştur. Melâike-i kiram, arş u ferşi çınlattıracak bir velvele içerisinde Allah'a karşı kulluk vazifesini yapmaktan hoşlandıkları gibi, hoşlandıkları birtakım kokular vardır. Onlar, gül kokusundan çiçek kokusuna, miskten anbere kadar bütün güzel kokulardan lezzet alırlar. Mele-i a'lâda güzel kokular sırlı hazineleri açan anahtar hükmündedir ve işte oruçlunun ağız kokusu da perde arkası dalga boyuyla bu güzel kokular cümlesindendir.

Oruç Ruhu Geliştirir

İnsanlarda rûh cesedin, cesed de rûhun rağmına gelişir. Rûhanî yönleri itibariyle gelişmek isteyenler, mutlaka oruç tutmalıdırlar. Bunu şöyle de ifade edebiliriz: Oruç tutmayanlar, cesedlerinin altında kalır ve hiçbir zaman tam olarak rûhanî olgunluğa ulaşamazlar.

Oruç Nefsi Gemler

Nefsin gemlenmesi, frenlenmesi bakımından oruç, ciddi bir dinamiktir. Onun içindir ki, ehlullah sürekli riyazat yaparak rûhî formlarını korumaya çalışmışlardır. Hatta yogilerin aç-susuz durmakla rûhî güç ve kuvvetlerini kazandıkları hepimizin malumudur. Bazı mistiklerin nefislerine bir kısım eza ve cefa çektirmek suretiyle belli nisbette rûh yüceliğine ulaştıkları öteden beri bilinen bir vakıdır. Ama ne yoginin ne de mistiklerin ahiret adına elde edecekleri hiçbir şey yoktur. Zira aç ve susuz kalma ve riyazat yapma ancak ibadet niyetiyle yapılırsa bir değer ifade eder. Bu niyet Müslümanlıkta oruç şeklinde tecelli eder. Öbür türlü, insan, sadece harikulâde bazı hâllere mazhar olur ki, bu da kat'iyen gaye ve hedef değildir ve olmamalıdır da...

Orucun Vefa Yönü

Oruç, vefa duygusunun tezahür ettiği en güzel bir ibadettir. Zira oruç, Allah ile kul arasında yapılmış bir ahiddir. Kul, belirli zaman dilimlerinde, belirli şeylerden vazgeçer ve bu hareketleriyle, ahidinde vefalı olduğunu gösterir. Aynı zamanda insan, tuttuğu oruçlarla vefa duygusunu öyle geliştirir ki, vefa onun ayrılmaz bir parçası hâline gelir. Bu durumu kazanan kimse, içtimaî, ailevî ve ferdî hayatında zamanla âdetâ “vefa”dan bir abide durumuna yükselir.

Oruç Vesveseye Set Çeker

Oruçla insan, nefsin kendisine fısıldamaya çalıştığı şeytanî vesveselerin önüne bir sed çeker.. derken zimamı eline alır ve nefsinı yönlendirmeye çalışır. Zira o artık, yemeğe, kadına ve dünyaya karşı kapalı bir durumdadır.. ve bu sayede o, dünya adına gelecek baskılardan azade olarak, izzetli bir hayat yaşamaya namzet demektir ki, böyle birisi ise, Cenab-ı Hakk'ın hakiki mü'minleri şereflendirdiği izzet duygusunu yakalamış olur. “İzzet (üstünlük), ancak Allah'a, elçisine ve mü'minlere mahsustur.”

Oruç Şefaate Edecektir

Oruç kıyamet günü oruçlu için şefaate edecek ve Cenab-ı Hakk'a niyazda bulunarak: “Ya Rabbi! Ben onu gündüzleri yiyip içmekten ve zevklerinden alıkoydum. Bunun için onun hakkındaki şefaati kabul buyur” diyecektir.

Oruç Bedeni Dinlendirir

Faaliyet içinde olan her makina bir müddet sonra bakıma ve dinlenmeye tâbi tutulmazsa, verimli çalışmaz. Aksine dinlendirilmediği takdirde ya makina tamamen harap olur ya da ömrü kısalır. Bir talebe, belirli bir süre tedrisat gördükten sonra dinlendirilir. Bir işçi sabahtan akşama kadar çalışabilir, gelir akşamleyin istirahata çekilir. Evet böyle bir mola ve dinlenme olmadan aynı tempoda çalışma ve hele semereli olma mümkün değildir. İnsanın vücûdu da tıpkı bir fabrika gibi farzedilecekse, onun azaları o fabrikanın aletleri hükmündedir. Oruç ise, vücut fabrikasının dinlenmesine, eskimemesine ve mükemmel bir şekilde çalışmasına en önemli bir vesiledir. Oruçla, vücutta biriken zararlı yağlar, şişmanlık vesilesi fazla etler atılmış ve vücut belli ölçüde tutulmuş olur. Bugün şişmanlıktan dolayı şikayet eden ve buna çare arayan dünya kadar insan var.. ve bu şişmanlığın kanın deveranına, beynin yavaş çalışmasına sebep olduğu da yine erbabının kabul ettiği gerçeklerden. Bu itibarla, orucu, maddî-ma'nevî hem değişik dertlere çare, hem de sevap kazanmanın önemli bir vesilesi saymak mümkündür.

Oruç-Beden-Ruh İlişkisi

İnsan, ruhla ceseden mürekkep bir varlıktır. Ruhun olmadığı cesed bir ma'nâ ifade etmediği gibi, cesedin olmadığı ruh da -teklif dünyası adına- çok fazla bir şey ifade etmez. İnsan, yiyip içtiği nesnelerle, bedenî hâl ve hareketleriyle ve yerine getirmeye çalıştığı ibadet ü taatla hem cesedine ve hem de ruhuna hizmet eder. Ağzına aldığı bir lokma zâhiren midesine gitse de onun da ruh üzerinde bir kısım te'sirlerinin olduğu muhakkaktır. Yaptığı bedenî hareketler, vücutta maddî olarak bazı te'sirler oluşturduğu gibi, bunların ruhda da değişik te'sirleri söz konusudur.

İnsann ferdî hayatının geliştirilmesi ve olgunlaştırılmasında riyazâtın pek mühim bir yeri vardır. Bu da ancak oruçla olur. Bu itibarla orucun bir ma'nâsı da, ruhun riyazât ve cesedin perhizi demektir. Sık sık oruca müracaat edildiği ölçüde, onun vicdanda hasıl edeceği güzellik ve faziletler açık bir şekilde müşahade edilebilir. Midede fani olan ve tamamen cesed kesilen ve her zaman, her yerde midesini düşünen bir insanda temiz bir ruh ve saf bir kalbin bulunmasına ihtimal verilemez. Böyle birisinin yaptığı şey, yeme, içme, def-i tabiide bulunma, yani çeşitli nimetleri alma ve aldığı şeyleri de şükürsüz bir nankör olarak itlaf etmeden ibarettir. İşte oruç, insana, bunun böyle olmaması gerektiğini hatırlatır.

Dengi Olmayan İbadet

Allah uğrunda yapılan her işin mutlaka bir sevabı vardır ve onun karşılıksız kalması düşünülemez. Ama oruca gelince, onun sevap yönüyle âdetâ dengi yoktur. Ebû Umâme (ra) şöyle diyor: “Rasûlullah’a, yapmam gerekli bir amel söylemesini istedim. O da: -“Oruç tut. Zira onun dengi yoktur.” Ben yine tekrar ederek aynı şeyi sordum: O, -“Oruç tut. Zira onun dengi yoktur.” Ben üçüncü kez yine sordum. O, aynen -“Oruç tut. Zira onun dengi yoktur” buyurdular.

Velayet Yoluna Teşvik

Şunu kesin bir dille ifade etmek isterim ki; günümüzde kasdî ve iradî günahlara girmeden kırk gün yemesine, içmesine dikkat eden, aldığı gıdayı asgari seviyeye indiren ve rûhî melekelerini ibadet ve oruçla besleyen bir insanın, kabiliyet ve kapasitesi ölçüsünde, gözü ma'nâya açılır ve bir kısım hakikatlar ona ayan-beyân görülebilir. Gözün ma'nâya açılmasının da elbette kendine göre usûl ve prensipleri vardır. Ancak arz ettiğimiz hususlar bu mevzudaki prensiplerin başında gelir.

Oruç Allah'a Likayı Hatırlatır

Oruçlunun her saati, her saniyesi ve her aşiresi Allah'ı, Allah'ın nimetlerini ve netice itibariyle de en büyük nimet olan Allah'a lika (kavuşma) nimetini hatırlatması itibariyle çok kıymetlidir. Oruç bu fonksiyonunu iki yolla eda eder. Bunu, lezzetlerin zevaliyle, zeval bulmayacak nimetlere iştihak; ve yine elemelerin zevaliyle gelen lezzet şeklinde özetleyebiliriz. Sabahtan akşama kadar aç ve susuz olan insan, zâhiren sıkıntı çekse de, oruç ibadetinin getireceği uhrevî semere (lika), ona bütün elemeleri unutturabilir. Oruçlu, bütün gün şehvetini, yemesini, içmesini âdetâ unuttur ve sürekli Rabbiyle buluşmayı düşünür. Bu düşünce sayesinde hayatî bütün faaliyetleri, istikamet dâiresinde cereyan eder. Rasûl-ü Ekrem (sav) de "Oruçlu için iki rahatlatıcı zaman vardır. Birisi iftar ettiği, diğeri de Rabbiyle buluşacağı zamandır" buyruğuyla bunu kasdetse gerek.

Oruç, İktisadî Öğretir

Oruç, insanlara iktisadî öğreten önemli bir disiplindir. İsteddiği şeyi ve aklına geldiği zaman, hiçbir sınırlama getirmeden yapmaya alışık bir insan, oruçlu olduğu zaman mecburen onu yapmayacaktır. Meselâ, her aklına estiği zaman yemek yiyen, maddî olarak vücûdunun arzularına boyun eğen insan, oruçlu olduğunda mecburen akşamın olmasını bekleyecek, dolayısıyla da bu bekleyiş sayesinde o, iktisat etmeyi öğrenecek ve sorumsuzca yaşamaktan uzaklaşmış olacaktır.

Oruç, Günaha Karşı Bir Kalkandır

Oruç bir temrindir. Kişide, cismanî arzulara karşı koyma melekesi geliştirir. İnsan oruçlu olduğu anlarda her türlü negatif istek ve meyillere engel olmaya güç yetirdiği gibi, kazandığı bu dirençle, oruçlu olmadığı zamanlarda da, bu tür istek ve meyillere engel olmaya güç yetirebilir. Böylece insan "helal" endeksli bir hayat yaşar. Efendimize âit şu hadisi bu espri içinde yorumlamak mümkündür: "Kim bana iki çenesi ile apış arasını koruma hususunda garanti verirse, ben de ona, cenneti garanti ederim."

Oruç, Emanete Riayeti Öğretir

Oruç, gizli ve aşikâr her zaman emanete riayet edilmesini öğretir. Zira Allah'ın helal kıldığı nimetleri yiyip-içmekten kaçınmayı sağlayacak Allah'tan başka bir gözetici yoktur. Oruçlu, sabahtan akşama kadar Allah'ın hududuna riayet eder. Onca orucu bozma imkânlarına ve hiç kimsenin görmemesine rağmen mü'min, fevkalâde bir ciddiyetle orucunu sürdürür. Sürdürür ve akşama kadar emaneti muhafaza hissiyle dolar boşalır. Oruca karşı gösterilen bu tavır, Müslümanın bütün hayatına akseder. Dolayısıyla oruç tutan insan, bütün hayatı boyunca kendisine emanet olarak verilen şeylere karşı da son derece dikkatli davranır.

Ramazan ve Ribât

Bir diğer mevzu, oruçla -Hazreti Üstad'ın Ramazan risalesinde ifade ettiği gibi- nefsin terbiyesi de hedeflenmelidir. Oruç tutan bir mü'minin "Ben biraz daha gemini çekeyim bu nefsimin, bunu biraz daha Cenâb-ı Hakk'a yönlendireyim, tevcih edeyim. Onu killet-i kelâma, killet-i taâma, killet-i menâma alıştırayım. Bir seyr-i süluk ü ruhanîde, çile yoluyla elde edilen meziyet, fazilet ve derecât ne ise onları elde etmeye çalışayım." demesi ve Ramazanı aynı zamanda bir riyâzat mevsimi olarak görmesi lazımdır. Zaten riyâzatın bir oruç yanı da vardır.

Riyazatta esas olan, aç-susuz durma, yememe, içmeme, hatta her gün bir yudum veya iki yudum su içme.. bazen yemeği öyle azaltma ki, haftada bir, birkaç lokma, ölmeyecek kadar yeme ve kırk gününü böyle geçirme. Olmadıysa ikinci erbaînini, hatta üçüncü erbaînini öyle geçirme. Bunlar bir nevî ruha kendi gücünü kazandırma adına yapılan şeyler. Bunlarda marz-ı ilâhî esas alınmazsa, Allah rızası hedef olmazsa o zahmetlere, sıkıntılara katlanmak da çok faydasız olur. İnsan, gerçekten bir kısım hârikulade şeylere mazhar olabilir; metafiziğin, fiziğe hükmettiğini görebilir, bir nazarla şuradaki mangalı havalandırabilir.

Fakat bunların hiçbirisi Allah nezdinde hiçbir şey ifade etmez. Evet, nefsin gemlenmesi, frenlenmesi bakımından oruç ciddi bir dinamiktir. Onun içindir ki, ehlullah sürekli riyâzat yaparak rûhî formlarını korumaya çalışmışlardır. Yogilerin aç-susuz durmakla rûhî güç ve kuvvetlerini kazandıkları, bazı mistiklerin nefislerine bir kısım eza ve cefa çektirmek suretiyle belli nisbette rûh yüceliğine ulaştıkları da öteden beri bilinen bir vaki'dir. Ama ne yoginin ne de mistiklerin o yaptıklarıyla ahiret adına elde edecekleri hiçbir şey yoktur. Zira aç ve susuz kalma ve riyâzat yapma ancak ibadet niyetiyle yapılırsa bir değer ifade eder. Allah'ın rızası, ibadetleri Allah'ın rızasını tahsile bağlamakla elde edilir. İşte, Ramazan orucunda ehlullahın riyâzatla elde ettikleri şeyleri elde etme potansiyeli de vardır. Ramazan, aynı zamanda bir riyâzattır.

Ramazan orucu vesilesiyle, adetleri, tiryakilikleri terk etmek ve bir manada bağımsız yaşamak da mümkündür. Biz nefsimizi açlığa, susuzluğa alıştırdıkça cebrî öyle bir şeye maruz kaldığımız zaman da su-i îtiyâdımızdan dolayı hemen çarçabuk pes etmeyiz. Eskiler şöyle derlerdi: “Terku’l-âdât mine’l-mühlikât: Âdetleri, tiryakilikleri terk etmek helak eden, öldüren faktörlerdendir.” Yeme-içmeye alışsın, farklı şeyleri yemeye, değişik meşrubat içmeye alışsın. Oysa ki bir Müslüman, -farklı zamanlarda da ifade edildiği gibi- bir komando misal en ağır şartlarda bile yaşamaya kendisini alıştırmalı. İşte Ramazan bize bunu da tâlîm ediyor.

Hele neslin ıslahı için bir oraya bir buraya koşup duran kudsîlere Ramazan kim bilir ne hediyeler ne hediyeler takdim ediyordur. Dine ve millete hizmet yolunda sahur, iftar demeden seyr u seferler yapan kutlular kim bilir Ramazanda nasıl binlerce senelik semere elde ediyorlardır. Ben kendi nefsimden demiyorum bunları, bakın Übey İbnu Ka’b radiyallahu anh ne diyor: “Resûlullah aleyhissalâtu vesselâm buyurdular ki: “Allah rızası düşüncesiyle Ramazan ayı dışında müslümanlara gelmesi muhtemel tehlikeleri savmak için, sevap umuduyla bir günlük ribât, sevap yönüyle yüz yıllık oruçlu, namazlı ibadetten hayırlıdır.

Müslümanların selameti, huzur ve sükunu adına, Ramazan ayında Allah rızası için bir günlük ribât Allah indinde, orucuyla namazıyla bin yıllık ibadetten daha hayırlı, sevapca daha büyüktür. Eğer Allah onu sağ-salim ailesine kavuşturursa, bin yıl ona bir tek günah yazılmaz, sadece haseneleri yazılır ve kendisine Kıyamete kadar ribât sevabı akıtılır.” Evet, ribat, din ve milletin başına gelmesi muhtemel bela ve musibetler karşısında tetikte olma, inandığı davanın gereğini eda etme, kısacası “adanmışlık” vasfını ortaya koyma demektir. Adanmış bir insanın hedef ve gayesi uğrunda atacağı her adım ona ribat sevabı kazandıracaktır. Ya bu sevap bir de Ramazan ayının bereketine göre olursa!.. Herkes elde edebilir mi böyle bir mükafatı? Evet, kalbindeki hulûsa, niyetindeki derinliğe ve Allah’la olan irtibatının seviyesine göre herkes bu mükafattan istifade edebilir. Hadis-i şerifte bir ufuk gösterilmektedir. Sevabı tam kazananın hâli odur, ama herkes onun kadar olmasa da kendi seviyesine göre aynı semereden nasiptar olur.

Ramazan ayının kardeşliğe, dostluğa bakan bir yanı da vardır. İnsan oruç vesilesiyle düşünür: “Hiç yiyecek bulamayanların, yiyemeyenlerin, içemeyenlerin hâli nicedir acaba?” Onların durumunu açken çok daha iyi duyarsınız, anlarsınız. O da sizin semâhât, cömertlik hislerinizi şahlandırır. Onun için, millet bu hususu işleye işleye zamanla âdet haline de getirmiş; öyleki sanki yapmaları gerekli olan o değişik hayır, hasenat, himmet, zekat ve sadakanın mutlaka Ramazan-ı Şerif’te yapılması lazım gibi, cömertlik hislerinin tetiklenmesini bile beklemeden yapıyorlar. İşte görüyorsunuz, sadaka veriyorlar, sadaka taşları kuruyorlar. Şimdilerde sadaka taşları yerine çadırlar kuruyorlar.

Diyorlar ki, “Allah’ın ikram sofraları açılmış yağmadır gelen alsın!” Belki gerçekten de Allah tarafından tetikleniyor insanların bu semâhât hisleri, hayır duyguları. Fakat belki de millet işleye işleye artık onu tabiatları haline getirmiş.

Bütün bunlar, Ramazan’ın bereketi. Ramazan’la gelen ve potansiyel olarak Ramazan’da bulunan bu fırsatları değerlendiren bir insan, Ramazan geçince hayıflanmaz. Çünkü o burnunun yere sürtülmesine mâruz kalmayacak, kendisine “veyh” çekilmeyecek bir insan kıvamını kazanır. O, Ramazan ayını iyi değerlendirmiş ve Cenabı Hakk’ın mağfiretine mazhar olmuştur.. iki sevinçten birini her akşam iftar sofrasında yaşamıştır.. diğerini de, Rabbine kavuştuğu an tadacaktır.

Soru: Bir hadis-i şerifte, “Her kim inanarak ve karşılığını sırf Allah’tan bekleyerek Ramazan orucunu tutarsa, onun geçmiş günahları bağışlanır” buyrulurken “ımanen vehtisaben” kaydı konuluyor. Bu ifadeyi nasıl anlamalıyız?

Cevap: “İmanen” kelimesi; inanılması gerekli olan her şeye ve oruçla alâkalı dinî hükümlere kalbden inanmayı; orucun farz olduğuna, karşılığında büyük mükâfat bulunduğuna ve her şeyden öte rıza-yı ilahiye bir vesile teşkil ettiğine hiç tereddüde düşmeksizin iman etmeyi vurgulamaktadır.

Evet, biz Allah’ın kullarıyız; Allah da bizim ma’budumuzdur. Bizim O’na karşı yaptığımız şeyler O’nun hakkı, bizim de vazife ve sorumluluğumuzdur. Oruç da, O’nun emri ve bizim görevimizdir. O, ibadetlerimizden her zaman haberdardır ve yaptığımız her şeyi bilmektedir. Cenâb-ı Hakk’ın görüp bildiği o amellerimiz, mevsimi gelince nemalanmış olarak geriye dönecektir. Ayrıca, ellerimizi O’na kaldırdığımızda, bir kudsî hadiste dendiği gibi; “O eller geriye boş olarak dönmeyecektir.”

Cenâb-ı Hakk’a karşı teveccüh ederken ve O’na yalvarıp yakarırken, her şeyden evvel O’nun kullarını gördüğüne, dualarını işittiğine ve istekleri yerine getirecek güce sahip bulunduğuna tam inanmak lazımdır. Yoksa inanmadan el açmak, “Verirse verir, vermezse vermez” gibi bir manâya gelir ki, bunun bir saygısızlık olduğu ve öyle birinin çağrısına icabet edilmeyeceği bellidir. O, lütfuyla, keremiyle, rahmetinin gazabının önünde olmasıyla ve merhametinin enginliğiyle öylelerine de verirse verir; biz “vermez” diye kestirip atamayız.

Fakat, O’nun duaları kabul etmesinin vesilesi evvela O’na inanmaktır. İnanacaksın ki; samimiyetle ellerini kaldırdığın zaman Allah onları boş çevirmez, yüzünü kara çıkarmaz, seni mahçup etmez; aksine, o kapıya bir daha yönelmene vesile olacak şekilde lütuflarda bulunur. İşte, “ımanen” kaydı böyle bir inanmayı ifade etmektedir.

Mükâfatımız O'ndandır!

“İhtisap” kelimesi de sevabın Allah’tan beklenmesi manâsına gelmektedir; dünyevî beklentilere girmeme, sadece Allah’ın hoşnutluğunu gözetme ve mükâfatı O’nun rahmetinden umma demektir. Hayır işlerinde ve ibadetlerde ihlas ve samimiyete aykırı hiçbir husus olmamalı; riya ve süm’alara girilmemelidir. Hiçbir amel insanların takdir ve teveccühlerine bina edilmemelidir; her şey Allah için yapılmalı ve beklentiler de hep Allah’tan olmalıdır. O beklentilerde de yine himmet âlî tutulmalı; yani, yapılan işler dünyevî faydalara bağlanmamalıdır.

Gerçi, Sahabi anlayışıyla, ayakkabımızın bağını bile kaybetsek biz onu da Allah’tan istemeliyiz... Arkasında olduğumuz her konuda gayret etmeli, iradenin hakkını vermeli ama neticede her şeyi Allah’tan dilemeliyiz. Ancak, kulluğumuzu Cenâb-ı Hakk’a sunarken, O’nun Ma’bud, bizim de kul olduğumuzu hiç hatırdan çıkarmamalı; O’nun hakkı olduğu için kulluğumuzu O’na tahsis etmeliyiz. Dolayısıyla, ibadetlerimizi ihtiyaç ve isteklerimize bağlamamalı, vazifemiz olduğu için onları eda etmeliyiz.

Haddizatında, Cenâb-ı Hak’tan bir şey isteme bizim zatî hakkımız değildir; O’nun lutfedip bize verdiği haklar türündendir. O öyle lütufkârdır ki, o hakları Kendisine karşı kullanmamıza müsaade etmiş ve kullandırmıştır. Meselâ, bir manâda, “Siz Bana kullukta bulunun, ibadet ü taatinizi yerine getirin –ki bu sizin vazifenizdir– Ben de, öbür âlemde nimetlerimle sizi sevindireyim” demiş ve bir mukavele yaparak bize bazı haklar vermiş; “Kulluğunuzu yaparsanız Benim üzerimde hakkınız olur” demiştir. Demek ki, hakkı veren de, onu kullanma imkanı bahşeden de Allah’tır.

Yoksa, bizim mahiyetimizde ve rızık olarak bize verilen nimetlerde kaç paralık kendi sermayemiz var ki, herhangi bir hakkımız olsun! Evet, biz mebdeden müntehaya kadar her şeyimizle O’na aidiz ve O’nun verdiği haklarımız olsa da her şeyden önce birer kuluz. Öyleyse, bir kula yaraşır şekilde hareket etmeli ve sadece Hâlıkımızın, Râzıkımızın ve Rabbimizin hoşnutluğunu dilemeli, ibadetlerimizi de bu niyetle yerine getirmeliyiz. İşte, “ihtisap” tabiri de bu hakikatlere bağlı kalarak, sadece Allah için oruç tutmak gerektiğini ve mükâfatı O’ndan beklemenin lüzumunu belirtmektedir.

Hâsılı; Peygamber Efendimiz (aleyhi ekmelü’t-tehâyâ) “Men sâme Ramadâne îmânen vehtisâben gufira lehu ma tekaddeme min zenbihi” buyurmuş; Ramazan’la gelen berekete tam inanan, ihlas ve samimiyetle oruç tutup bu mübarek ayı ibadet ü taatle değerlendiren ve sevabını da yalnızca Allah’tan bekleyen mü’minlerin geçmişte işledikleri günahlarının dahi affedileceğini müjdelemiştir.

Ramazanları anlayan insan aklı, duyan insan vicdanı, zevk eden de insan kalbi olduğuna göre, varlığı görüp hissetmek, duyup değerlendirmek için göze, kulağa, mantığa, muhakemeye ihtiyacımız olduğu gibi, ramazanı duyup zevk etmek için de akıl, şuur, kalbin harekete geçirilmesine, harekete geçirilip uyanık tutulmasına ihtiyaç hattâ zaruret vardır. Zira çok defa, en aydınlık günlerin içine girer-çıkır, en renkli saatleri tekrar tekrar yaşarız da bunların farkına bile varamayız. Bazen de iyi bir konsantrasyon sayesinde, o ölçüde parlak ve renkli olmayan dakikaları öyle bir duyar ve yudumlarız ki; kendimizi cennet bahçelerinde ve kevserlerin başında sanırız.

Her şeyden evvel, bu mânevî güzelliklerin gönüllerimize akıp, içlerimizde birer zevke dönüşmesi için, bakış açısı ve teveccühün çok iyi belirlenmesi gerekir. Bu yapılabildiği takdirde, ramazan birdenbire öyle farklılaşır ve bize o kadar derince işler ki, duygu dünyamızın tomurcuklar gibi sürekli inkişaf ettiğini duyar ve kendimizi mânâlarla, hislerle taşkın bir atmosfer içinde hissederiz; ederiz de çevremizdeki her şeyin dili birdenbire çözülür ve birer hatip gibi ruhlarımıza en duyulmadık hutbeler îrad eder ve bugüne kadar hiç söylenmedik sözler söylerler; seherler-sahurlar, ezanlar-namazlar, minareler-mahyalar, sokaklar-sokaklardaki lambalar, her yerde yükselen Kur'ân sesleri, hâfız nağmeleri, imamın solukları-cemaatin çehresi, çocukların çığlığı-yaşlıların temkini.. evet bütün bunlar ruhlarımıza neler söyler neler!. Söyler de o harfsiz, kelimesiz beyanlarıyla gönüllerimize türlü türlü ziyafetler çekerler.

Hâlis Oruç

Aslında, Ramazan-ı Şerif doğrudan doruya o türlü şeylere de ta'lik edilmeyerek Cenab-ı Hakk'a karşı bir vazife olarak, taabbudîlik mülâhazasıyla eda edilmesi gereken bir ibadettir. Onda da mutlaka bir kısım hikmetler ve maslahatlar bulunabilir. Fakat aslında taabbudî olan ibadetlerle, Allah, kendi nazar-ı uluhiyetinde bir kulun kıvamı adına neyi görmek istiyorsa, onun Cennet'e girmesi ve ebedî saadeti ihraz etmesi adına ne ölçüde bir kıvama ihtiyaç varsa onları hasıl ediyor. Bunlara, avamca ifadesiyle, insanın Allah'a yakın olmaya liyakat kazanması, Cennet'e ve ebedî saadete ehil hale gelmesi için va'z edilmiş ibadetler de diyebilirsiniz.

Dolayısıyla bunlarda, dünyadaki faydalar, bir kısım maslahatlar, hikmetler de sezilse, görülse bile esas bizim göremediğimiz, bilemediğimiz daha derin tesirler, neticeler vardır. Yani bunlar, fânî olan insanı, ebediyete ehil hale getiriyor. Allah'la arasında 70 bin perde olan, O'nu görmesi mümkün olmayan insanı, Allah'ı görecekeyfiyete yükseltiyor. Dünyada neyi verirse versin, Allah'ın rızasını peyleyecek kadar servete sahip olmayan bir insana, Allah'ın rızasını kazandırıyor. İşte Ramazan orucuna da bakarken başta bu mülâhazayla bakmak lazım. Yani insanın liyakatı adına bir fırsat, Cennet'e ehil hale gelmesi adına bir imkan, Cemâlullah'ı müşahade etmek için gerekli olan kıvamı ihraz etme yolunda çok önemli bir nimet.

Ramazan ve Tamamiyet

İşte, kültürün cezbediciliği ile herkes ve her şey bir ölçüde Ramazanlaşıyor. Geçmişten günümüze yansıyan değerlerin güzelliği, çekiciliği ve göz kamaştırıcılığı bizi bugünün şartlarına uygun şekilde Ramazan'la bütünleşmeye itiyor. Mahyalar, iftar çadırları, muhtaçlara yardım yarışları, lebaleb dolan camiler, kubbelerden taşan tekbir ve temcid sesleri, hatta Ramazan davulu içimizde bambaşka duyguları tutuşturuyor. Bütün bunlar, Kur'an ayının bereketinden istifade etmeye bir çağrı oluyor.

O çağrıya koşup, bu mübarek zaman diliminin hediyelerinden bol bol almak da bizim şuumuza, irademize ve gayretimize kalıyor. Hasılı, kültürün hatırlatıcılığı ve çekiciliği insanı belki bir noktaya kadar taşır. Fakat, o noktadan sonra insan kalbinin, şuurunun, latîfe-i Rabbâniyesinin ve iradesinin hakkını vermelidir ki, meseleyi daha engince duysun ve her şeyden azami derece de istifade etsin.

Ayrıca, her şeyde olduğu gibi Ramazan'ı idrak etmede ve ondan faydalanmada da tamamiyet çok önemlidir. Kur'an ayı, insana kulluk adına çok mühim ipuçları verir; hayatı kulluk dantelasına göre örgüleme temrinatı yaptırır. Artık, o ipuçlarını değerlendirmek ve kulluk dantelasını tamamlamak insanın iradesine kalmıştır. İnsan iradesinin hakkını vermeli ve Ramazan'da alışıp uygulamaya başladığı güzel amelleri daha sonra da devam ettirmelidir.

Meselâ, bir ay boyunca i'lâ-yı kelimetullah vazifesinin gereğini yerine getirip sonra kenara çekilmek işi yarım bırakmak ve tamama erdirmemek demektir. Oysa, bir mü'minin vazife-i asliyesi kulluktur ve kendini adaması icap eden vazife de i'lâ-yı kelimetullah yolunda olmaktır. Onun dışında ne kadar şey varsa, hepsi tâli işlerdir.

Doktor, mühendis, asker ya da öğretmen olmak tâlî bir iştir; Allah, insanı kul olarak yaratmıştır ve mü'min her şeyden önce iyi bir kul olmalıdır. O, gayr-i iradî bir şekilde kul olarak yaratılmıştır; artık kendi iradesiyle de kul olduğunu ortaya koymalıdır. Gayr-i iradî kulluğunu, iradî kullukla derinleştirmelidir.. Çünkü insan, iradesiyle ortaya koyduğu ameller sayesinde Allah'ın rızasını kazanır.

Ramazanın son on gününde itikaf yapmalı, elden geldiğince geceleri yatmamalı ve teravihleri uzun uzun kılmalı. Üstadımız da Ramazan-ı şerifin son on gecesinde talebelerini uyarır, o mübarek zaman dilimini en iyi şekilde değerlendirmelerini istemiş.

RAMAZANIN DEĞERLENDİRİLMESİ

“O Ramazan ayı ki insanlığa bir rehber olan, onları doğru yola götüren ve hakkı batıldan ayıran en açık ve parlak delilleri ihtiva eden Kur’ân o ayda indirildi.” (Bakara Suresi, 2/185)
“Ramazan ayı girdiği zaman cennetin kapıları açılır, cehennemin kapıları kapanır ve şeytanlar da zincire vurulur.”(Savm 5)

Kendine Yazık Eden Üç Kişi

Bir hadis-i şerifte anlatılır ki: Peygamber Efendimiz bir keresinde minbere çıkıyordu. Merdivenden yukarı çıkarken birinci basamakta “amin!” dedi. İkinci basamakta yine “amin!” dedi. Üçüncü basamakta bir kere daha “amin!” dedi. Hutbeden sonra, sahabe efendilerimiz “Bu sefer senden daha önce duymadığımız bir şeyi duyduk yâ Rasûlallah! Eskiden böyle yapmıyordunuz, şimdi minbere çıkarken üç defa “amin” dediniz. Bunun hikmeti nedir?” diye sordular. Peygamber efendimiz (sallallahu aleyhi ve sellem) şöyle buyurdular: “Cebrâil aleyhisselam geldi ve ‘Anne-babasının ihtiyarlığında onların yanında olmuş ama anne-baba hakkını gözetmemiş, onlara iyi bakarak mağfireti yakalama gibi bir fırsatı değerlendirememiş kimseye yazıklar olsun, burnu yere sürtülsün onun! dedi, ben de ‘amin! dedim. Cebrâil,
-‘Yâ Rasûlallah, bir yerde adın anıldığı halde, Sana salât ü selâm getirmeyen de rahmetten uzak olsun, burnu yere sürtülsün! dedi, ben de ‘amin’ dedim. Ve son basamakta Cebrâil,
-‘Ramazana yetişmiş, Ramazanı idrak etmiş olduğu halde Allah’ın mağfiretini kazana mamış, afv ü mağfiret bulamamış kimseye de yazıklar olsun, rahmetten uzak olsun o! dedi, ben de ‘amin’ dedim.”

Bu üç meselenin faslı müştereki şudur: Cenab-ı Hakk bir kısım külfet ve zorluk da ifade eden bu üç sorumluluğu yüklüyor. Fakat, onlardaki esas, ilâhî hikmet ve gaye, kulun gufrâna mazhar olması, affedilmesidir. Ne var ki kul, oradaki o vazifeyi, o sorumluluğu yerine getirmediği için öyle bir nimetten tam istifade edemiyor. Yani, nasıl Üstad hazretleri diyor: “İhsân-ı ilâhî olarak bu hizmet üzerimize yüklenmiş.” Öyle de, ihsân-ı ilâhî olarak insan anne ve babasını idrak etmiş; ihsân-ı ilâhî olarak nâm-ı Celîl-i Muhammedî onun yanında yâd edilmiş ve ihsân-ı ilâhî olarak Ramazan-ı Şerif’e erişmiş.

Fakat bu nimetlerin, bu ihsanların kadrini bilememiş. Oysa ki bunlar, ibadet ü tâate paçanın tam sıvanacağı, Allah’tan sonra anne-babaya itâate paçanın tam sıvanacağı, Peygambere karşı kadirşinaslık vazifesi adına paçanın tam sıvanacağı, fırsatlar gelmişken kapısının önüne kadar, o fırsatları değerlendirmemiş, dolayısıyla da “burnu yere sürtülsün, yazıklar olsun” itabını hak ediyor. Ramazan-ı Şerif orucu çok önemli bir ibadettir. Belki namazla beraber umumiyet itibariyle Kur’an-ı Kerim’de otuz küsur yerde zekât zikrediliyor ama -bildiğiniz gibi- oruç için de Kur’an-ı Kerim’de sayfalar ayrılmış. Ve değişik cezalarda kefareti olarak aynı zamanda oruç takdir edilmiş. Bazı suçlara karşılık 60 gün, 10 gün, bazen de 3 gün oruç kefareti emredilmiş. Demek ki o, günahları, hataları eriten çok önemli bir faktör, insanı temizleyen ve yükselten bir unsur.

Soru: Şahsî hayatımızda eksik bıraktığımız ya da ihmal ettiğimiz şeyleri tamamlama ve önemli bir ahiret yatırımı yapma açısından önümüzdeki Ramazan'ı nasıl değerlendirmeliyiz?

Cevap: Biz ibadet ü tâati, hem Yüce Yaratıcı'nın hakkı hem de bize ait bir vazife kabul ediyoruz. Ayrıca, onu Allah'a yaklaşmanın bir yolu sayıyor ve Allah'a daha yakın durmaya vesile addediyoruz. Bu zaviyeden, Ramazan-ı Şerifte yaptığımız ibadetlerin de katlanarak geriye döneceğine inanıyoruz.

Bakara sure-i celilesinde de ifade edildiği gibi, bazen ibadetler, toprağa atılan bir tohum misali yedi verir, bazen yetmiş verir, bazen de yedi yüz verir.

İşte, kılınan her namaza, okunan her Kur'an harfine ya da verilen her sadakaya bire on, bazen bire yüz, belki bire bin mükâfatla mukabele edildiği ve Cenâb-ı Allah'ın ziyade lütuflar yağdırdığı bir sürprizler ayıdır Ramazan.

Sürprizler Ayı

Evet, bu ay, çok sürprizlerin olduğu bir aydır; fakat bu sürprizlerin çoğu burada müşahede edilemeyebilir. Onlar, belki burada sadece kalbde bir inşirah bırakır geçer; gönlü ümitle coşturur, ileriye ümitle bakma duygusunu harekete geçirir; insanın içine bir sevinç atar, gider. Ne var ki, sürprizin esas kendi olarak sunulması öbür âlemde olacaktır. Zaten, Cenâb-ı Allah, bir kudsî hadiste, "Salih kullarıma öbür âlemde gözlerin görmediği, kulakların işitmediği ve hiç kimsenin tasavvur edemeyeceği sürpriz nimetler hazırladım" buyurmaktadır.

Evet, bunlar öyle sürprizlerdir ki, insan onları kat'iyen tasavvur edemez. Belki konunun sadece başlıklarıyla alâkalı şifre gibi bazı şeyler anlayabilir. O bile aslında insanın içine inşirahlar salmaktadır. İşte, Ramazan-ı Şerif, ibadet ü tâatın böyle katlandığı, ahiret hayatı adına birlerin bin olduğu, sürprizlerle dolu bir aydır. Diğer taraftan, bu mübarek ayda Allah'a kalkan eller asla boş dönmez. Bu açıdan da eğer bu ayı kıymetlendirme ve değerlendirmeyi düşünüyorsak, Cenâb-ı Hakk'a gönülden yönelerek, sık sık ellerimizi kaldırmalıyız.

Hem kendimiz, hem ülkemiz, hem milletimiz, hem de topyekün insanlık için O'ndan ekstra lütuflar dilemeliyiz. Zaten insan, şayet Ramazan-ı Şerifin hakkını veriyor; namaz kılıyor, teravihe gidiyor ve oruç tutuyorsa, o ibadetlerin çağrıştırmasıyla sürekli duayı da telaffuz edecektir. İftar ederken el kaldıracak, imsak ederken duaya duracak, camiden içeri adımını atarken yine dua edecek, namaz kılarken mülahazalarıyla bir kere daha niyazda bulunacak ve hep dua dua yalvaracaktır.

Ramazan'ın Gücü ve Bereketi

Evet, Ramazan'da yapılan ibadetler çok önemlidir. Cenâb-ı Allah oruç hakkında “Oruç Bana ait bir ibadettir; onu Nefsime izafe ediyorum. Mükâfatını da Ben vereceğim” buyurmaktadır. Bu itibarla da onun genişliğini, derinliğini ve hak indindeki değerini kavramak; ona bir kıymet takdir etmek mümkün değildir. Dolayısıyla, onun mükâfatını vermeye Cenâb-ı Hak'tan başka kimsenin gücü yetmez. Allah Teâlâ, oruç sevabını bizzat takdir etmiş ve onu öbür âlemde bir sürpriz olarak verme vaadinde bulunmuştur. Bu sürpriz mükâfatın en önemli vesilesine de “Çünkü oruç tutan kulum, yemesini-içmesini Benim için terk ediyor” sözüyle işaret etmiştir.

Ayrıca, bu kutlu zaman diliminde mü'minler oruç ibadetiyle beraber, teravih namazı da kılarlar. “O Ramazan ayı ki insanlara bir rehber olan, onları doğru yola götüren ve hakkı bâtıldan ayıran en açık, en parlak delilleri ihtiva eden Kur'ân o ayda indirildi” (Bakara Suresi, 2/185) ilâhi beyanı gereğince Ramazan'ı tam bir Kur'an ayı olarak değerlendirir ve bol bol Kur'an okurlar. Aynı zamanda, gönülleri açılır, semahatle ve engin bir cömertlikle coşarlar; hayır ve hasenât hesabına bütün fırsatları değerlendirirler. Bir hadis-i şerifin ifadesiyle, “Rasûlullah insanların en cömerdi idi.

Onun bu cömertliği Ramazan ayı girip de Cebrail aleyhisselamla buluştuğu zaman daha da artardı. Hazreti Cebrail Ramazan ayı çıkıncaya kadar her gece Peygamber Efendimiz'e gelip Kur'an'ı arz ederdi. O günlerde Allah Rasûlü (sallallahu aleyhi ve sellem) insanlara rahmet getiren rüzgârdan daha cömert olurdu.” Mü'minler de o günlerde daha bir cömertleşir; zekât, sadaka ve fıtır sadakası adı altında sürekli ihsanda bulunurlar. Hatta bazıları, Ramazan ayının son on gününde itikâfa girer ve kendilerini bütün bütün ibadete verirler.

İşte, böyle bir hayır yarışı karşısında şeytanın çileden çıkması onun tabiatının gereğidir. Zira o, insanoğluna düşmanlığını ifade ederken, “Zatına kasem olsun, hepsini şirâzeden çıkaracağım!” demiş ve sürekli, ayakları kaydırma yolları arayıp durmuştur. Öyleyse, Ramazan'ın bereketi çıldırtır şeytanı ve şeytan durumunda olan bir kısım habis ruhları.

Öyleyse, Ramazan'ın insanlar üzerinde çok ciddi tesirleri olduğu gibi, anarşi havasını dağıtma ve huzur atmosferini hâkim kılma hususunda da çok önemli katkıları olacağı söylenebilir. Çünkü, terörü çıkaranlar ya da en azından figüre edilen, kullanılan insanlar arasında da Allah'a inananlar vardır; onların bazıları da ehl-i imandır. Herhalde böyleleri, hiç olmazsa oruç tutuyorken o türlü olumsuz işlere girmeyi düşünmezler. Ramazan'ın kuşatıcı ve bağlayıcı gücü onların şer düşüncelerinin önünü de keser. Ayrıca, belki onlardan da “Hiç olmazsa Ramazan'da gideyim” diyerek camiye giden, namaz kılan, sohbet dinleyenler bulunabilir. Bütün bunlar şer duygularını bastırabilir, kötülük hislerini ezebilir.

Soru: Birer disiplin insanı haline gelebilmemiz için Ramazan ayının ne gibi katkıları olabilir? Ramazan-ı Şerif bizde ne türlü alışkanlıklar hâsıl etmelidir?

Cevap: Aslında, bir mü'minin hayatı her zaman çok ahenkli olmalıdır. O, ne zaman ne yapması gerektiğini, nelerle meşgul olması ve hangi işlerle uğraşması lazım geldiğini önceden bilmeli ve ona göre davranmalıdır. Haddizatında, ibadetler iş tanzimi ve vakit taksimi için çok önemli birer köşe taşıdır ve inanan insan çoğu zaman işlerini o ibadet takvimine göre ayarlar: “Öğle namazından sonra; akşam namazından önce” diyerek gününü belli dilimlere ayırır ve hiçbir anını boş geçirmemeye çalışır.

Zamanın kıymetini bilen ve ömrü, değerlendirilmesi gereken çok önemli bir nimet olarak gören kimseler, yeme içmeden yatıp-kalkmaya kadar her şeyi zabt u rabt altına alırlar; hiçbir meselelerini dağınıklık içinde ve sürüncemede bırakmazlar. Onlar bilirler ki, hem insanların hem de kurumların en verimli oldukları anlar, en düzenli oldukları zamanlardır. İşte, Ramazan ayı, yemek-içmek-uyumak gibi nefsin arzu ettiği şeylere karşı tavır belirleyerek, bunları ihtiyaç ölçüsünde ve hamd ü şükür duyguları içerisinde gidermek suretiyle hayatı disipline etmeyi öğretir. Nefsanî isteklere karşı, kalb ve ruh atmosferine sığınarak, vicdanı harekete geçirip iradeyi güçlendirerek sürekli istikamet üzere olabilmeyi ders verir.

Ramazan-ı Şerif, insanın en zayıf damarlarından biri olan yeme-içme isteğini sınırlamayı ve kontrol altında tutmayı sağlar. Adeta bir beslenme disiplini talim eder. Evet, hayatı devam ettirebilmek için mutlaka yemeye, içmeye ihtiyaç vardır. Ne var ki, sağlık prensipleri hesaba katılmadan yenip içilen her şey beden için zararlı olduğu gibi; midenin, kalbi ezecek kadar güçlenip insanı kalb ve ruhun derece-i hayatından hayvaniyet ve cismaniyet çukurlarına düşürmesi de bir felakettir. Evet, vakitli vakitsiz sürekli bazı şeyler yeyip içmek ve mideyi hep dolu bulundurmak, hem bedene zarardır hem de Cenâb-ı Hakk'ın hoşlanmadığı bir davranıştır.

Bu mübarek ay boyunca tutulan oruç, yemek vakitlerini belirleme, israftan ve mideyi tıkabasa doldurmaktan kaçınma, hem beden hem de ruh sağlığına zarar veren şeylerden uzak durma ve aynı zamanda mutlaka helâl dairesinde kalarak harama asla el uzatmama hususlarında temrinat yaptırır; Ramazanlaşan insanlara bu konularda disiplin ruhu kazandırır.

İbadetten Ubûdiyete

Ramazan, ondan nasiplenmesini bilen her insanı, seviyesine göre bir sadâkat eri haline getirir. Oruç tutan ve ondaki sırrı kavramaya çalışan bir mü'min, hem Hakk'a teveccühünde hem de halkla münasebetlerinde hep vefâ ve sadâkat peşinde olur. O, sadece belli vakitlerde ibadet eden bir insan olmakla yetinmeyip, ubudiyet ufkuna yürür ve bütün gününü kulluk şuuruyla değerlendirir, her an ibadet ediyormuş gibi yaşar.

Dünyevî eğilimlerden ve cismanî temayüllerden birazcık sıyrılınca, kendini Cenâb-ı Hakk’a adama ve bir hakikat eri olma hedefi belirir önünde. Bu hedefe ulaşmak maksadıyla, Bediüzzaman Hazretlerinin ifadesiyle, hep Allah için düşünme, Allah için konuşma, Allah için muhabbet duyma, “lillah, livechillah, lieclillâh” dairesi içinde kalma ve her zaman Hakk’a müteveccih bulunma denemeleri yapar; bu denemeler neticesinde başarıyı yakalamaya her gün biraz daha yaklaşır. Derken, tam bir vefa ve sadakat insanı olur.

Zaten oruç, vefa duygusunun en güzel bir alametidir. Zira o, Allah ile kul arasında yapılmış bir anlaşmadır: Kul, belirli süreler dâhilinde, belirli şeylerden vazgeçer ve bu suretle ahdinde vefalı olduğunu gösterir; Cenâb-ı Hak da onun mükâfatını bizzat Kendisinin vereceğini vaadederek. Allah’a karşı vefalı davranan bir insan, zamanla ailevî ve içtimâî hayatında da tam bir “vefa abidesi” durumuna yükselir. Bu duyguyla, sılayı rahimi gözetir; herkese yardım eli uzatır; zekâtını ödemekten asla kaçmaz; hatta sadaka vermeye ve infak etmeye hiç doyamaz.

Hakk’la münasebetin önemli bir şiarı da Kur’an okumak, Cenâb-ı Allah’a dua dua yalvarmak ve sürekli O’na teveccühte bulunmaktır. Ne var ki, Kur’an-ı Kerim’in işlemeli sandıklar ve ipekten kılıflar arasındaki hapsine son verip, onu dil ve gönüllere şeker-şerbet yapmak da pek çokları için bir manâda ancak Ramazan-ı Şerifte mümkün olmaktadır. Bu kutlu ay, damaklara bir Kur’an tadı çalmakta ve insanlara bir evrâd ü ezkâr disiplini de aşılamaktadır.

İşte, bir ay boyunca, yeme-içmeden yatıp kalkmaya, ibadet ü taâatten evrâd ü ezkâra kadar hayatın hemen her alanıyla alâkalı bazı kaide ve kurallar çerçevesinde davranan, bir ölçüde disiplin ruhuna kavuşan ve düzenli yaşamaya alışan insanlar, Ramazan’dan sonra da aynı nizam ve intizamı korumalı, devam ettirmelidirler. Meselâ, bir ayın her gecesinde uykuyu bölüp sahurun bereketinden istifade etmeye koşan, bu arada seccadeyle de bir vuslat yaşayan mü’minler, bu otuz geceyi bir temrinat süresi olarak değerlendirmeli ve artık senenin her gecesini bir vuslat koyu bilmeli, gecelerini hiç olmazsa bir kaç rek’at teheccüd namazıyla aydınlatmalıdırlar. Evet, Ramazan bir başlangıçtır ve o güzel hasletlere ulaşmak için çok bereketli bir ekim mevsimidir.

Aslında, inananlar için, insan ömrü bir Ramazan, buluş çağı imsak vakti ve ölüm de iftar anıdır. Bir aylık Ramazan, bir ömür süren kulluk orucunun alıştırması gibidir. Otuz günde kazandığı güzel hasletleri hayat boyu devam ettirmesini bilenlerdir ki, onlar, burada biraz aç ve susuz kalmaya bedel, ötede “Kullarım, çok defa sizi renginiz kaçmış, benziniz sararmış-solmuş, gözleriniz içine çökmüş ve avurtlarınız çukurlaşmış olarak görüyordum. Buna Benim için katlanıyordunuz. O geçmiş günlerde takdim ettiklerinize bedel haydi bugün afiyetle yeyin, için” hitabını duyacak ve işte o gün asıl iftarı yapacaklardır.

RİSALE...

İkinci Risale olan İkinci Kısım (Yirmi Dokuzuncu Mektup) Ramazan-ı Şerife dairdir

Birinci kısmın sonunda İslam şearinden bir parça bahsedildiğinden, şearin en parlağı ve muhteşemi olan ramazan-ı şerife dair bu ikinci kısımda, onun bazı hikmetleri anlatılacaktır. Bu kısım, ramazan-ı şerifin pek çok hikmetinden dokuzunu bildiren “Dokuz Nükte”dir.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

شَهْرُ رَمَضَانَ الَّذِي أُنْزِلَ فِيهِ الْقُرْآنُ هُدًى لِّلنَّاسِ وَ بَيِّنَاتٍ مِّنَ الْهُدَىٰ وَ الْفُرْقَانِ

* **Birinci Nükte:** Ramazan-ı şerifteki oruç, İslamiyet’in beş şartının önde gelenlerinden ve İslam şearinin büyüklerindendir.

İşte ramazan-ı şerifteki orucun hem Cenâb-ı Hakk’ın rubûbiyetine, hem insanın toplum hayatına, hem şahsî hayata, hem nefsin terbiyesine, hem Allah’ın verdiği nimetlere karşılık şükre bakan çok hikmetleri var. Cenâb-ı Hakk’ın rubûbiyeti noktasında orucun pek çok hikmetinden biri şudur: Cenâb-ı Hak, yeryüzünü bir nimet sofrası suretinde yaratmak

ve her çeşit nimetini *مِنْ حَيْثُ لَا يَحْتَسِبُ* bir tarzda o sofraya dizmekle kusursuz rubûbiyetini, Rahmaniyyet ve Rahîmiyyetini ifade ediyor. İnsanlar gaflet perdesi altında ve sebepler dairesinde o vaziyetin bildirdiği hakikati tam göremiyor, bazen unutuyor.

Ramazan-ı şerifte ise müminler birden muntazam bir ordu hükmüne geçer. O Ezelî Sultan’ın ziyafetine davet edilmiş bir şekilde, akşama yakın “buyurunuz” emrini bekliyor gibi kulluğa yakışır bir tavır göstererek o şefkatli, haşmetli ve engin Rahmaniyyete geniş, büyük ve düzgün bir kullukla karşılık verirler. Acaba böyle yüce bir kulluğa ve şerefli bir ikrama katılmayan insanlar, insan ismine lâayık mıdır?

* **İkinci Nükte:** Mübarek ramazan orucunun Cenâb-ı Hakk’ın nimetlerine karşılık şükre bakan çok hikmetlerinden biri şudur:

Birinci Söz’de denildiği gibi, bir padişahın mutfağından bir tablacının getirdiği yiyecekler bir fiyat ister. Tablacıya bahşış verildiği halde, o çok kıymetli nimetleri kıymetsiz zannedip nimet olarak vereni tanımamak son derece ahmaklıktır. İşte bunun gibi, Cenâb-ı Hak sayısız çeşitteki nimetlerini insana yeryüzünde dağıtmış, karşılığında onların fiyatı olarak şükür istiyor. Nimetlerin görünüşteki sebepleri ve sahipleri tablacı hükmündedir. O tablacılara bir fiyat veriyor, minnettar oluyoruz; hatta hak etmedikleri halde çok fazla hürmet ve teşekkür ediyoruz. Halbuki nimetlerin gerçek sahibi Mün’im-i Hakiki, o nimetler için o sebeplerden sonsuz derece daha fazla şükre lâayıktır. O’na teşekkür de nimetleri doğrudan doğruya O’ndan bilmekle, kıymetlerini takdir etmekle ve o nimetlere ihtiyacını hissetmekle olur. İşte ramazan-ı şerifteki oruç hakiki, hâlis, muazzam ve umumi bir şükürün anahtarıdır. Çünkü diğer vakitlerde mecburiyet altında olmayan insanların çoğu, hakiki açlık hissetmedikleri zaman pek çok nimetin kıymetini anlayamıyor.

Tok insanlarca –bilhassa zenginse– kuru bir parça ekmeğin nasıl bir nimet olduğu, bunun derecesi anlaşılmıyor.

Halbuki iftar vaktinde tat alma duyusu o kuru ekmeğin bir mümin için Cenâb-ı Hak’tan gelen çok kıymetli bir nimet olduğuna şahitlik eder. Padişah’tan en fakir insana kadar herkes ramazan-ı şerifte o nimetlerin kıymetini anlamakla manevî bir şükre erişir. Hem insan gündüz vakti yemek yasak olduğu için, “Bu nimetler benim mülküm değil. Bunları alıp yemekte hür değilim. Demek bunlar başkasının malıdır ve verdiği nimetlerdir. Onun emrini bekliyorum.” diyerek nimeti nimet bilir, mânen şükreder. İşte bu şekilde oruç, çok yönden insanın hakiki vazifesi olan şükrün anahtarı hükmüne geçer.

*** Üçüncü Nükte:** Orucun toplum hayatına bakan çok hikmetlerinden biri şudur:

İnsanlar geçimlerini sağlamak yönünden farklı yaratılmıştır. Cenâb-ı Hak o farklılıktan dolayı zenginleri fakirlere yardıma davet ediyor. Halbuki zenginler, fakirlerin acınacak acı hallerini ve açlıklarını oruçtaki açlıkla tam hissedebilirler. Eğer oruç olmazsa nefsinde düşkün pek çok zengin bulunabilir ki, açlık ve fakirliğin ne kadar acı, fakirlerin şefkate ne kadar muhtaç olduğunu anlayamaz. Bu yüzden insanın hemcinsine şefkati hakiki şükrün bir esasıdır. Hangi fert olursa olsun, kendisinden bir bakıma daha fakirini bulabilir. Ona karşı şefkat göstermekle sorumludur. Eğer nefsinde açlık çektirme mecburiyeti olmazsa, şefkat vasıtasıyla vazifeli bulunduğu ihsanı ve yardımını yapamaz, yapsa da tam olmaz. Çünkü o hakiki hali kendi nefsinde hissetmez.

*** Dördüncü Nükte:** Ramazan-ı şerifteki orucun nefsin terbiyesine bakan çok hikmetlerinden biri şudur:

Nefis, hür ve serbest olmak ister, kendini öyle kabul eder. Hatta kendinde var olduğunu vehmettiği bir rubûbiyeti ve keyfince hareketi, yaradılışı gereği arzular. Sonsuz nimetlerle terbiye olunduğunu düşünmek istemez. Bilhassa dünyada servet ve iktidarı da varsa, gafletde yardım etmişse bütün bütün gasp edercesine, hırsız misali, Allah’ın verdiği nimetleri hayvan gibi yutar. İşte ramazan-ı şerifte en zenginden en fakire kadar herkesin nefsi anlar ki, kendisi bir şeye mâlik değil başkasının mülküdür; hür değil kuldur. Emredilmezse en basit ve rahat şeyi bile yapamaz, elini suya uzatamaz. Böylece insanın kendinde vehmettiği rubûbiyeti kırılır; kulluğu takınır, hakiki vazifesi olan şükre girer.

*** Beşinci Nükte:** Ramazan-ı şerif orucunun, nefsin güzel ahlâkla donatılmasına ve asice davranışlarından vazgeçmesine bakan çok hikmetlerinden biri şudur:

İnsanın nefsi gafletle kendini unuttur. Mahiyetindeki sonsuz aczi, fakrı, son derece kusurunu göremez ve görmek istemez. Hem ne kadar zayıf, yokluğa maruz ve musibetlere hedef olduğunu, çabuk bozulan, dağılan et ve kemikten ibaret olduğunu düşünmez. Âdeta çelikten bir vücudu varmış, ölmeyecekmiş gibi, kendini ebedî hayal edercesine dünyaya saldırır. Şiddetli bir hırs ve açgözlülükle, şiddetli bir alâka ve muhabbetle dünyaya atılır. Her lezzetli ve menfaatli şeye bağlanır.

Kendisini tam bir şefkatle terbiye eden Hâlık'ını unuttur. Ömrünün neticesini ve ahiret hayatını düşünmez, kötü ahlâk içinde yuvarlanır.

İşte ramazan-ı şerifteki oruç en gafillere ve inatçılara bile zayıflığını, aczini ve fakrını hissettiriyor. İnsan açlık vasıtasıyla midesini düşünür, midesindeki ihtiyacı anlar. Zayıf vücudunun ne kadar çürük olduğunu hatırlar. Ne derece merhamete ve şefkate muhtaç olduğunu idrak eder. Nefsin firavunluğunu bırakıp tam bir acz ve fakr ile Cenâb-ı Hak'ın dergâhına sığınmaya bir arzu duyar ve manevî bir şükrün eliyle rahmet kapısını çalmaya hazırlanır. Eğer gaflet kalbini bozmamışsa...

*** Altıncı Nükte:** Ramazan-ı şerif orucunun –ramazan, Kur'an-ı Hakîm'in indirildiği en mühim zaman olması yönüyle– Kur'an-ı Hakîm'in indirilişine bakan çok hikmetlerinden biri şudur:

Kur'an-ı Hakîm madem ramazan ayında inmiş; insan Kur'an'ın indirildiği zamanı hatıra getirerek o semavî hitabı güzelce karşılamak için ramazan-ı şerifte nefsin süflî ihtiyaçlarından ve faydasız, boş hallerden sıyrılmakla.. yiyip içmeyi terk edip meleklerle benzemekle.. Bir surette Kur'an'ı yeni indiriliyor gibi okumak, duymak ve ondaki ilahî hitabı âdeta geldiği anı yaşarcasına dinlemekle. O hitabı Resûl-u Ekrem'den (aleyhissalâtü vesselam) işitiyor gibi, belki Hazreti Cebrail'den, belki Mütakellim-i Ezelî'den dinliyor gibi kutsî bir hale mazhar olur. Ve kendisi tercümanlık edip başkasına dinletmekle Kur'an'ın indiriliş hikmetini bir derece gösterir. Evet, ramazan-ı şerifte İslam âlemi âdeta bir mescit hükmüne geçiyor. Öyle bir mescit ki, milyonlarca hafız o en büyük mescidin köşelerinde Kur'an'ı, o semavî hitabı dünyadakilere işittiriyor. Her ramazan, شَهْرُ رَمَضَانَ الَّذِي أُنْزِلَ فِيهِ الْقُرْآنُ ayetini nuranî, parlak bir tarzda gösteriyor; Kur'an ayı olduğunu ispat ediyor. O büyük cemaatin fertlerinden bazıları huşû ile o hafızları dinler, diğerleri Kur'an'ı kendi kendine okur. Böyle bir haldeki mukaddes bir mescitte süflî nefsin heveslerine uyup yemek içmekle o nuranî vaziyetten çıkmak ne kadar çirkinse, o mescitteki cemaatin manevî nefretine ne kadar hedefse, aynı şekilde, ramazan-ı şerifte oruç tutanlara muhalefet edenler de bütün İslam âleminin manevî nefretine ve tahkirine o derece hedefdir.

*** Yedinci Nükte:** Ramazan orucunun, dünyaya ahiret için ekip biçmeye ve ticaret yapmaya gelen insanın kazancına bakan çok hikmetlerinden biri şudur:

Ramazan-ı şerifte amellerin sevabı bire bindir. Hadisin kesin hükmüyle, Kur'an-ı Hakîm'in her bir harfinin on sevabı var, on hasene (iyilik) sayılır, on cennet meyvesi getirir. Ramazan-ı şerifte ise her bir harf, on değil bin.. Âyetü'l-Kürsî gibi ayetlerin her bir harfi binler.. ramazan-ı şerifin cumalarında daha fazla.. Kadir gecesinde ise otuz bin hasene sayılır. Evet, her bir harfi otuz bin bâki meyve veren Kur'an-ı Hakîm, ramazan-ı şerifte öyle nuranî bir tûbâ ağacı hükmüne geçiyor ki, müminlere milyonlarca bâki meyveyi kazandırır. İşte gel, bu kutsî, ebedî, kârlı ticarete bak, seyret ve düşün; bu harflerin kıymetini takdir etmeyenlerin nasıl sonsuz bir zararda olduğunu anla!..

İşte ramazan-ı şerif, âdeta ahiret ticareti için gayet kârlı bir sergi, bir pazardır.. ahirete ait kazançlar için gayet verimli bir zemindir.. ve amellerin yeşermesi, meyve vermesi için bahardaki nisan ayıdır. Cenâb-ı Hakk'ın rubûbiyet saltanatı karşısında insanın kulluğunun resmî geçit yapması için en parlak, kutsî bir bayram hükmündedir. Ve öyle olduğundan, nefis gafletle yemek içmek gibi hayvanî ihtiyaçlarına, faydasız, boş, kötü heveslerine uyarak hoşuna giden lezzetli şeylere girmemesi için oruçla vazifelendirilmiş. İnsan âdeta geçici olarak hayvanilikten çıkıp melek vaziyetine girdiği veyahut ahiret ticaretine yöneldiği için dünyevî ihtiyaçlarını bir süreliğine bırakmakla uhrevîleşir. Ve cisme bürünmüş bir ruh vaziyetine geçerek orucu ile samediyete bir nevi aynalık eder.

Evet, ramazan-ı şerif bu fâni dünyada, fâni ömürde, kısa bir hayatta bâki bir ömrü ve uzun, ebedî bir hayatı içinde saklar, kazandırır. Bir tek ramazan, insana seksen senelik bir ömrün neticelerini kazandırabilir. Kadir gecesinin ise, Kur'an'ın açık ve değişmez hükmüyle, bin aydan daha hayırlı olması, bu sırra kesin bir delildir. Evet, nasıl ki bir padişah saltanatı süresince, belki her sene ya "cülûs-u hümayûn" adıyla tahta çıkışını ya da saltanatının başka bir şaşaalı cilvesini gösteren bazı günleri bayram yapar. İdaresi ve emri altındakileri o gün umumi kanunlar dairesinde değil, belki hususi olarak ihsanlarına, perdesiz huzuruna, has iltifatına ve fevkalâde icraatına mazhar eder; buna lâayık ve sadık milletine doğrudan doğruya, hususi alâka gösterir.

Aynen öyle de, Ezel ve Ebed Sultanı, on sekiz bin âlemin Padişah-ı Zülcelâli o on sekizbin âleme bakan şanlı fermanı Kur'an-ı Hakîm'i ramazan-ı şerifte indirmiş. Elbette ramazanın hususi bir ilahî bayram, rabbanî bir sergi ve ruhanî bir meclis hükmüne geçmesi hikmetin gereğidir. Madem ramazan o bayramdır, elbette insanları süflî ve hayvanî meşguliyetlerden bir derece çekmek için oruç emredilecek. O orucun mükemmeli ise mideyle beraber bütün uzuv ve duygulara; göze, kulağa, kalbe, hayale, fikre ve bunun gibi insanın bütün donanımına da bir nevi oruç tutturmaaktır. Yani onları haram kılınan şeylerden, faydasız, boş işlerden çekmek ve her birini hususi kulluğuna sevk etmektir.

Mesela dilini yalandan, gıybetten ve çirkin tabirlerden arındırmakla ona oruç tutturmak ve onu Kur'an okuma, zikir, tesbih, salâvat ve istiğfar gibi şeylerle meşgul etmek...Mesela gözünü harama bakmaktan, kulağını fena şeyleri işitmekten men edip gözünü ibret için bakmak, kulağını hak söz ve Kur'an dinlemek için kullanmak gibi, diğer uzuv ve duygularına da bir nevi oruç tutturmaaktır. Zaten mide, vücuttaki en büyük fabrika olduğundan oruç ile onun çalışmasına ara verdirilirse başka küçük tezgâhlar ona kolayca uydurulabilir.

*** Sekizinci Nükte:** Ramazan-ı şerifin insanın şahsî hayatına bakan çok hikmetlerinden biri şudur: Oruç, insana en mühim bir ilaç gibi maddî ve manevî bir perhizdir... Hem tıbben de bir perhizdir ki, nefsi yeme içme hususunda keyfine göre hareket ettikçe insanın maddî hayatına tıbben zarar verdiği gibi, helâl-haram demeyip önüne gelen şeye

saldırmak manevî hayatını da âdeta zehirler. Artık kalbe ve ruha itaat etmek o nefse güç gelir. Asice dizginini eline alır. İnsan daha ona binemez; o, insana biner. Fakat nefis ramazan-ı şerifte oruç vasıtasıyla bir çeşit perhize, riyazete çalışır ve söz dinlemeyi öğrenir. Biçare zayıf mideye hazmetmeden yemek üzerine yemek doldurmakla da hastalıkları davet etmez. Ve emirle helâli terk etmesi sayesinde, haramdan çekinmek için aklını ve dinin emrini dinlemeye kabiliyet kazanır, manevî hayatını bozmamaya çalışır.

Hem insanların büyük çoğunluğu açlığa çok defa düşer. Sabır ve tahammül için bir idman olan açlık, riyazete muhtaçtır. Ramazan-ı şerifteki oruç on beş saat –sahursuz ise yirmi dört saat– devam eden bir açlığa sabır, tahammül, bir riyazet ve idmandır. Demek, insanın musibetini ikileştiren sabırsızlığın ve tahammülsüzlüğün bir ilacı da oruçtur. Hem o mide fabrikasının çok hizmetçisi ve insanda onunla alâkalı çok uzuv ve duygu var. Nefis eğer bir ayın gündüz zamanında geçici olarak işine ara vermezse, o fabrikanın hizmetçilerine, o uzuv ve duygulara hususi ibadetlerini unutturur, onları kendisiyle meşgul eder, tahakkümü altına alır.

İnsandaki başka uzuv ve duyguları da o manevî fabrika çarklarının gürültüsü ve dumanlarıyla karıştırır. Dikkatlerini daima kendine çeker. Onlara yüksek vazifelerini bir süreliğine unutturur. Bundandır ki, eskiden beri pek çok veli zât, kemâle ulaşmak için kendilerini riyazete, az yeme içmeye alıştırmışlar. Fakat ramazan-ı şerif orucuyla o fabrikanın hizmetçileri anlar ki, sırf o fabrika için yaratılmamışlar. Ve insandaki diğer uzuv ve duygular, o fabrikanın süflî eğlenceleri yerine ramazan-ı şerifte meleklerle ait ve ruhanî eğlencelerden lezzet alır, onlara yönelir. Bunun için ramazan-ı şerifte müminler, derecelerine göre ayrı ayrı nurlara, feyizlere, manevî sevinçlere mazhar olurlar. Kalb, ruh, akıl, sır gibi latifeler o mübarek ayda oruç vasıtasıyla çok yüksek makamlara çıkar ve feyizlenir. Midenin ağlamasına rağmen onlar masumane güler.

*** Dokuzuncu Nükte:** Ramazan-ı şerif orucunun doğrudan doğruya nefsin kendinde var olduğunu vehm ettiği rubûbiyetini kırmak ve aczini göstererek kulluğunu bildirmek yönünden bir hikmeti şudur:

Nefis Rabbini tanımak istemez; firavunca kendisi rubûbiyet ister. Ne kadar azap çektilisede o damar onda kalır, fakat o damarı açlıkla kırılır. İşte ramazan-ı şerifteki oruç, doğrudan doğruya nefsin firavunluk cephesine darbe vurur, onu kırar. Ona aczini, zayıflığını, fakrını gösterir, kul olduğunu bildirir. Hadis rivayetlerinde vardır ki, Cenâb-ı Hak nefse demiş: “Ben neyim, sen nesen?” Nefis şöyle cevap vermiş: “Ben benim, sen sensin!” Cenâb-ı Hak azap etmiş, cehenneme atmış, yine sormuş. Nefis yine demiş ki: “Ben benim, sen sensin.” Nasıl azap ettiyse nefis enaniyetten vazgeçmemiş. Sonra Cenâb-ı Hak açlıkla azap etmiş, yani onu aç bırakmış. Yine sormuş: “Ben neyim, sen nesen?” Nefis demiş ki: Yani, “Sen benim Rahîm Rabbimsin, ben senin aciz bir kulunum

Ramazan İlmihali

ORUÇ: İslâmın beş şartından birisi de oructur Hicretin ikinci senesi farz kılınmıştır Kitap, Sünnet ve icma ile sabittir. Oruç insanın imsak vaktinden güneşin batışına kadar, yemekten, içmeden, cinsel münâsebetten kendini men etmesidir. Ramazan ayına oruç ayı denir. Oruca niyyet şarttır Kalben niyet kâfidir dil ile de söylemek menduptur. Ramazan orucu müslüman, akıllı ve ergenlik çağına gelmiş kimselere farzdır. Ramazan orucu, kameri aylardan Ramazan ayının bazen 29, bazen 30 gün sürmesine göre 29 veya 30 gün olarak tutulur.

Orucun Kısımları

Oruç altı kısımdır. Bunlar

- 1 - Farz,
- 2 - Vacip,
- 3 - Sünnet,
- 4 - Mendup ve Mustehap,
- 5 - Nafile,
- 6 -Mekruh

1) Farz oruç: Ramazan orucunun edası ve kazası farzdır. Keffaret oruçlarının tutulması da farzdır.

2) Vacip oruç: Adak oruçları ile bozulan nafile orucun kaza edilmesi vaciptir.

3) Sünnet oruç: Kamerî aylardan Muharrem ayının 9-10 veya 10-11. günlerinde oruç tutmak sünnettir.

4) Müstehap oruç: Kameri ayların 13. 14. 15. günleri ile her haftanın Pazartesi ve Perembe günleri, Şevval ayında 6 gün oruç tutmak müstehaptır.

5) Nafile Oruç: Hiç bir sabit vakite bağlı olmadan tutulan oruçtur.

6) Mekruh oruç: İki türlü mekruh oruç vardır:

a -Tenzihen Mekruh: Muharrem'in yalnız 10'nunda Aşure orucu, Nevruz günü ve tayin edilerek tutulan Cuma ve Cumartesi orucu günleri oruç tutmak, iki orucu iftar etmeksizin birbirine eklemek veya senenin tamamını oruçlu geçirmek mekruhtur.

b -Tahrimen Mekruh: Ramazan bayramının birinci günü, Kurban bayramının birinci, ikinci, üçüncü, dördüncü günü tutulan oruçtur.

Oruç Kimlere Farzdır?

Ramazan Orucunun bir kimseye farz olması için o kimsenin

- 1 - Müslüman olması lazımdır
- 2 - Akıllı olması lazımdır
- 3 - Buluğa ermiş (çocukluktan kurtulmuş olması lazımdır)
- 4 - Sıhhatli olmalıdır (Hastalara edası farz değildir, iyileşince kaza ederler)
- 5 - Bir yerde devamlı ikamet etmeleri lazımdır (Misafir iseler, misafirlikten sonra eda ederler)

Not: Bütün bunlara sahip olan kimse orucun sıhhati bakımından niyet etmelidir Aksi halde orucu sahih olmaz

Ramazanda Oruç Tutamayanlar Ne Yaparlar?

Oruç tutmayacak kadar hasta olanlar, hastaya bakanlar, Ramazan ayında yolculuk yapanlar, gebe veya emzikli olanlar, aşırı yaşlılar ve düşkünler, aybaşı hali veya logusalık halinde bulunan kadınlar Ramazan ayında oruç tutmazlar. Bunlar:

- a. Aybaşı hali veya logusalık halinde olan kadınlar ile emzikli ve gebe olan kadınlar, bu özürleri sona erdikten sonra ve Ramazan ayı dışında oruçlarını kaza ederler.
- b. Yolcular, yolculukları bitince oruçlarına başlarlar. Ramazan ayında tutamadıkları oruçlarını Ramazan ayından sonra tutarlar.

Oruca Ne zaman ve Nasıl Niyet Edilir?

Orucun sahih olması için niyet etmek şarttır. Niyetsiz oruç makbul değildir. Ramazan orucuna, akşamdan itibaren kuşluk vaktine kadar niyet edilebilir. Şöyle ki: Normal olarak oruca, sahur yemegini yedikten sonra niyet edilir. Ancak sahurda uyanamayıp yeme içme zamanının bittiği imsak vaktinden sonra kalkan bir kimse, güneş doğmuş olsa bile, kuşluk vaktine kadar o günün orucuna niyet edebilir. Yeter ki, imsak vaktinden sonra orucu bozacak bir şey yapmasın. Sahura kalkmak istemeyen bir kimse, akşamdan sonra yarının orucuna niyet edebilir, geceleyin kalkıp tekrar niyet etmesi gerekmez.

Ramazan ayında tutulamayan orucu, başka günlerde kaza ederken niyetin geceleyin tan yeri ağarmadan önce yapılması gerekir. Keffaret oruçları da böyledir. Bu oruçlara imsaktan sonra niyet edilmez. Niyet esasen kalp ile olur.

Yani geceleyin, yarın oruç tutacağını kalbinden geçiren kimse niyet etmiş demektir. Oruç tutmak düşüncesi ile sahur yemeğine kalkan kimsenin bu düşüncesi de niyettir. Oruca kalp ile niyet etmek yeterlidir. Ancak kalp ile yapılan bu niyeti dil ile söylemek daha iyidir. Bu sebeple, oruç tutacak olan kimse, hem içinden niyet etmeli, hem de dili ile:

" Niyet ettim Ramazan-i serifin yarinki orucuna " diye söylemelidir.

Orucu Bozmanın Cezası

Oruç bir ibadettir. Ona başlamakla borç olur onu bozmak günahdır. Farz olan Ramazan orucunun dünyevi cezası keffarettir. Keffaret 60 günlük oruç olup bir gün de kazası olmakla 61 gün eder.

Diğer oruçları yalnız kaza etmek yeterlidir. Orucu bozan şeylerin bir kısmı yalnız kazayı gerektirir. Şöyle ki kendisinde gıda, deva, lezzet ve menfaat bulunan bir şey yemek orucu bozar keffâreti gerektirir.

Orucu bozup kaza ve keffaret gerektiren haller

Oruçlu olduğunu bildiği halde kasden:

- 1.Yemek, içmek, (ister gıda maddesi, isterse ilaç olsun)
- 2.Cinsi ilişkide bulunmak.
- 3.Sigara içmek orucu bozar, kaza ve keffareti gerektirir.

Ramazan ayında niyet ederek oruca başlayan bir kimse özürsüz olarak bile bile yiyip içse veya cinsi ilişkide bulunsa orucu bozulur. Bozulan bu orucun gününe gün kaza edilmesi, ayrıca oruç özürsüz olarak ve bile bile bozulduğu için de keffaret tutması gerekir.

Başlanan bir orucu bilerek bozmanın dünyadaki cezası keffarettir. Yani altmış (60) gün birbirini ardınca oruç tutmaktır. Herhangi bir sebeple keffaret orucuna ara verilir veya eksik tutulursa yeniden başlayıp altmış günü kesintisiz tamamlamak lazımdır. Kadınlar keffaret orucu tutarken araya giren âdet günlerini tutmazlar, âdet halleri bitince ara vermeden temiz günlerinde oruca devam ederek altmış günü tamamlarlar.

Oruçlu olan Kimseye Mekruh olan Haller

- 1 - Abdest veya gusulde ağza ve buruna su çekerken suyu bol kullanıp ağızda tutmak mekruhtur
- 2 - Oruçlu kimsenin pişen yemeğin tadına bakması (kötü huylu kocası olan kadınlar için bir mahzur yoktur)
- 3 - Oruçlu kimsenin satın alacağı yağ bal vs tadına bakması mekruhtur
- 4 - Evvelce çiğnenmiş bir sakızı çiğnemek mekruhtur
- 5 - Oruçlu kimsenin hareketini azalmak için soğuksu ile yıkanması mekruhtur
- 6 - Halsiz kalacak kadar kan aldirmek
- 7-Kendisinden emin olmayan bir kişinin hanımını öpmesi, boynuna sarılması
- 8-Tükrüğü ağızda biriktirip yutmak
- 9-Kendini zayıf düşüreceğini tahmin ettiği yorucu bir işte çalışmak
- 10-Ağızına su alıp çalkalamak

Orucu Bozup Yalnız Kaza Gereken Haller

- 1 - Çiğ yemek, un yemek, hamur yemek
- 2 - Çok az tuz yemek keffareti gerektirir
- 3 - Pamuk, kağıt gibi yenmeyen bir şey yemek
- 4 - Zeytin çekirdeği ve buna benzer bir şey yemek
- 5 - İğne yaptırmak ilaç almak
- 6 - Boğaza kaçan yağmur veya kar suyu kendi iradesi dışında yutmak
- 7 - Abdest alırken boğaza su kaçması
- 8 - Oruçlu olduğunu bilen bir kimse ağzına aldığı renkli bir ipliğin suyunu yutsa orucu bozulur
- 9 - Toprak yutmak
- 10 - Kulağa yağ veya su damlatmak
- 11 - Ağız dolusu kusmak
- 12 - Ağız içinde kalan nohut tanesi kadar bir maddeyi yemek
- 13 - Unutarak bir şeyi yeyip içen birkemsenin orucunun bozulduğunu zannederek yeyip içmesi
- 14 - Sabah olduğu halde olmadı zannedip sahur yemek
- 15 - Geceleyin niyeti unutilan, gündüz niyeti edilen oruç bozulursa kaza lazım gelir
- 16 - Güneş batmadan battı zannedip iftar etmek
- 17 - Bir kimse oruçlu iken sefere çıksa yolda orucunu bozsa kaza icap eder
- 18 - Uyurken birisi tarafından boğazına su dökülmesi

Orucu Bozmayan Haller

- 1 - Oruçlu olduğunu unutarak yemek, içmek, cinsi münasebette bulunmak
- 2 - Uyurken ihtilam olmak
- 3 - Gusul icap eden kimsenin sabahleyin gusletmesi
- 4 - Ağızına gelen balgamı yutmak
- 5 - Genzinden gelen akıntıyı yutmak
- 6 - Ağızına alınan ilacın tadının boğaza ulaşması
- 7 - Ağız içinde kalan nohuttan ufak şeyin yutulması
- 8 - İradesi dışında kusmak
- 9 - Abdest ve gusulde ağız içinde kalan yaşlığın tukruk ile birlikte yutulması orucu bozmaz
- 10 - Dişlerin arasında çıkan kan az olur, tukruğe galip olmazsa oruç bozulmaz Eğer bu kan tukruğe müsavi veya daha fazla ise orucu bozar
- 11 - Bir illetten dolayı ağızdan çıkan boğaza akan su orucu bozmaz
- 12 - Gözyaşı ve alinterı ağıza gitse az miktarı orucu bozmaz, çoğu bozar
- 13 - Ağrıyan bir dişe konulan bir karanfilin tadı boğaza gitse orucu bozmaz Karanfil ağıza giderse orucu bozar

- 14 - Renkli bir ip parçasını ağıza giderse orucu bozar
- 15 - Ağız içinde kalan nohut tanesinden küçük şeyler orucu bozmaz
- 16- Göze dökülen ilaç orucu bozmaz
- 17- Kan aldirmek

Oruç Tutmamayı ve Bozmayı Gerektiren Haller

Hasta olmak, yolcu olmak, mecburilik, gebelik ve emzicilik, dermansızlık, düşkünlük ve ihtiyarlık

- 1 - Hasta olmak Bir hasta oruç tuttuğu takdirde hastalığın artmasından veya uzamasından korkarsa, bilahare kaza etmek üzere tutmayabilir veya bozabilir
- 2 - Yolculuk Bir kimse uç günlük veya onsekiz saatlik bir mesafeye yolculuk yapmış olursa, bilâhare kaza etmek üzere oruca niyyet etmez
- 3 - Mecburilik Tarafından orucun bozulması için zorlanırsa bozmadığı takdirde öldürülmesi soz konusu ise
- 4 - Gebelik ve mezicilik Gebe olan veya bir çocuğa sut veren kadın, kendine veya çocuğa bir zarar gelmesinden korkarsa bilahare kaza etmek şartıyla orucu bozabilir
- 5 - Açlık ve susuzluk Bir kimse aklıktan ve susuzluktan dolayı aklını kaybedeceğini tecrübeyle veya musluman bir tabibin ıkazıyla anlarsa orucunu bozar
- 6 - Düşkünlük ve ihtiyarlık Oruç tutmaya gucu yetmeyen çok yaşlı kimseler de oruç tutmazlar

Çocuklar ve Ramazan

Çocuklara Ramazan'ın farkını hissettirin

İftar vaktinin erken olması sebebi ile çoğu insan orucunu işyerinde açacak. Hiç olmazsa ilk günde imkanlarınızı zorlayıp orucunuzu evinizde ailenizle birlikte açmaya çalışın! Çocuklar Ramazan'ın farkını hissetsin!

Teravihe çocuğunuzla gidin beraber tervih kılın

Elinden tuttuğunuz çocuğunuzla birlikte teravih namazına gidin. Namazdan sonra, önce çocuğunuza küçük; ama onun hoşuna gidecek bir hediye verin. Sonra yanınıza aldığınız çikolata ya da şekerleri teravihe gelen diğer çocuklara dağıtarak onlara Ramazan'ın rahmet yüzünü bir kere daha gösterin.

Ekonomik durumunuz iyiye se bu sık sık yaparak camiye gelen çocukları sevindirir.

Çocukları camiden kovmayın

Teravihtesiniz, huşu ile namazınızı kılıyorsunuz. Çevrenizde yüzlerindeki rahmetten izlerle muzipçe dolaşan hatta safların arasında koşuşan çocuklar var. Halden anlamayan bazı nadanların onların koşuşturmasından rahatsız oldukları belli.

Çocuklara kızarak sert sert bakışları ile onları azarlayanların aksine, siz nazarınıza rahmeti yerleştirin ve kendilerinden hoşnut olduğunuzu izhar edin. Namazdan sonra da karşılaştığınız çocuğun başını okşayıp onu tebrik ederek “Allah ibadetinizi kabul etsin” deyin.

Çocukların dinî eğitiminde bu ay bir fırsattır

Eğitim, büyüklerin kendilerini takip eden nesli her yönden geliştirmek, çelişki ve tutarsızlıklardan kurtarmak, ahenkli davranış ve olgunlaşmış şahsiyete ulaştırmak için gösterdiği çabalar bütünüdür. Eğitim için müsait ortamın, heyecanın, motivasyonun ve uygulama yapma imkânının bulunması şarttır. Çocuklara İslâmi eğitimin kazandırılmasının en müsait ortamlarından biri de Ramazan ayıdır.

Heyecan, eğitimi hem kolaylaştıran hem de zorlaştıran bir husustur. Bu itibarla heyecanın eğitime verdiği olumlu ve olumsuz olmak üzere iki yönlü etkisi vardır. Öğrenilecek şeyle aynı yönde olan heyecanlar eğitimi kolaylaştırır; fakat öğrenilecek şeyle zıt yönde olan heyecanlar eğitimi zorlaştırır.

Meselâ Ramazan ayının heyecanı, İslâmi terbiyeyi kolaylaştırarak İslâm eğitime olumlu bir katkıda bulunur. Bunun yanında İslâm örf, âdet ve ahlakıyla uzaktan yakından hiç alâkası olmayan bazı bayramların heyecanı ise çocukların İslâmi terbiyeyi kazanmalarına engel olur. Heyecanın en büyük neticesi motivasyonu ortaya çıkarmasıdır. Kısaca motivasyon, öğrenilecek şeye karşı iradeli olarak ilgi ve merak duymaktır. Herhangi bir şeye ilgi ve merak duymadan onu öğrenmek mümkün değildir.

Bu sebeple ilgisizlik ve dikkatsizlik, öğrenme ve anlamaya engel olan kalbe çekilmiş bir perdedir. Artık bugün çocuğa motivasyon kazandırılmadan eğitim ve öğretim yapılamayacağı bütün dünya eğitimcileri ve pedagogları tarafından kabul edilmiş bir husustur. Bunun yanında halkımız arasında "Merak ilmin hocasıdır" sözü yıllardır kullanılmış ve adeta atasözü haline gelmiştir.

En büyük muallim ve terbiye edici olan Kainatın İftihar Tablosu Peygamber Efendimiz (sas) de, bir şeyler anlatmak istediğinde ashabının ilgi ve merakını uyandırarak motivasyonunu artırırdı. Bütün bunlardan da anlaşılıyor ki, Müslüman anne–babanın yapacağı ilk iş, çocukta harekete geçirici güç olan ilgi ve merakı temin etmektir. Bu sebeple dikkati toplamak için mübarek Ramazan ayı, oruç, teravih namazı, imsak ve sahur gibi çeşitli motiflerden faydalanmak lazımdır.

Çocuklar sizi namaz kılarken görsün

Bugün bir başlangıç yapın. 1,5-2 yaşından büyük çocuğunuz varsa onların bulunduğu bir ortamda namaz kılın. Onlar sizlerin önlerinize gelsin, sırtınıza çıksın. Onlara müdahale etmeyin. Peygamberimiz de bu şekilde davranmıştı.

Çocuklarınız sizi namaz kılarken görsün. Bu onun zihnine yerleşecek ve ileride evde sizin yaptıklarınız adına çok önemli bir hatıra olarak kalacaktır. Mümkünse namazlarınızı evde eşlerinizle birlikte cemaat yaparak kılın. Böylece namazınızın yirmi yedi kat daha fazla sevap getireceğini Efendimiz (sas) haber veriyor.

Ramazan Bayramı

Bayram bir sevinç ve neşe günüdür. Yüce duyguların coştuğu, sevgi ve saygı, hislerinin mü'minler arasında alabildiğine canlandığı güzel günlerden biridir. O günde yardımlaşma ve kaynaşma son sınırına varır.

Bayram insanları kaynaştırıp biraraya getiren en güzel vesilelerden biridir. Öyle ki, bayramda şahlanan yardımlaşma ve hediyeleşme ruhu yalnızca hayatta olanlara bağlı kalmaz, dünyadan gidip kabirlerinde bir Fatih bekleyenlere kadar uzanır. Onların bu dileğini yerine getirmek için mü'minler bayramda kabirleri ziyaret ederler; ruhlarına Kur'ân'lar, Fatihalar ve dualar okuyarak onları da sevindirirler.

Ramazan Bayramının mü'minler arasında ayrı bir yeri vardır. Çünkü Ramazan Bayramı, hergün tutulan orucun iftar vaktindeki sevinci gibi, tutulan bir aylık orucun toplu bir iftar sevincini ifade eder. Bir ay gibi uzun bir süreyle, özellikle Ramazan'ın yaz mevsimine denk geldiğinde sıcak günlerde nefislerine oruç tutturan mü'minler, sabır imtihanını vererek manevi sorumluluktan kurtulmanın sevincini Ramazan Bayramında yaşama imkânına kavuşurlar.

Ramazan ve Kurban bayramları Hicretin 2. yılından itibaren kutlanmaya başlanmıştır. Ramazan orucu da ilk defa bu yıl farz kılınmış, bu ayı oruçla geçiren mü'minler sonraki ayın (şevval) ilk üç gününü bayram olarak kutlamışlardır. Bu sebeple bu bayrama Ramazan Bayramı denmiştir. **"Bu günümüzde yapacağımız ilk şey namaz kılmaktır"** mealindeki hadise dayanarak Ramazan ve Kurban bayramları bayram namazlarının kılınmasıyla başlar.

Hz. Peygamber, "Arefe günü, kurban günü ve teşrik günleri biz Müslümanların bayramıdır. Bu günler yeme içme günleridir" buyurmuştur.

Ramazan Bayramım da bu manada bir gün olarak kabul etmiş ve bu bayramı Ramazan orucunun iftar günü olarak nitelendirmiştir. Bu sır içindir ki, Ramazan ve Kurban Bayramlarında oruç tutmak haram kılınmıştır. Bir gün önce oruç bozmak haramken, bir gün sonra oruç tutmanın haram olması, mü'minlerin düşünce ve duygu dünyasında nimetlerin gerçek Sahibini hatırlatan en etkili bir sebeptir.

Herkes bir gün önce kimin emrine uyarak oruç tutuyorsa, bugün de Onun rızasına uyarak orucunu açar. Ve Onun gerçek nimet Sahibi olduğunu hakkıyla idrak ederek, gerçek bir şükre yol bulur.

Bayram bir aylık orucun toplu bir iftarı olduğu için, günlük iftarların sünnet türünden âdabı bayramda da yerine getirilir. Nitekim orucunu tatlı bir şeyle açmayı adet edinen Peygamber Efendimiz Aleyhissalâtü Vesselam, Ramazan Bayramına da tatlı yiyerek başlarlardı. Bayram sabahında hurma gibi bir tatlı ile bir aylık oruçlarını açmadan evlerinden ayrılmazlardı.

Her vesile ile bizleri ibadete ve ahiret amellerine teşvik buyuran Peygamber Efendimiz Aleyhissalâtü Vesselam, yılın iki bayram gecesinde kalkıp ibadet etmeyi tavsiye ederlerdi. Bu gecelerde uyanık bulunmanın, kalbin uyanıklığına vesile olduğunu bildirirlerdi. Bunu bir hadis-i şeriflerinde şöyle ifade etmişlerdi:

"Sevabını Allah'tan umarak iki bayram gecesinde kalkıp ibadet eden kimsenin kalbi, kalblerin öldüğü gün ölmez."

Bayramlar saadet asrında da bambaşka bir hava ve neş'e içinde yaşanırdı. Peygamber Efendimiz Aleyhissalâtü Vesselam bayram sabahında namazgaha çıkardı. Peygamber hanımlarının da, diğer hanımlar ve kızlarla birlikte namazgaha çıkması istenirdi. Kadınlar cemaatin arka tarafında yer alırlardı.

Kılınan bayram namazından sonra Peygamberimizin Aleyhissalâtü Vesselam cemaate hitaben bir hutbe okuduğunu anlatan İbni Mes'ud (r.a.) devamla şöyle der:

"Resûlullah Aleyhissaiâtü Vesselam üzerine şehadet ederim ki, o namazı hutbeden önce kıldı. Sonra hutbe okudu. Daha sonra kadınlara işittiremediğini düşünüp onların yanına geldi. Onlara hatırlatmalarda bulundu, öğüt verdi ve sadaka vermelerini emretti.

Bilal de elbiselerini açmış, vermelerini işaret etmekte idi. Kadınlar yüzük, halka ve diğer kıymetleri şeyleri atmaya başladılar."

Bu hadiseyi anlatan sahabilerden biri, "Kadınların bu verdikleri Ramazan Bayramı zekatı mı idî?" sualine şöyle cevap verdi: "Hayır, lakin o vakit verdikleri bir sadaka idi. Kadınlar yüzüklerini atıyor ve atıyorlardı."

Aynı olaya işaret eden Ebu Saidi'l-Hudri de (r.a.) bayram gününde en çok sadaka verenlerin kadınlar olduğunu anlatır.

Ramazan Bayramı, bağışlanmış olmanın bir sevinç işaretidir. Bu bağışlanma müjdesini insanlara melekler veriyor.

Sa'd bin Evs el-Ensârî anlatıyor: Resulullah Sallal-lahü Aleyhi Vesellem şöyle buyurmuştur. Ramazan Bayramı sabahı melekler yollara dökülür ve şöyle seslenirler:

"Ey Müslümanlar topluluğu! Keremi bol olan Rabbinizin rahmetine koşunuz. O, bol iyilik ve ihsanda bulunur. Sonra onlara bol bol mükâfatlar verilir. Siz gece ibadet etmekle emrolundunuz ve emri yerine getirdiniz. Gündüz oruç tutmakla emrolundunuz, orucu tuttunuz ve Rabbinize itaat ediniz, mükâfatınızı alınız.

Bayram namazını kıldıktan sonra bir münadi şöyle seslenir:

"Dikkat ediniz, müjde size! Rabbiniz sizi bağışladı, evlerinize doğru yola ermiş olarak dönünüz. Bayram günü mükâfat günüdür. Bugün semâ âleminde mükâfat günü olarak ilan edilir."

Bayram günleri sevinç günleri olduğu için, bu sevincin açıkça gösterilmesine vesile olacak meşru oyun ve eğlencelere de müsaade edilmiştir. Bu hususta Müslim'de ayrı bir bab ayrılmış ve misaller verilmiştir.

Bunlardan birinde Hazret-i Âişe (r.a.) şöyle anlatır:

"Bir grup Habeşli, bir bayram günü mızrak ve kalkanlarıyla gösteriler yaparken rakseder gibi oynuyorlardı. Peygamber Aleyhissalâtü Vesselam beni çağırdı. Başımı onun omuzuna dayadım. Bu vaziyette onların harp oyununa bakmaya başladık. Ta onlara bakmaktan ilk vaz geçen ben oluncaya kadar."

Ancak bayramdaki sevincin gaflete dönüşecek kadar taşkınlığa varmaması lazımdır. Eğlence meşru dairede olmalı ve günah unsurlarını taşımamalıdır. Esasen bayram Allah'ın bize verdiği ilahi bir ziyafettir. Bu bakımdan, bayram gününde en çok Allah'ı hatırlayıp şükretmeye ihtiyacımız vardır. Zaman şeridi içinde bayram yeni bir değişimin başı, bir dönüm noktası ve bir muhasebe vaktidir. Ömürden bir yılın daha geçip gittiğini, kabir âlemine doğru bir adım daha yaklaşıldığını hatırlatan vesilelerden biridir.

Bunun içindir ki, bayramlarda gaflet istila edip gayr-i meşru daireye sapmamak için, rivayetlerde zikrullah (Allah'ı zikretmeye) ve şükre azim terğibat (büyük teşvikler) vardır. Ta ki, bayramlarda o sevinç ve sürür nimetlerini şükre çevirip, o nimeti idame ve ziyadeleştirsın. Çünkü şükür nimeti ziyadeleştirir, gafleti kaçıır."

Nitekim büyük cemaatler halinde kılınan bayram namazları esnasında getirilen tekbirler, gafletin giderilmesine ve şükür vazifesinin yerine getirilmesine en büyük bir vesiledir. Sadece bir ülke halkının değil, yeryüzünde sayısı milyarlarca varan Müslümanların hep beraber aynı anda tekbir getirdiklerini hayal ettiğimizde, karşımıza çıkan muhteşem tablo, bayramlarımızı kâinat çapında bir manaya kavuşturur. O anda adeta yeryüzü tek bir ağız olur, tekbir getirip namaz kılar gibi bir hale bürünür. Misâl âleminde birleşen o seslerin bir anda yeryüzünden yükselişi, adeta muhteşem bir koro halinde dünyamızın göklere doğru tevhidi haykırmasıdır.

Bu muhteşem manaların yaşandığı bayram günlerinde küçük meselelerden çıkan kırılganlıkların, dargınlıkların ne önemi olabilir? Onun için bayramda her mü'minin kardeşleriyle kardeşlik sözleşmesini yenilemesi, kuvvetlendirmesi, fakirlerin yardımına koşması, çocuklarını sevindirmesi lazımdır ki, o manalar yaşanan hayata geçsin.

Bayramların asıl süsü ve zineti tekbirlerdir. Getirilen her tekbir ruh ve gönüllerde manevi coşkuyu ve heyecanı canlandırır. Kulu, Rabbinin azameti karşısında yüce duygulara taşır.

Ebû Hüreyre anlatıyor:

Resulullah Resulullah Sallallahü Aleyhi Vesellem şöyle buyurmuştur:

“Bayramınızı tekbir getirmek suretiyle süsleyiniz.”

Bayramlara sünnet çerçevesinde hazırlanmak bu âdeti de ibadet haline getirir, bu sevinç günlerini biri iman şuuru içinde geçirmeyi temin eder.

Bunun için sünnette yer aldığı gibi bayrama önceden hazırlanmak, temiz ve güzel elbiseleri giymek, gusletmek, misvak kullanmak veya dişleri fırçalamak, güzel kokular sürünmek, güler yüzlü olmak, namazdan önce Ramazan Bayramında hurma vb. tatlı bir şey yemek bugünlerimize ayrı bir mana kazandırır.

Asıl itibariyle fitır sadakası olarak bildiğimiz fitre de bayram günü verilir. Ramazan ayı içinde verilmemişse fitrenin de o gün verilmesi gerekir. Zaten Ramazan Bayramının hadislerde geçen adı "İydü'l-fitr", yani Fitr Bayramı demektir. Yaratılışın gereği olan kulluk görevleri yapıldığı için bu adı almıştır.

Bayramların en güzel şekli tanısın tanımasın mü'minlerin tokalaşarak, kucaklaşarak birbirleriyle bayramlaşması, bayramlarını kutlaması ve tebrikleşmesidir. Saadet Asrında Sahabiler birbirleriyle "Bârekâllâhü lenâ ve leküm" diyerek bayramlaşılardı, yani "Allah bizden de, sizden de kabul etsin" dedikleri rivayet edilir. Bu tebrikleşme bizim dilimizde "Bayramınız mübarek olsun, bayramınızı kutlu olsun, hayırlı bayramlar" gibi sözlerle ifade edilir.

Üç Aylardan Sonra

Üç aylar manevî ticaret bakımından çok bereketli, kazançlı ve sevaplı bir mevsimdir. Bu mevsimde yapacağımız mânevi" çalışmalar, iç âlemimizde bambaşka ufuklar açar. Ancak, bu aylarda kazanılan ruh disiplinini daha sonra da devam ettirmek gerekir. Çünkü bir sonraki üç aylara erişebileceğimiz hususunda elimizde bir senet yoktur.

Her yıl uğrayıp manevî hayatımızı nurlarla ışıklandıran üç ayları gerilerde bırakırken, Onun bizlere yaşattığı sonsuz hazları hiçbir zaman unutamayız. Kadir Gecesinde ıslı ıslı yanan caddelerde akan nur selini nasıl hatırlarımızdan çıkarabiliriz? İftar sofralarının feyzi yıl boyunca burnumuzda tütmez mi? Sahurların bereketini unutabilir miyiz? O kudsî hatıraları elbette unutamayız. Özler, arar ve bekleriz.

Ama tabî ki kuru bekleyiş ve özleyişle yetinmeyiz. Üç aylarda ve bilhassa Ramazan'da kazandığımız manevî disiplini yıl boyunca da devam ettirmeye çalışırız. Yine namaz kılarız, zaman zaman oruç tutarız, başkalarına yardım ederiz. Malımızla, canımızla ve dilimizle Allah yolunda cihada koşarız. Nefsani his ve arzularımıza kulak vermeyiz. Huzur verici hatıralarını içimizde yaşattığımız mübarek üç aylarda kazandığımız manevî havayı devam ettirmeye çalışırız. Hayat sermayesinin durmaksızın elden çıktığını unutmayıp bir daha gelecek nur ve huzur mevsimine ulaşip ulaşamayacağımız ümit ve endişesini her zaman canlı tutarak âhiret hazırlığına aynı şekilde devam ederiz.

Böylece, gelecek yılın o mübarek mevsimlerine yine aynı ruhla ve temiz vicdanla erişmeyi umarız. Bu ruh içinde hayatımız devamlı bir gelişmeye ve ilerlemeye sahne olur. Allah'ın rızasına erişme yolunda dâima ileri gideriz ve bu ilerleme, inşallah son nefese kadar devam eder.

Şevval Ayı Orucu

Hicrî takvime göre Ramazan ayı çıktıktan sonra Şevvalayı girer. Ramazan Bayramı idrak edildikten sonra Şevval ayı içinde altı gün oruç tutmanın sevap olduğu Peygamber Efendimiz tarafından bildirilmiştir. Bu konudaki hadîs-i şerîf mealen şöyledir: “Her kim Ramazan orucunu tutar ve sonra Şevval’dan altı gün daha oruç tutup onun ardından gönderirse bu, bütün sene orucu gibi olur.” Görüldüğü gibi burada verilen büyük müjde, Ramazan-dan sonra Şevval’de altı gün oruç tutan Müslümanın bütün sene oruç tutmuş gibi sevaba erişeceğidir. Bir Müslüman diğer ibadetlerinde ve sosyal hayattaki iş, hizmet ve davranışlarında duyarlı olmak kaydıyla her sene bunu yaparsa umulur kitüm ömrünü oruçlu geçirmiş gibi sevaba erişir.

Zilhiccenin'nin On Gecesi

Ramazan ayının son on gecesi feyizli, bereketli, nurlu ve sevabı bol gecelerdir. Hac mevsimi olan Zilhicce'nin ilk on günü ve geceleri de o nisbette aydınlık ve ışıklı zaman dilimleridir. Fecr Suresinin 2. âyeti olan "Yemin olsun on geceye" âyetinin tefsirinde bu on gecenin Zilhicce'nin ilk on gecesi olduğu hakkında tefsir ve izahlar, vardır. Muharrem ayının ilk on gecesi veya Ramazan ayının son on gecesi olduğu hakkında değişik ve farklı tefsirler varsa da, ağırlıklı görüş Zilhicce'nin ilk on gecesidir.

Zaten Zilhicce'nin yedisini sekizine bağlayan gece Terviye gecesidir, sekizini dokuzuna bağlayan gece Arefe Gecesi, dokuzunu onuna bağlayan gece de Kurban Bayramı gecesidir. Bu husustaki hadislerle baktığımızda fazilet ve kıymeti bakımından Zilhicce'nin ilk on gecesinin önemi hemen anlaşılmaktadır. Efendimiz bu geceleri değerlendirmemizi tavsiye ederken şu mealdeki hadisleriyle de bizleri Cennet yolu olan zikir ve ibadete davet ediyor.

Ebû Hüreyre'nin rivayetine göre ise, "Allah'a ibadet edilecek günler içinde Zilhicce'nin ilk on gününden daha sevimli günler yoktur. O günlerde tutulan her günün orucu bir senelik oruca, her gecesinde kılınan namazlar da Kadir Gecesine denktir."

İbni Abbas'ın rivayetine göre Resulullah Aleyhissalâtü Vesselam şöyle buyurdu: "Allah katında içinde bulunduğumuz şu günler (Zilhicce'nin ilk on günün) deki salih amelden daha sevimli (salih amelin bulunacağı) başka günler yoktur." Sahabiler, -"Yâ Resulallah, Allah yolunda cihadda mı?" diye sordular. Resulullah Aleyhissalâtü Vesselam, "Evet, Allah yolunda cihad da. Meğer ki bir adam nefsiyle ve malıyla cihada çıkıp da kendisine ait mal ve nefisten hiçbir şeyi geri getiremez olursa, (işte onun ameli bu on gündeki amelden daha faziletlidir)" buyurdu.

Hadislerde zikredilen Zilhicce'nin ilk on gününden maksat ilk dokuz günüdür. Çünkü Zilhicce'nin onuncu günü Kurban Bayramının birinci günüdür, bugün oruçlu olmak caiz değildir. Müstehap olan oruç, Kurban Bayramından önceki ilk dokuz gündür. Bugünlerde birkaç milyonu bulan büyük bir İman topluluğu Mekke caddelerinde İlâhi aşk ve sevgiyle çalkanmakta, Kâbe-i Muazzama, yurdunu yuvasını, çoluk çocuğunu terk eden fedakâr mü'minlerle dolup taşmaktadır. Hepsinin tek gayesi vardır: Allah'ın rızasını kazanmak, Onun af ve bağışlamasını celbetmek, ebedi emellere ve ruhani neşelere ulaşmaktır.

Böyle yüce bir gaye uğrunda iman heyecanıyla ürperen mü'minlerin ruhaniyetleri hepimizin kulluk ufkunda rahmet bulutları sevk etmekte, oralardan esen inayet rüzgârları gönüllerimizi sarmakta ve Cennet-misâl zevk ve safalarla doldurmaktadır. Bu günleri ve geceleri şimdiden şuurlu ve uyanık halde geçirmek Kurban Bayramı neşesine, hac ibadetinin o ulvi ve saadet dolu anlarına hazırlanmak, hacca gidemesek dahi, o İlâhî ziyafetten azami ölçüde istifade etme yoluna girmeye gayret göstermektir.

Gündüzleri mümkünse oruçla, geceleri de zikir, namaz, istiğfar, salavat getirerek geçirmek ve kendimizi Kur'ân-ı Kerime muhatap alarak iç zenginliğimizi arttırmaya çalışmak her yönüyle güzel bir alışkanlıktır. Böylece hacca girmeden de halis bir niyetle hac sevabını, Arafat'ta vakfeye duramasak da kendimizi hayalen ve kalben o mekanda farz ederek o anların zevk ve neşesinden mahrum kalmamış oluruz.

3 Aylar ve Kandiller için Video ve Görüntüler linki

<https://drive.google.com/drive/folders/1Rcp4h4i1BrDtHygl8r0P1W9tTclQ6Ywl?usp=sharing>

3 Aylar Hedeflerim ve Takiplerim

Recep	Kuran	Cevşen	Kitap	Kst/vtr	Tehec	Oruc	Dua	Salavat	İftar
1									
2									
3									
4									
5									
6									
7									
8									
9									
10									
11									
12									
13									
14									
15									
16									
17									
18									
19									
20									
21									
22									
23									
24									
25									
26									
27									
28									
29									

Şaban	Kuran	Cevşen	Kitap	Kst/vtr	Tehec	Oruc	Dua	Salavat	İftar
1									
2									
3									
4									
5									
6									
7									
8									
9									
10									
11									
12									
13									
14									
15									
16									
17									
18									
19									
20									
21									
22									
23									
24									
25									
26									
27									
28									
29									

Ramazan	Kuran	Mukabele	Cevşen	Kitap	Kst/vtr	Tehec	Oruc	Dua	Salavat	Zikir	İftar	Sahur
1												
2												
3												
4												
5												
6												
7												
8												
9												
10												
11												
12												
13												
14												
15												
16												
17												
18												
19												
20												
21												
22												
23												
24												
25												
26												
27												
28												
29												
30												

Receb cefayı terk etmek için; Şa'bân amel ve vefa için; Ramazan ise sıdk ve safâ içindir.

Receb tevbe ay'ıdır, Şa'bân muhabbet ay'ıdır, Ramazan ise kurbet (manevi yakınlık) ay'ıdır.

Receb hürmet ay'ıdır, Şa'bân hizmet ay'ı, Ramazan ise nimet ay'ıdır.

Receb ibadet ay'ıdır, Şa'bân zehâdet (dünyadan uzaklaşma) ay'ı, Ramazan ise ziyade (fazla mükâfât) ay'ıdır.

Receb Allâh-u Te'âlâ'nın sevapları kat kat arttırdığı bir aydır. Şa'bân günahların örtüldüğü bir aydır. Ramazan ise üstün kerametlerin beklendiği ve kalplerin nurlandığı bir aydır.

Receb hayırda ileri gidenlerin ay'ı, Şa'bân orta gidenlerin ay'ı, Ramazan ise günahkârların ayıdır.

Receb bedeni arındırır, Şa'bân kalbi paklar, Ramazan ise ruhu temizler."